GORA SWIETA NASVVIETSZEY PANNY ROZANCA S.

vv Luckim

Biskupſtwie nà Wołyniu nád Miáſtem

PODKAMIENIEM.

Przedźiwnemi Cudámi, y Stopkámi Pánieńskiemi, Dekretem Páſterskiem y wielu pielgrzymowániem wſławiona.

Przez Wielebnego Oycá

SZYMONA OKOLSKIEGO.

Priorá Ieſupolskiego świátu podána.

WKRAKOWIE

vv Drukárni Lukaſzá Kupiſzà, I. K. M. Typ:

Roku Pánskiego, 1648.

Sanctus Anſelmus lib. de excell. Virg: cap: *6.*

VElociter eſt nonnunquam Salus memorato nomine Mariæ quam inuocato nomine Domini Iesv. Et id quidem non ideò fit quod ipſa maior & potentior ſit, (quia non eſt ille magnus & potens per eam ſed illa per ipſum.) Quare ergo propitior ſalus in recordatione eius quam filij ſui ſæpè percipitur? Dicam quid ſentio. Filius eius Dominus eſt & Iudex omnium, diſcernens merita ſingulorum, dum igitur ipſe inuocatus non ſtatim exaudit profectò iuſtè id facit. Inuocato autem nomine matris, & ſi merita inuocantis non merentur vt exaudiatur, merita tamen matris intercedunt vt exaudiatur.

WIELMOŻNEMU IEGO Mści.

P. ALEXANDROWI Z CZERTWIC CETNEROVVI

Chorazemu Podolskiemu, Dziedzicowi ná Konſtantinowie, Podkámieniu, Kniechinczách y Svvierżu: Promotorovvi Svvietey Gory Naſvvietſzey PANNY Rozánca Svvietego.

Pánu Mćiwemu y Dobrodźieiowi łáſki y błogoſłáwieńſtwá od Bogá w Troycy świętey iedynego.

Yśli y ſpráwy ludzkie, ták ſą rożne od Boſkich iáko ieſt rożna źiemiá od niebá. Záczym wyſtáwić y poſpiegowáć ſpráwy Boſkie, nie ták ieſt ludzka, iáko rzecz Angelſka. Jednák iż źiemie dedit Deus Filius hominum, *iuż co ſię ná tey źiemi náydowáć będźie, nikomu pożyteczniey bydź niemoże, iedno ſamemu narodowi ludzkiemu, Od lat kilku ſet bliſko iáko ſobie obráłá, vpodobáłá y náznaczełá przenaświetſza Pánná y Mátká Zbáwićielá náßego Iezusá Chriſtuſá gorę nád Podkámieniem miáſtem, ktorego iż po wielu odmiennych dźiedźicách Wielmożność twoię Bog obráć raczył dźiedźicem, podawaiąc oraz iáko Katolickiey religiey w protektią y w promotią, Kośćioł ten świety Rozáńcá świętego (iákoż oczywiſtemi świádkámi ieſt Zakon Dominiká świętego ktory chwałę miłego Boga dźierży y rozmnaża przy tey Mátki Bożey Kośćiele) ma ſię Wielmożność twoiá z czego z domem ſwym*

zacnym cieſzyć, y my mamy czemu winſzowáć záwſze Wielmożnośći twoiey. Pytał niegdy Apuleius. Quis laudandus homo? Si laudas aliquem quod generoſus eſt, parentes eius laudas; ſi quia diues, fortunæ hoc debetur; ſed ſi laudas quod bonis moribus & artibus doctus eſt, tunc ipſum virum laudas, quia, nec à patre hæreditarium, nec ab ætate mutabile: nec à corpore caducum iſtud eſt. *Nieupośledźić raczył Bog W. M. w meſtwie, bo to rożne obozy z nieprzyiaćielem ſławią, nieupośledźił w honorách, bo te Wołyń Podole, Pokućiey Lwowſkie kráie zálecáią, nieupośledźił w obyczáiach Páńſkich, bo Seymy y Seymiki, ziázdy Páńſkie wálne trzeźwość, ſtateczność, powagę ſzláchecką, w tobie kocháią. Ale nád to wſzytko w tym Wielmożność twoię ſławić potrzebá, iż ták świętey gory Krolowcy Niebieſkiey w niebie króluiącey, á ná ziemi delicye y roſkoſzy ſobie miedzy ludźmi obieráiącey dozorcą y Protectorem Naświętſza Pánná ſobie obráłá. Sławá nie wyſławiona, dobrodźieyſtwo w domu, łáſká otworzona, błogosłáwieńſtwo iákoby dźiedźiczne, tylko oczy podnieść, z chylić, rękę wyćiagnąć, y prośić, á vczeſtnictwo dárow, ſpływáć gotowe,* S. Bern. Ser: 2. ſuper Miſſus eſt. Ipſam ſequens non deuias; ipſam rogãs non deſperas, ipſam cogitans non erras, ipſa tenente non corruis, ipſa protegente non metuis, ipſa duce non fatigaris, ipſa propitia peruenis, ille ſolus huius Virginis laudes ſileat, qui fideli præce appellatam ſuis neceſſitatibus ſenſerit defuiſſe. *Rożne vpátruie święte Gory Sozomenes* lib. 2. cap. 3. *Niedáleko Konſtántynopola opiſuiąc gorę y Kośćiol świętego Micháłá powiáda, iż gorę zowią*

święte-

świetego Michálá, przyczyná tego, iż ſie tám ś. Michał Archányoł pokazał niekiedy. Y chorym w tym Kośćiele świetego Michálá lekárſtwo cudowne gotowáne było zá rádą Anyelſką, áby chory vmaczawßy chlebá w miedźie ktory zmießány był z winem y z pieprzem, á zázywßy, brał rátunek w chorobie: Gorá tedy przedźiwna tá byłá Montiſſeratu *ktora ſobie obráłá Naświetßa Pánná, czytam dla pokazánia ná niey Michálá S. tákowa też gorá ieſt: Druga gore świeta przedźiwna dla náznáczenia przedźiwnego od Bogá y Naświetßey Pánny. Iáko w Rzymie w naywizßey Stolicy Piotrá S. Náznáczona byłá Gorá śniegiem pod czás wielce gorący w Rzymie áby ná tym mieyſcu Naświetßey Pánnie był zbudowány od Liberiußá Kośćioł. Trzećie gory ſą przedźiwne, dla cudownego wſławienia. Iáko opiſuie Iopes iż ná iedney gorze Dąb ſie nálazł, wpoyſrzodku tego debu pſzczołki miod ſobie zákłádáły kedy pokazáłá ſie iáſność promieniſta wynikáiąca z debu iákoby z pośrzodku ſłońcá, gdy ludźie ſie zbiegáli Alphonſus Krol tego imienia ßoſty Kroleſtwá Káſtelli, kazał ſprobowác co by to było, y otworzywßy dąb, náleźli obraz Naświetßey Pánny w pośrodku plaſtrow miodu. Ktory wźiawßy Kośćioł tám záłożył Naświetßey Pánny y oddał Zakonnikom Swietego Benediktá, áby tám Bog był chwalon, y Naświetßa Pánná matká Syná Bożego. Gdy ſie tey Gorze ś. Podkámienieckiey przypátruie, widze iż Naświetßa Pánná obráłá ią ſobie, gdy ſie ná niey częſtokroć pokázowáłá: y oſobno z wielkiem Orßakiem Pánien świetych náznáczyłá też y to mieyſce świete ſobie, bo ſtopecki ſwoie w ták twárdym kámieniu wyryſowáłá. Obráłá ßczegulnie to mieyſce, bo niezliczonemi dobrodźieyſtwy łáſki ſwoiey, to mieyſce świete wſławiłá*

wiłá y wsławia. Y mogę to mowić otym S. mieyscu iákiego niegdy życzył Práwodawcá Moyżesz Deut: 8. *ludowi Bożemu.* Deus tuus introducet te in terram bonam, terram riuorum, in cuius campis & montibus erumpunt fluuiorum abyssi, cuius lapides ferrum sunt, & de montibus eius metalla fodiuntur. Ferre Dei & mellis, vbi vineæ ficus malagronata & olivueta nascuntur. *Bo ieżeli ná ták przedziwne cudá nátym mieyscu zá przyczyną Naświętszey Pánny y Mátki Bożey pokazánych oko mieć będziemy, widząc vmárłych y vmieráiących, chorych, w niebespieczeństwie y uprzygodách rożnych, w niewoli Tatárskiey y Tureckiey w domowych woynách y nieprzyiacielskich tu ná tym mieyscu rátowánych, słusznie rzeczemy, iż nie tylko iest* terra hæc bona, terra olei oliuarum, mellis, & malag a naturæ, *ále iest* Mons gratiarum, mons non auri, sed misericordiarum Domini. *Gorá, łásk niebieskich, gora nie złota abo śrebrna, ále kosztownieysza, bo iest gora miłosierdzia Páńskiego.* Mons in quo beneplacitum est Deo, & Beatæ V. Mariæ. *Gorá ná ktorey się vpodobáło Bogu y Naświętszey Pánnie z ludźmi vtrapionemi cieszyć y rozmawiáć. Rzetelnie o tym nápisał święty Anselmus,* Sicut impossibile est quod illi à quibus Virgo Maria oculos suæ misericordiæ auertit saluentur, ita necesse est quod hi ad quos conuertit oculos suos pro eis aduocans iustificentur & glorificentur. *Wielce tedy rzecz słuszna iest, áby to mieysce nie tylko w wielkiey opiece było W.M nie tylko w wielkim nabożeństwie y reuerentiey v Zakonu ś. w wielkim poszanowániu v wszelkiego Chrześciáńskiego ludu,*

du, ále też áby áffekti swego nabożeństwá ku temu mieyscu obracáły, gdyż iáko szczegulny przywiley dány iest wszystkiey źiemi nie kiedy to mieysce do nádźieie Chrześćiáńskiey y vfności zupełney, w Historyey Angielskiey czytamy. Gdy Londyn znácne miásto pod Krolem Edelredem Angelskiem nieprzyiaćiel obegnał, Krol iż ten dźień był Národzenia Naświetszey Pánny, vdał się pod opiekę, iey nabożnie áby oná sámá rátunkiem oblężánym byłá. Dźiwna rzecz zdiuszony nieprzyiaćiel predko odstápieł. Krol áby się pokazał wdźiecznym łáski ze wszystka fámilia swoia zá Herb Páństwu y domu wźieli sobie obraz Naświetszey Pánny, pewny znák zwyćięstwá nád nieprzyiaćiołmi swoiemi. Zaprawdę ták ćieszemy się wysokimi dobrodźieystwy ktore nam pokázywáć raczy Naświetsza Pánná przy tym S. mieyscu nic innego po nas nie prágnie iedno wdźieczności, przeto ná sercách nászych ná szátách wnetrznych nászych ná zmysłách nászych wyrysuymy obraz Przenaświetszey Pánny y záwsze ná sobie znośmy á oná obronićielka násza náwieki będźie. S. Idiota Cæteri Sancti iure quodam patrocinij pro sibi specialiter commissis plus possunt prodesse in curia altissimi. Beatissima vero Virgo Maria sicut est omnium regina sic est omniũ patrona & aduocata & cura est illi de omnibus. *Tey tedy Krolowey niebá y źiemie, Wiel: twoie wespoł z ley Mośćia Pánia Chorążyna Małżonkę twoie cnych Zamoyskich plemię, tákże zacne potomstwo W. M. Mći. Páná y pozostáłe rodzonego twego, oddawáiac Bogomodlca y sługa zostawam.*

F. Simon Okolski M
Prior Iesupol: Ordinis Prædic:

JN STEMMA

Chorągiew vrodzenia, zdobić chorágwią wiáry,
    Szàcunek nagrody otrzymawa y bez miáry.
Podkłádam przychorągwi me ſerce vniżony,
Rácz mię wźiąć pod obronę y liczyć między throny.

PRZEMOWA
DO CZYTELNIKA.

W Dźień iáśny y pod czás południa/ kto by o słońce pytał y szukał go/ był by rozumiány zá lekkiego iż nie rzekę nieuważnego człowieká. Niemniey mogę bydź strofowány gdy sławny Kośćioł we wszystkiey Ruśi czerwoney y Wołynskiey Pánny Przenaświetszey Rożáńcá Swietego w Podkámieniu ták pożno opisowáć począłem/ ktory od Lat dwoch set ma swoie záłożenie/ y wielkie/ (przez dźiwne łáski/ y świete z niebá sobie vdźielone) wsłáwienie. A niemam woley w tym redárguowáć ták przezacny Zakon y w vwadze godny bo wiele stárożytnych pism przy fundácyey y odpustow Náiáśnieyszych od kilku Kárdynałow Kośćiołá świetego temu mieyscu nádánemi iáwnie pokázuią/ y przyiećiem tego mieyscá przez swoich Prowincyałow/ y Generałow to oświádczáią/ ále pilność/ powagę/ y dźielność Kośćiołá świetego y Biskupow iáko pásterzow dusz Chrystusową krwią odkupionych/ ták dozorcow Kośćiołow zakonnych iáko y swoich/ w tym wynurzyć życzliwy zmysł vśiłuie; Vprzedzáć bowiem máią pártykulárne y szczegulne pismá/ káżdą wysoką spráwę w Kośćiele Bożym: czego y godni ludźie w Zakonie tym nieopuśćili/ gdyż o tym Kośćiele Actá Prowincyey Ruskiey A. R. Patris Mag: Antonini

 A.R.P.

A R. P. Bzouij, Patris Raymundi Madrowity y innych wielu iáśne opisowánia się znáyduią; ále gdy spráwá duchowna ma swoie promotią z niebá/ y mieysce iákie/ ábo Obrázy słyną/ duchownemi pociechámi y cudámi/ tám iuż sámey głowy/ y Pásterzá tego/ w ktorego Dyæcezyey tákowa spráwá słynie/ Inquizytiey/ y rewizyey/ dla vpátrzenia y vznánia prawdy/ y rzeczy/ dla vtwierdzenia cudów/ y spraw potrzebá záżywáć/ y iego sentencyey/ y dekretu we wszytkiem pilnowáć/ y słucháć. W czym nie tylko dáwáć diplomatá/ y sporządzenia Oycow Swietych Papieżow/ á Namiestnikow Chrystusowych iáśne są ktoremi roskázuią Biskupom tákową o Kościołách/ mieyscách/ y Obrázách cudownych pilność/ ále y świeższe mándatá w Roku 1631. 12. Martij do polskich Biskupow rospisáne od Kongregácyey Jáśnie Oświeconych Kárdynałow zá determinácyą y wolą Oycá Swietego Vrbaná VIII. Znowu w czwartym Roku 5. Iulij post Vndecimum Annum tegoż Oycá świetego po wszystkim Chrześciáństwie rozgłoszone iáśną w tym/ y wyráżną im powagę dáią. Przeto Je°M. X. Biskup Lucki/ y Brzeski Andzey Gebicki/ w ktorego to Diæcezyey ten Podkámieniecki Naświetszey Pánny Rożáńcá świetego Kościoł słysząc o ták wysokich w tym Kościele cudách/ y częstych do niego peregrynácyách/ y o wielkim konkursie ludzi ná dzień práwie káżdy zbiegáiących się y ofiáruiących zdáleká/ posyłał pokilká kroć swoich/ Wizytátorow prywatnych/ á przytym sam w personie swoiey/ iáko czuły Pásterz

ſterz ziáchał do Podkámieniá y náwiedziwſzy Kośćioł/ nową rádośćią w ſercu vweſelony z nabożeńſtwá/ y z wielu ślubow Naświetſzey Pánnie oddánych/ Sákráment Bierzmowánia świeteg y vmocnienia w Wierze Chrześćiáńſkiey odpráwiwſzy/ iálmużną opátrzywſzy. Zakonnikow/inquizycyą náznáczył vczynić/po odieździe Je^o Mśći. X. Biſkupá/ Xiądz Proboſzcz Brodzki z rámieniá Je^o Mśći. ziáchawſzy założył Viſitationem po dwákroć/ y odpráwił. Potym ná inſtáncyą wielu Prowincyałow/ y Przeorow mieyſcá tego Roku 1645. zá Prouincyałá Przewielebnego Kśiedzá Hieronimá Grocholſkiego Bákáłarzá piſmá świetego y wielebnego Kśiedzá Przeorá Hyppolitá Zakliki ná inquizycyą Kommiſſarzow ſwoich/ według Smi. Vrbani VIII. modū opiſánego/ áby ią z wielką pilnośćią/ pod przyśięgą perſon y obecznych vczynili/ ſpiſáli/ y dowiádomośći Jego Mśći. odniozſzy odnieśli á wtym dekretu od niego/ y iego Senatu czekáli. Co áby naypilniey vczynić mogli po trzykroć zleconą ſobie Kommiſsyą odpráwowáli/ ktora gdy ſkutek odnioſłá/ ſpiſawſzy ią/ do Konſiderácyey Je^o Mśći Kśiedzu Biſkupowi/ ad vltimum terminum odeſłáli. Gdy ſtánełá tákowey Kommiſiey zá dárem Duchá Swietego Konformácya Naywyżſzemu Bogu w Troycy świety iedynemu/ ná pokazánie świátá wſzyſtkiego Naświetſzey Pánny przećiwko nam ludziom Chrześćiáńſkiem/ ná zálecenie ſług Bożych y Naświetſzey Pánny/ Zakonnikow Dominiká świetego Dekret pożądány od nabożnych ludzi/ Je^o M. Kśiądz

Biſkup Lucki Páſterz y tutor mieyſcá Podkámienieckie-go wydał. Tákową tedy ſpráwę duchowną przez Kommiſarzow do ſkutku przywiedzioną y dekretem Je° Mśći Kśiędzá Biſkupá Luckiego obiáśnioną y vtwierdzoną ábym mogł podáć dowiádomośći y vßu twoich Czytelniku / tę Kśiążkę ſpiſałem. Proßąc ábyś wdzięcznym śię pokazawßy był eś promotorem tego świętego mieyſcá y nas ſobie máiąc zá życzliwe Przyiaćioły w Modlitwách ſwych nie przepominał.

Quisquis te intelligis in huius ſæculi profluuio inter procellas & tempeſtates fluctuare, ne auertas oculos á fulgore huius ſideris hoc eſt Mariæ: ſi non vis obrui procellis, ſi inſurgant venti tentationum, ſi incurras ſcopulos tribulationum, reſpice hanc ſtellam inuoca Mariam; ſi iracundia aut auaritia, ſi carnis illecebra concuſſerit nauiculam mentis, reſpice ad Mariam; ſi criminum turbaris & conſcientiæ fæditate concuſſus, baratro inciperis abſorberi & deſperationis abyſſo, reſpice Mariam: in periculis, in anguſtijs, in rebus dubijs Mariam cogita, Mariam inuoca, non recedat ab ore, non recedat à corde. Ipſam cogitans non erras, ipſa tenente, non corruis; ipſa protegente, non metuis, ipſa duce non fatigaris; ipſa propitia, peruenies ad portum ſalutis. Bern: Hom: 2. ſuper Miſſus eſt.

Ktokolwiek śię rozumie ná tego świátá żeglárſtwie / miedzy wálámi wod y morſkich fal niebeſpiecznym / nie odwrácay oczu od iáſnośći tey gwiazdy to ieſt Pánny

Máry-

DO CZYTELNIKA.

Máryey/ ieżeli nie chceß bydź zátłumiony/ ieżeli pow=ſtáną wiátry pokus/ieżeli nátrzeß ná ſkáły vćiſkow/ weyrzy ná te gwiazde /á wzyway P. Maryey/ieżeli gniew łákomſtwo ćiáłá nieſtworność náćie biie/ weyrzy ná P. Naświetßą Máryą. Ieżeli ſie turbuieß dla ſproſności grzechow y ſumnienia/ ktore ćie do deſperátiey y głębo=kośći piekłá wrzucáią weyrzy ná P. Máryą/ myśl twoiá niech bedzie do niey we wßyſtkich niebeśpieczeńſtwách/ vtrapieniách/niech niewychodźi z vſt/niech niewyſtepuie z ſercá imie świete Márya/gdy o niey myślić bedźieß/nie zbłądźiß/ gdy ćie podpieráć bedźie/ nieupádnieß: gdy ćie bronić bedźie niezlekníeß ſie. Oná wodzem twoim bedąc/ niedopuśći ábyś ſie zmordował/ oná łáſką ſwoią záprowádźi ćie do portu zbáwienia.

COM-

COMMISSIA

Od Iásnie Wielmoznego Páná Iego Msci. Xiedzá

ANDRZEIA GEBICKIEGO

Biskupá Luckiego do Kośćiołá Naświętſzey Panny do Podkámieniá náznáczona Rożáńcá Naświętſzey Pánny.

GDR wſlawiona gorá / Rożáńcá Naświętßey Pánny w Podkámieniu przedziwnemi Cudámi / y wielebnośćia łáſk Bożych/ zá przyczyną Naświętßey Pánny/ tákże przedziwnych ſtopek Páńieńſkich ná twárdym kámieniu wyrážonych/ wźiełá ſpániáła chwałę v ludźi/ y Zakon Dominiká świętego od kilku ſet lat tám fundowány/ brał incrementa w nabożeńſtwie zá wielu ludźi peregrynátią/ y chodzeniem Bractw rożnych/ z Miaſt wálnych/ y Krolewſkich y Szláchecktich w Roku 1645. ná dźień 1. Styczniá zá pánowánia Oycá ś. Papieżá Innocentiußá dźieśiątego Jegomość Kśiądz ANDRZEY GĘBICKI Biſkup Łucki y Brzeſki z władzy ſwoiey zeſłał miánowánych Commiſſarzow. do Kośćiołá y Bráciey Zakonu Dominiká ś. w Podkámieniu mießkáiących áby záłożywßy Iurisdictią z rámieniá Jego Mśći. mieyſce Kośćiołá Obraz/ ſtopki/ votá/ śluby/ y cudá rozgłoßone obaczyli/ ſpiſáli/ y przyśięgą ludźi potwierdzone do niego y Senatu iego oddáli. Przeto J. M. X. Fránćißek Gogolinſki Cuſtos Łucki Dźierżowſki Pleban Prothonotarius Apoſtolſki Sekretarz J. K. M. pierwßy Commiſſarz/ Jan Terßowſki oboygá Práwá Doctor Prothonotárius Apoſtolſki Proboßcz Oleſki trzeći Commiſſarz opowiedźieć z Ambony tákową Commiſſyą ſobie zleczoną iáwnie przed przyiázdem ſwoim roſkazáli. A gdy tám ziácháli przy obecnośći Bráciey Conuentu támtecznego/ y przy obecnośći dźiedźicá Podkámienieckiego/ y innych wielu ßláchty ludźi oboygá płći ſtanu Szlacheckiego y mnieyßego Commiſſyą ſobie zleconą w Kośćiele czytáć podáli y czytáli/ Ktorey táki był tenor.

ANDRE-

COMMISSIA

ANDREAS GEBICKI DEI & APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA EPISCOPVS LVCEORIENSIS & BRESTENSIS.

Perilluſtribus & Adm. Rndis. D. D. Franciſco Gogolinski Cuſtodi Luceorienſi S.R.M. Secretario & Ioanni Terſzovvski I.V.D. Præpoſito Brodenſi, & Matthiæ Gagálski Præpoſito Oleſcenſi I. V. D. Fratribus nobis in CHRISTO dilectis ſalutem in Domino. Paſtoralis ſolicitudo noſtra poſtulat, vt inter alia nobis incumbencia Officia id potiſſimum, quòd deuotioni populi Chriſtiani augmentum, & honorem ac laudem Omnipotentis Dei, eiusq; Matris Glorioſſimæ Virginis Mariæ concernit, quantùm cùm eodem poſſumus procuremus & promoueamus. Cùm itaq; vt audiuimus nonnulla certaque miracula in Eccleſiâ Podkamenecenſi ex imagine eiuſdem Sanctiſſimæ Virginis diuinâ operante gratiâ à fidelibus vobis præfatis, Vnius abſentia non obſtante Authoritate noſtrâ ordinariam, tenore præſentium facultatem damus & committimus, vt ad præfatam Eccleſiam quamprimùm accedatis, ibiq; fundata in loco opportuno iuriſdictione diligentiſſimè vocatis, qui fuerint vocandi teſtibus etiam fide dignis, præmiſſo iuramento, examinatis & dictis miraculis, & alijs quibuſuis viſionibus, inquiratis, cunctaq; fideliter notata & deſcripta, nobis in occluſo rotulo transmittatis. In quorum fidem præſentes manu noſtra ſubſcripſimus, & Sigillo noſtro communiri mandauimus. Datum Cracouiæ die nona Auguſti Anno 1644.

ANDREAS GĘBICKI Epiſcopus Luceorienſis. *Locus ſigilli.*

A w Jiezyku Polſkim ták ſie rozumie

ANDRZEY GEBICKI

Z łáski Bożey y Stolice Apoſtolskiey Biskup Lucki y Brzeski.

PRześwietnym y Przewielebnym Pánom Fránćiszkowi Gogolińſkiemu Cuſtoſowi Łuckiemu J. K. M. y Máieſtatu Sekretarzowi y Janowi Terszowſkiemu Doktorowi Oboygá práwá Proboszczowi Brodzkiemu/ y Máćieiowi Gagálſkiemu Doktorowi oboygu Práwá Pro-

wá Proboszczowi Oleskiemu Bráciey w Chrystusie kochánym pozdrowienie w Pánu.

Pásterskie stáránie násze wyciąga/ áby miedzy innemi nam przynależącemi powinnościámi/ o tey naywybornieyszey ktora nabożeństwu pospolstwá Chrześciáńskiego przymnożenie/ y Cześć y chwałę Bogá wszechmogącego/ y Mátki Nachwalebnieyszey iego Pánny Máryey zwykłá przynośić/ iáko możemy w tey że powinności mieli stáránie y promotią. Poniewasz iákosmy słyszeli niektore pewne cudá w Kośćiele Podkámienieckim z Obrázu teyże Przenaświetszey Pánny zá sporządzeniem łáski Bożey od ludźi pobożnych/ Wam wyż pomienionym żadnego zwas niebytnośćią niesprzećiwiáiąc się/ władzą nászą zwykłą tym obecnym pisániem pozwolenie dáiemy/ y poruczamy áby do pomienionego Kośćiołá iáko nayprędzey ziáchali/ y tám záłożywszy ná mieyscu wczesnym Práwo/ iáko naypilniey záwołáwszy tych ktorzy máią bydź/ wzywamy świádkow wiáry godnych/ vprzedźiwszy przysięgą wywod vczynili o pomienionych cudách/ y inszych wszelákich widzeniách opytáli/ tákże y wszystko wiernie poznaczywszy y spisawszy nam w záwártym rotule przesłáli. Dla ktorych wiáry tę Commissią ręką nászą podpisálismy/ y pieczęćią nászą obwárowáć roskazálismy. Data w Krákowie dniá dźiewiątego Sierpniá Roku Tyśiącnego sześćsetnego Czterdźiestego Czwartego.

ANDRZEY GEBICKI Biskup Lucki. Mieysce pieczęći

NIe tylko wielką vwagą/ y pilnośćią Pásterzską tákową Commissia stánęłá/ bo dekretá z naywyższych Pásterzow Kośćiołá ś. y namiestniká Chrystusowego w tym postánowienie w przystoyney y powinney reuerentiey J. M. X. Biskup záchowywał/ ktore o Obrázách/ slubách y oddawániu Tabliczek zdawná poddáli/ ále też świeżo od Oycá S. Vrbaná VIII. w Roku Tyśiącnym Sześćsetnym Czterdźiestym Czwartym potwierdzone z dokłádem wyráźnieyszym vważnie zátrzymał. Záczym też y to nádchodźiło / iż w godnieyszą chwałę mieysce Naświętszey Pánny Rożáńcá S. ná gorze Podkámieniecki / wynośił. Bo ábowiem głębszą y przeráźnieyszą oká y rozumu inquizycyą się stawa / y wybornieyszym rozbierániem sprawy declaruie/ tá rzecz wielce pewnieyszą y do sko-

y doskonálsza się stánowi y gruntuie. Wiele álbowiem náydowáło się wynálaskiem nie tylko ludźi / ná respekty pożytkow máiącemi pozor / ná świecie złego / ále też y nieprzyiaciel dusz ludzkich / ktoremu nie nowiná nie tylko postáć Anyelską było / ále też y vkrzyżowánego Chrystusá Obraz ná sobie pokázowáć / á dáleko więcey obrázy świętych y Naświętszey P. y Rodźicielki Bogá wyrażáć złośliwie. Wincenty święty Zakonu Dominiká S. w tym mi iest rzetelny świádek / gdy przed zmyślonym od czártá obrázem Naświętszey Pánny / czártá przeklętego / Przenaświętszey Sákrámenty do adoráciey podawszy mu zchánbieł y wygnał. A nabożney Pánnie Zakonnicy świętego Dominiká Osánnie z Mátáryi nu pokazáłá się tá bestya w postáci białeygłowey z dźieciątkiem / mowiąc: nie podobá się Synowi memu że ták się zábiiasz ná zdrowiu postem / dyscyplinámi / płáczem / niespániem / przeto folguy sobie. A gdy zniknęłá powiedźiáłá to spowiednikowi / ktory żeby wymowiwszy Imię Jezus plunęłá mu w twarz náuczył ią / ále zrozumiawszy te postępki nie vkázował się. Do tego wiele się złych ludźi á miánowićie ośiembłych Kátholikow / y brzydkich Heretikow náyduie / ktorzy nabożenstwá Naświętszey Pánny bluźnią / szczypią y gánią / y tych ktorzy strożámi y promotorámi tákiego nabożeństwá są mátáczámi szalonemi / łákomcámi y innymi potwarzámi karmią / przeto tákową comissyą nie tylko im vstá zátulamy / ále tey godnie ludźie pobożne do oddánia chwały Bogu zá dobrodźieystwá przez przyczynę Naświętszey Pánny wźięte / pobudzamy. Mamy tego wielki pochop v Bároniuszá w osmey kśiędze. Gdy od wschodu słońcá opętána do Rzymu przyszedszy v grobu świętego Anástázyuszá modlitwę odpráwowáłá w kośćiele Naświętszey Pánny ad Aquas saluias nazwánym / począł wołáć przeklęty. Maria & Paulus obtulere lachrymas ante Nazarenum, qui dedit potestatem Anastasio vt me de corpore isto eijceret. Márya y Páweł. (nie vmie bowiem przeklęty czárt Naświętszey Pánny y Swiętych Bożych / dla złośći swey vczćiwiey názywáć) przynieśli y zalećieli łzy Názáráńskiemu / ktory dał moc Anástázyuszowi / áby mię z ćiáłá tego wyrzućieł. Przeto też ná wysłáwienie Naświętszey Pánny. S Fulgentius de laudibus B. M. ex partu Saluatoris pisząc mowi: Cum dixit illi Archangelus. Aue, saluta-

Mutationem illi cæleſtem exhibuit. Cum dixit gratia plena; oſtendit ex integro iram excluſam primæ ſententiæ, & plenam benedictionis gratiam reſtitutam. Gdy iey rzekł Archányol Gábryel Naświętßey P. Máryey. Badź pozdrowioná. Pozdrowienie iey niebieſkie oddał: Gdy rzekł. Láſkiś pełna / pokazał y wßyſtek zupełnie gniew w pierßey ſentencyey Boſkiey ná człowieká w ráiu dáney ieſt znieśiony / y zupełna błogoſłáwieńſtwá łáſká ieſt przez Naświętßą Pánnę przywrocona.

A gdy tákowa commiſſya Jch. Mośc Prałaci y Kommiſſarze w kośćiele Naświętßey Pánny Rożáńcá świętego w Podkámieniu przy obecznośći Oycá Pryorá Conuentu Hippolitá Zákliki Káznodźieie Generálnego y wßyſtkiego Conuentu bráciey. tákże dźiedźicá Podkámienia Miáſtá J. M. P. Alexándrá Cetnerá Chorążego Podolſkiego Roth: J. K. M. y wielu inney ślachty oboygá ſtanu ogłośieli / záczynáiąc vrząd ſwoy Comiſárſki / wydali táki wyrok y ogłoßenie.

Nos Commiſſarij ad prædicta dignius peragenda deſtinati, & miſſi ab Illuſtr: & Reuer: DD. Epiſcopo Luceorienſi & Breſcenſi, vniuerſos & ſingulos Chriſti fideles cohortamur in Domino, & in virtute Sanctæ Obedientiæ mandamus, vt pro 9 Ianuarij 1645. die ad locum prædicti Monaſterij accedatis. Veritatem de miraculis circa imaginem Magnæ Dei Matris dicturi certamq; & veram præuio iuramento de miraculis & beneficijs receptis rationem reddituri. Datum in Monaſterio ſuplapidenſi die vigeſima Decembris Anno Milleſimo ſexcenteſimo quadrageſimo quarto.

Franciſcus Gogolinſki.	Ioannes Terſowſki.	Matthias Gagálſki.
Protonot: Apoſt: Cuſtos.	I.V.D. Proth: Apoſt:	I.V.D. Proth: Apoſtolic:
Luceoriens S.R.M. Secret:	Præpoſitus Brodenſ: ad	Præpoſitus Oleſcenſ:
& ad præmiſſa Commiſſarius.	prædicta Commiſſarius.	& ad præmiſſa Commiſſarius.

A po Polſku ták ſię znáczy.

My Commiſſarze do wykonánia godney pomieniony Commiſiey náznáczeni / y zeſłáni od Prześwietnego y Przewielebnego Páná Jego M. Xiedzá Biſkupá Łuckiego y Brzeſkiego. Wßytkich w obec / y z osobná káżdego wierzącego w Chryſtuſá nápominamy w Pánu y mocą poſłußeńſtwá Swiętego roſkázuiemy: ábyśćie dniá dźiewiątego Styczniá Roku 1645. ná mieyſce pomienionego Klaßtoru przyſtąpili / Prawdę

o Cudách

o Cudách z obrázu wielkiey Bożey Rodźicielki powiedźieli/ pewny prawdźiwy vprzedźiwszy przysięgą o Cudách y dobrodźieystwách záwźięty rachunek oddáli: Dátá w Klasztorze Potkámienieckim dniá dwudźiestego Grudniá Roku 1644.

Fráncíszek Gogoliński Prothonotarius Apostolski Custos Lucki I. K. M. Sekretarz y do rzeczy miánowánych Commissarz

Ian Terszowski Práwá Oboygá Doktor Proth: Apostolski Proboszcz Brodzki do rzeczy miánowánych Commissarz

Matth: Gagálski Práwá oboygá D. Proth: Apost: Proboszcz Oleski y do miánowánych rzeczy Cōmiss:

Zásádźiwszy Iurisdictią Ich Mość pp. Prálaci y Commissarze náznáczeni wzwyż miánowáni ná przerzeczonym mieyscu/ chcąc áby ták wysoka spráwá ktora się w Kośćiele ś. y o sumnienia ludzkie y dostoieństwo naywyższey władzy stolice Apostolskiey opiera / áby iáko przez zácmienie ludźi w vmyśle nie vspokoionych nie byłá náruszona/ ábo też záwiłym rozumem/ y niespokoynym wstrętu iákiego nieodniosłá; częśćią też áby sam Bog przedźiwny w spráwách swoich / v ktorego przyszłe czásy ninieysze są / pátrząc ná intentią Pásterską y záwźięćie iego czułośći / tákże ná gorące nabożeństwá vlubionych sobie w Chrześćiáństwie ludźi ták wysoką rzecz áby iáśniey y dowodniey z miłośierdźia swego obiáśnić raczył/ táką sobie zleconą Inquisitią y Commissią swoię nie porywczo / ále odwłocznie odpráwowáć chćieli/ Consilia/ y deliberátie/ ktorych potrzebá w ták wielkiey spráwie Boskiey y w Honorze Naświętszey Pánny y Błogosłáwioney było/ do przyszłego roku do dniá 9. Mieśiącá Styczniá odłożyli/ vpominaiąc obecnych y dáiąc im pod posłuszeństwem Kośćiołá ś. roskazánie/ áby ná ten dźień do przyśięgi y wyznánia rzeczywistego Cudow/ łásk y dobrodźieystw ná tym mieyscu pokazánych ták zdáwná iáko y teraz/ byli gotowemi/ áni tego co prawdźiwie iest y było táić niechćieli. W czym gdy słuchácze nabożni y Kośćiołowi ś. we wszytkim posłuszni powolność swoię oddawszy ná to chętliwie przystáli/ Oćiec Pryor ze wszytką Brácią mieyscá támtecznego spráwę wsławioną przez Bogá pod imieniem Naświętszey Pánny / y wszelkiego pokłonu godnych stopek iey dozorcy y stroże y Bogomodlcy szczegulney opiece Naświętszey Pánny w modlitwách swoich Codźiennych prywatnych y nocnych gorąco oświadczonemu Dobrodźieystwu temu mieyscu od Naświętszey Pánny odda-

ny oddawáć vprzeymie obiecáli/ záczęli y vśiłowáli. A spráwił Bog iż záwźiętey spráwy progres wźiął státeczney Continuátiey deklárátia. Bo y Commissarzow Ich M. náznáczonych nie tilko w zdrowiu Bog záchowáć raczył/ ále też ze wszytkich trudnośći látwych vczyniwszy y chętliwych do przerzeczonego Aktu przysposobił/ y iednostáyney myśli y spráwy vczynił áby rzecz zaczęta do skutku nie odwłocznie przyprowádźiwszy sporządźáli/ spisowáli/ y konczyli. Ták záwsze iest iż prawdá iáko oley powierzchu wody pływa/ á vważić sercom ludzkim podawa áby przystoynośćia żyćia ku świątobliwośći przychodźili imieniowi ś. Boskiemu/ zasługom Naświętszey Pánny cześć y chwałę serdecznie oddawáli: gdyż ták szczęśliwe pobudki y vpominánia ná źiemi przez świętych pokázáne y Przenaświętszey Pánny Dobrodźieystwá ogłoszone nic inszego nie wyciągáią / tylko skruchy po ludźiách grzesznych/ y płáczu zá występki/ á po spráwiedliwych ludźiách ná źiemi istotney chwały oddawánia. Zkad D. Bernardus: Inuenisti ô Beata Virgo gratiam, quam a[n]te te nemo inuenire poterat, peccatorum liberationem: mundi restaurationem, Angelis & hominibus Consolationem. Nálázłáś o Błogosłáwiona Pánno łáskę/ iákiey przed tobą żaden ználeść nie mogł/ to iest; grzesznych vwolnienie świátá odnowienie/ Niebieskim y źiemskim stworzeniom poćieszenie.

A gdy zá obrotem niebieskim szczesliwy rok nowy nástępował 1645. ná dźien dźiewiąty Styczniá Kośćioł Przenaświętszey Pánny Rożáncá świętego w Podkámieniu/ dokad wiele szláchty oboygá Narodu y innych wiele Chrześćiáńskich ludźi wdźięczni dobrodźiestw Naświętszey P. zostawa / pod wielką liczbą zeszło się było. Ich Mść Commissarze náznáczeni bytnośćią swoią dźien weselszy iákoby świątobliwszy vczynili ktorzy z powinnośći zleconey sobie od J. M. Xiedzá Biskupá Luckiego Jurisdictia y Commissia swoią powtore ogłośiwszy/ y oddawszy pewne modlitwy swoie Naświętszey Pánnie przez Veni creator, Duchá świętego nápomoc wzywáiąc y do spráwy przedsięwźiętey przystąpili y tákowym pismem wszystkim ogłośić chćieli.

Actum in Monasterio Podkamenecensi Ordinis Praedicatorum Diaecesis Luceoriensis Anno Domini 1645. die 9. Mensis Ianuarij SS. Domini nostri diuinâ prouidentiâ Innocentij decimi Pontificis Maximi Anno primo.

Inhae-

COMMISSIA.

Inhærendo Commissioni Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Domini AndreæGebicki Dei gratia Episcopi Luceorief: & Brestensis descendimus ad prælibatum Monasterium Religiosorum Fratrum Ordinis S. Dominici ibi fundata (vti de iure est) adhibitis omnibus iuris solennitatibus iurisdictione præmissis & publicatis ante omnia tempore opportuno nimirum diebus festiuis innotescentijs conuocatis ad hunc actum Conuocandis post peractum Missæ sacrificium lectaq; IllustrissimiDomini ante omnia autentica Commissione in præsentia Magnifici Domini Alexandri Cetner Vexiliferi Podoliæ hæredis in Podkamien & Magnifici Domini Nicolai Bavvorovvski & Magnifici Domini Christophori Cetner & aliorum multorum varij status & Conditionis hominum nemine contradicente nec quidquam in Contrarium producente, imò verò diligentissimè AR. P.F. Hyppolito Zaklika pro tunc Priore Monasterij præfati Ordinis Prædicatorum, cuius cura & solicitudine hæc Commissio apud Illustrisimum loci Ordinarium est impetrat promouente talem,quæ sequitur in Dei nomine in choauimus inquisitionem, Cuius tenorem & processum nos Commissarij cum ea quæ par est fidelitate conscripsimus iuramẽtisq; corporalibus à personis Sexûs vtriusq; idoneis & maturis fide maiori dignis comprobatum pro informatione Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Episcopi Luceoriensis recepim & cõsignauimus.

Dźiáło śię w Klasztorze Bráci Zakonu Dominiká ś. Podkámienieckim Biskupstwá Łuckiego Roku 1645. dniá dźieśiątego Mieśiacá Stycznia / Przeświątobliwego Namiestniká Chrystusowego z Bożey opátrznośći Oycá S. Innocencyuszá dźieśiątego Papieżá / Biskupá naywyższego Roku pierwszego.

Stosuiac śię do Commissiey Jáśnie Oświeconego y Przewielebnego Páná / J. M. Xiedzá Andrzeiá Gebickiego z Bożey Łáski y ś. Stolice Apostolskiey Biskupstwá Łuckiego y Brzeskiego ziechálismy do Klasztoru Zakonnikow Bráci ś. Dominiká / przedtym / od nas náwiedzonego / gdźie záłożywszy Jurisdykcia (iáko przynálezaca rzecz wcale práwá iest) y przyspośobiwszy wszystkie do tego áktu nálezace świetę zwykłe / y doskonáłe / práwne obrzedy / vprzedźiwszy y rozgłośiwszy na-

przod ná czás ſpoſobny zwłaſzczá ná dzien świetá vroczyſtego obwieſzczenie y zwoławßy do tego áktu ktorzy máią być wzywáni/ po odpráwieniu Táiemnice Mßey ś. y po przeczytániu Jáśnie Wielmożnego J. Mśći Xiedzá Biſkupá Luckiego naypierwey Originálney Commiſſiey przybytności Wielmożnego Jego Mśći P. Alexándrá Cetnerá Chorażego Podolſkiego Dźiedzicá ná Podkámieniu/ y J. M. Páná Mikołáiá Báworowſkiego/ y J. M. P. Krzyßtofá Cetnerá y innych wielu rożnego ſtanu y Kondytiey ludźi bez żadnego przeczenia/ áni nic odkogo kolwiek przećiwnego wnoßenia/ y owßem iáko napilniey zá promotią Wielebnego Xiedzá Hippolitá Záklikí ná ten czás Przeorá Klaßtoru przerzeczonego Zakonu Káznodźieyſkiego/ zá ktorego Stárániem y pracą tá Commiſſia v J. M. Xiedzá Biſkupá ieſt vproßona y náznáczona/ táka iáka náſtepuie w Jmie Páńſkie záczeliſmy inquiſitią. Ktora iſtotną spráwę y proceß my Commiſſarze z tákową iáka miáłá być wiernośćią ſpiſáliſmy, y przyśięgamy powinnemi zá położeniem reki ná ſercu ábo podwyżßeniem pálcow ku niebu y iáko zwyczay przyśięgi ieſt od oſob oboygá ſtanu bez reſpektu wiáry godnych/ y wleciech doyrzáłych vtwierdzona/ dla oddánia informatiey J. M. Xiedzu Biſkupowi odebrálichmy y pieczećiámi dla lepßey y táyney ſkrytośći oddánia tey ſpráwy obwárowáliſmy / z podpiſámi rąk náßych.

Záczewßy teby przerzeczoną Commiſſyą Jch M. Commiſſarze / y wiedząc tó dobrze iż ordo eſt anima rerum, przeto od głowy záczeli tákową Commiſſią. Poczęli pytáć Oycá Przeorá przerzeczonego mieyſcá / mali iákie práwá álbo pſmá odawności założenia ná tey gorze Kośćiołá y Fundácycy Zákonu / álbo inne iákie notata ktoreby dawnośćią fundácyey zdobiły y pokázowáły ; Ná co Oćiec Przeor Hippolit Záklíká Káznodźieiá vprzywigileiowány Zakonu świetego pokázał fundácyą ná párgáminie świetey pámieći Jego Mśći Páná Piotrá Cebrowſkiego Dźiedzicá Podkámienieckiego y introductią Bráći ná to mieyſce przez Jaśnie wielmożnego Jego Mśći Xiedzá Arcybiſkupá Lwowſkiego Grzegorzá Strzemie. Pokazał y indulgentie temu mieyſcu od wielu Kárdynałow zaraz ná początku fundácyey dáne y pozwolone. Pokazał y Kronikę ná dwie części rozdzieloną w pierwßy Rozdziałow ßeść w drugiey Rozdziałow dźieśięć / zpiſáną temu mieyſcu zá roſkázániem pod poſłußenſtwem Oycow Prowincyałow / ktora iż ſię z intencyą Jch MM. Panow Commiſſarzow zgadza / tu ią porządkiem wkładamy.

HISTORYA KOSCIOLA NASVVIETSZEY PANNY W PODKAMIENIU.

PIERWSZA CZESC,

ROZDZIAL I.

O Fundácyey y pierwßych Poczatkách Kośćiołá w Podkámieniu Naświetßey Pánny.

W Roku 1464. Piotr Cebrowski z Zabokruk záłożywßy Zamek y Miasteczko Podkámienie ná Gorze wysokiey / y po wielkiey częśći skałámi wysokiemi obronney / zá nayprzednieyßą fortecę zámyślił tám wystáwić Kośćioł Swięty Kátholicki / pod tytułem Naświętßey Pánny / Krzyżá świętego / Apostołow Swiętego Piotrá y Páwłá / y wßystkich Swiętych. A iż ták wielce obfita iest łáská przećiw służebnikom swoim Naświętßey Pánny / iż o niey Bernad świety powiedźieć nie wątpił: Agnoscit Virgo & diligit diligentes se, & prope est in veritate inuocantibus se, præsertim quos videt conformes sibi factos in castitate & humilitate, & qui totam spem suam post filium suum in ea posuerint, ex toto corde quæsierunt. Zna Pánná y kochá miłuiących śiebie / y blisko iest w prawdźie wzywáiącym / miánowićie / ktorych widźi iż się stáli podobnemi w czystośći y pokorze y wßystkę nádźieię swoię o synu iey w niey położeli / y ze wßystkiego sercá oney ßukáli. Przeto bez omießkánia ten świety zamyśł iego otrzymał swoy skutek. Oświádczywßy bowiem intencyą swoię Przełożonemu we in sermone Salve Regina.

Lwowie

Lwowie Zakonu Oycow Dominiká świętego otrzymał consens y zezwolenie ná przyięcie mieysc á od Oycow / ieżeli się to podobáć będźie Bogu y Pásterzowi Kościołá świętego Jego M. ści: X. Arcybiskupowi Lwowskiemu / w ktorego Dioecesiey ná ten czás nietylko Podkámienie ále y okoliczne Kościoły były. Wziąwszy ten respons szedł do Jego M. ści X. Arcybiskupá / wielkiego człowieká w náukách / w Zołnierskiey / w Rzeczy pospolitey / y w Kośćiele świętym Grzegorzá Zerbu strzemie; ktoremu przełożywszy intencyą swoię y vczyniwszy prośbę / wźiął Błogosłáwieństwo y obietnicę / iż sam ná tę introductią Oycow y fundátią miał ziácháć do Podkámieniá dla większey Konfirmáciey y vgruntowánia Klasztoru y Bráciey Zakonu Dominiká świętego. Odiáchał gorący w przedśięwźięciu fundator do Podkámieniá / wszystkę tę spráwę Pánu Bogu / Naświętszey Pánnie / y Dominikowi świętemu oddawáiąc. A prędko chcąc Kończyć co przedśięwźiął / záraz około fundácyey Kośćiołá / y Klasztorku pracą záczął: iákoby kto zá nim w tropy chodząc

Ser: 5. do vchá podawał / co Augustyn święty ad proficientem napisał:
de Verb: Profice, noli in via remanere, noli retro redire, noli deuiare.
Apost: Czyń postępek / niechćiey w drodze zostawáć / niewracay się ná zad / niechćiey z drogi zstępowáć. Dodał mu Bog śił y rády / iż w tymże roku ná dźień Naświętszey Pánny Wniebowźięćia o introductią Zakonu do Kośćiołá zbudowánego w Podkámieniu ná gorze y mieyscu naywyższym gory przećiwko Zamkowi swemu / Jego Mośći Xiędzá Arcybiskupá záprośił / ktory lubo ták wielki fest w Káthedrze iego nádchodźił / iednák vsilny promotor wiáry świętey / y Kośćiołow Kátholickich obrońcá / áby w sercu nowego fundatorá wzniecony ku Chwale Boskiey y áffekt / nie gásnął / ziáchał do Podkámieniá ná dźień náznáczony /

Ex Privilegio fundationis. y oddawszy Bogu chwałę / y Naświętszey Pánnie Modlitwy / názáiutrz po świećie wprowádźił Zakon do pomienionego Kośćiołá / y fundácya spisána ná párgáminie od fundatorá ręką swą podpisał z dwiemá swoiemi Kápłanámi / do ktorey przyłożyli rę-

żyli ręce swoie IOANNES de Winiary, & PAVLVS Niemierza de Boryschovv Terrigenæ. Ergò ô Religiosa anima ingredere Ecclesiam vbi Christus discumbit, tuumq; præstolatur aduentum, atq; in spiritu humilitatis pedibus prouoluere Domini IESV, confitere scelera, deterge vulnera, reatum accusa, sponde conuersionem, pete veniam, vt plenam consequaris indulgentiam.

ROZDZIAL II.

Ktora intentia fundowány ten Kośćioł Náświętszey Pánny.

PObożny y Chrześćiáński ánimusz/ nieumie sadźić spraw swoich ná márnym y skáźitelnym fundámenćie/ áleie widocznie/ nie tylko iáko ná lichtarzu/ ále żeby godne były oczu Páńskich/ y widoku/ iáśnie świátu y Niebu stanowi. Mowił niekiedy Sanctus Petrus Damianus Kárdynał wielki Kośćioła świętego. Qui ad cælestes nuptias firmæ spei gradibus festinas, non paruam partem substantiæ in tuto loco repone. Ktory do niebieskiego wesela stopniámi mocney nádźieie pośpieszaż/ nie máła część máiętności ná bespiecznym mieyscu záchoway. Tym właśnie sposobem postąpił sobie Fundator nász godny wieczney pámięći Piotr Cebrowski/ fundował ten Kośćioł dla wielu rzeczy. Naprzod dla wysokiey chwały w niepokaláney ofierze Bogá w Troycy świętey iedynego. Przeto obliguie bráćia y Kápłany do oddánia trzech Msży Swiętych. Miedzy ktoremi iest Msza świeta o Krzyżu świętym: własnie iákoby do niego Petrus Damianus mowił: Studeamus Crucem Christi assidue in mente portare, quatenus dum nunc gladio Mariæ transfigimur, cum ipsa de æternæ fælicitatis dulcedine satiemur. Uczmy się Krzyżá Chrystusowego w myśli nośić/ álbowiem gdy teraz mieczem Máryey przeráżeni bywamy/ z nią wieczney szczęśliwośći słodkośćią násyceni będźiemy. Potym funduie ten Kośćioł dla chwa-

lib. 2. Epist. 14.

Ex priuilegio fundationis.

serm. de nat. B.V.M.

Ná chwały imienia Naświętßey Pánny Rodźićielki Syná y Słowá przedwiecznego: dla czego obliguie Kápłany do Mßy świętey o Naświętßey Pánnie / y áby po komplećie śpiewáli Antyphonę Salue Regina. Jákoby słyßał Swiętego Epiphániußá mowiącego. Oportet inter fluctus sæculi confugere ad Mariam, & respectu exempli eius cursum vitæ dirigere; quod qui fecerit non iactabitur vanæ gloriæ vento, nec frangetur scopulis aduersorum, nec absorbebitur voragine voluptatum, sed prospere ad æternæ quietis portum veniet. Potrzebá miedzy náwáłnośćiámi świátá vćiekáć śię do Máryey / y wzglę dem przykłádu iey bieg żyćia prowádźić/ co gdy ktory vczyni/ nie będźie vnieśiony prożney chwały wiátrem áni ßcześćiem przeći wnym przełamány / áni w przepáśći rozkoßy pogrążnie/ ále ßcześliwie do brzegu Wiecznego Pokoiu przyidźie. Potrzećie funduie ten Kośćioł propter bonum pacis totius Regni Poloniæ, dla dobrego pokoiu wßystkiego Krolestwá Polskiego. O iák chwalebna y święta intentia? Funduie áby w nim Páná Bogá proßono o pokoy wßystkiemu Krolestwu Polskiemu. Godnym iesteś wysokiey pámięći vważny Fundatorze/ życzeć tego áby śię to wypełniło o tobie co niegdy Hieronim ś. nápisał: Non memini me legisse, malâ morte mortuū, qui libenter opera charitatis exercuit. Nie pomnię żebym czytał/ áby złą śmierćią vmrzeć miał ten/ ktory chętliwie miłośći vczynki czynił y oswiadczał. Nie mogło bydź nigdy więkße opus charitatis, iáko Páná Bogá prośić o pokoy koronie Polskiey/ á zwłaßczá ná ten czás kiedy Tátárowie często w dłuż y w ßerz/ gránice y Páństwá Koronne ogniem/ krwią/ y niewolą znośieli. Jeßcze funduie tą intentią ten Kośćioł/ respectum vt habeat Reipub: augmenti; áby w nim Páná Bogá proßono o rozßerzenie Korony Polskiey. Właśnie iáko przystoyny Ciuis Patriæ postępuie: anteponit bonum commune priuato. Nie ták myśli o sobie/ iáko o miłey Oyczyznie. Est enim Patria vt alter quidam Deus, & primus maximusq; parens. Jest álbowiem oyczyzná iáko drugi nieiáki Bog/ pierwßy y nawiękßy rodźic.

Epist: ad Nepot:

Do tego

Do tego tá intentia iego iest w tey fundátiey/ y ná to máiętności swe oddaláiąc od siebie y potomkow swoich ná wieki náznácza y dawa Kościołowi/ áby w tym Kościele Páná Bogá proszono / żeby przez przyczynę/ Naświętszey Pánny dał niezwyciężonym Krolom y Xiążętom Polskim fælicitatem & salutem, zdrowie y szczęście. A to prosze nie przyzna iż w tym Pánu y Fundatorze był pius & religiosus animus. Mowi Plutarchus. Iż gdy Lákonczykowie o co prosili Bogow / niechćieli ich o co innego prosić. tylko o to / áby im dáli co iest nayuczciwszego. Ten zaś Fundator o to prosi/ co oyczyźnie y Rzeczypospolity naylepszego: Zdrowie Krolow y szczęście. Wyráził y tę intencyą / áby tám zá zmárłych ludzi z obligácyey byłá odpráwowána ofiárá święta. Nie bez przyczyny bowiem iednemu Chrześciáńskiemu Pánu nagrobek pełny nádźieie ten nápisano. *in Apo-thteg.*

Condere virtutem nulla sepulchra queunt.
Illa viget semper, dum tellus stabit & vnda
Et surgent nitidis sidera celsa polis.
Cnotá ginąć nie może choć groby podziemne.
Człowieká pożeráią ná czásy potomne
Poki ziemiá y morze trwáć będźie szerokie.
Nie záginie. to dźieło pod niebem wysokie

Nákoniec intentia iego byłá/ áby go z iego domowemi w modlitwách swych Kápłáńskich y bráterskich nieprzepominano. Wielka to intentia po wszystkich weyrzawszy byłá/ ále y ná on czás niemáła to fundátia zostawáłá. Sed hæc omnia fata aduersa, rabies hostium, auaritia incolarum, sustulerunt.

ROZDZIAL III.

Co był zá fundáment tákowey fundácyey.

NJe máß ták szczęśliwey spráwy ludzkiey by też byłá naypobożnieysza áby zá przewlokłemi czásy nie miáłá kiedy od wyrozumienia ludzkiego szwánkowáć. Jednák gdy się ia przypátruię fundámentowi fundácyey Kościołá Naświętszey Pánny w Podkámieniu / nie inny widzę w sámym Originale przywileiu / iedno

ten. Pierwszy / áby przez táką fundácyą mogł dni żyćia swego szczęśliwie y pobożnie konczyć. Przeto mowi: considerantes nihil certiùs in orbe ipsâ morte, volentesq; horam absumptionis huiusmodi incertam pijs operibus præuenire, & vt ea metere valeamus in cælis, quæ seminauerimus in terris. Vważáiąc nic pewnieyszego ná świećie nád śmierć sámę / chcąc godźinę ześćia tákowego nie pewną pobożnemi vczynkámi vprzedźić / y żebyśmy to żąc mogli w niebie / cośmy pośiali ná źiemi. Piękny záprawdę fundáment y onym dawnym Cesárzom y Krolom pobożnie ná świećie żyiącym / y żywot przystoynie konczącym przyzwoity. Tákowy między innemi Krol niekiedy Fráncuski fundáment dobrego przedśięwźięćia sobie zakłádał / gdy przed śmiercią táki

Deliri Agad: 8 sobie nagrobek ná mármurze wyrysowáć roskázał:

Risi, ploro, fui non sum; studij requiesco;
Lusi, non ludo, cecini, nunc mutio; paui.
Corpus, alo vermes; vigilaui, dormio; dixi.
Salue, dico vale: rapui, rapior; superaui,
Vincor; certaui, pace vtor; iure ego vixi.
Iure igitur morior; non obsto, obstare nequirem.
Terra fui quondam, rursum sum terra, nihil sum.
Terra caduca vale, vermes saluete, recumbo.
Smiałem śię / płácżę / byłem / nie iestem / ćiekałem;
Spoczywam / grałem / nie gram / śpiewałem / zniemiałem.
Pásłem śćierw / teráz mole / czułem / śpię / witałem /
Zegnam śię / wydźirałem / drę mię / zwyćiężałem /
Przegrałem / woiowałem / w pokoiu iuż leżę.
Nie przeczę / bowiem nie łżę / iák mię wiodą bieżę.
Z źiemiem był / źiemią iestem / zniszczenia nábywam.
Zegnam ćię źiemio / czyrwie witayćie / spoczywam.

Drugi fundáment fundácyey iego był vżyczenie sobie dobr y máiętności od Bogá. Przeto z nich chćiał oddáć decymę Zakonnikom y Kośćiołowi / lubo to do vżywánia / ále ráczey do schowánia / áby po ześćiu z tego świátá mogł śię nią záſłonić od piekłá / á rátowáć do niebá. Y przeto w swoim przywileiu dokłáda. De bonis nobis à Domino Deo collatis, & dono Dei possessis, Fratribus Prædicatorum Sancti Dominici in oppido Podkamienie, per nos fundato damus bona, &c. Záprawdę szczęśliwy to człowiek / ktory dobr od Bogá sobie powierzonych záżyć

vmie

vſmie / nie obracá ich ná potłumienie przyiacielá / żelżywość ſąśiádá / vkrzyżowánie bliźniego / rebellią Páná / kontumelią kośćiołá / poniżenie ſług Boſkich / ále obraca to ná rátunek duße / chwałę Bogá / y nieśmierteluą ſławę. Do tego álbowiem niekiedy pobudzał ſwoich Chrześćian Petrus Chryſologus gdy mowił: Deus te qui cæleſtem Patrem tibi vocas ad cæleſtem vult tendere náturam; ergò generi tanto vita reſpondeat, ne terreni mores degenerent, quos cæleſtis donauit, & contulit natura. Serm. 69.

ROZDZIAL IV.

O Przyięćiu y Confirmátiey Klaſztoru Podkámienieckiego przez Oycá Generałá.

JŻ żadna rzecz trwáła bydź nie może bez włáſnego práwá y vtwierdzenia / fundatia też tego Klaßtoru przyięta przez Oycá Przeorá Lwowſkiego / y oddána przez J. Mśći X. Arcybiſkupá Lwowſkiego zakonowi / potrzebowáłá ießcze dla wieczney twierdze ſwoiey / nie tylko od Oycá Prowincyałá rátificátiey / ále też y od Cápituły álbo Conwocátiey Generálney wßyſtkiey Prowinciey polſkiey Zakonu Dominiká ś. Przeto ná Conwocátiey Sendomierſkiey / ktora ſię odpráwowáłá w Roku 1477. po vtwierdzeniu innych klaßtorow / iáko Kołomyiſkiego w Przemyślu zápiſánego / y Trembowelſkiego w Trembowli w tymże wieku. Potwierdzony też był klaßtor y przyięty ná teyże Cápitule od Oycow / Podkámieniecki. O czym dáie znáć y Bſouius in Taumaturgo gdźie wylicza wßyſtkie fundátie Klaßtorow Zakonu Dominiká ś. y gdy miánuie ktore klaßtory do Prouincij Ruſkiey ſłużą y ſłużyć máią zá Dekretem Oycá świętego podźielonych Prowincyi / międzi ktoremi też y Klaßtor Podkámieniecki miánuie. Ale krom tego ſą Acta ſpraw Prowinciey wßyſtkiey od ś. Jácká wypiſáne / gdźie dowodnie ieſt wyrázony konwent Podkámieniecki / y iego fundátia recepta, approbata, y Generálſka confirmátia z Kápituły Generálſkiey. Vżywánie záś y poſeſſia w kśięgách Zydaczowſkich ieſt

oznáymiona y Lwowskich. Dodano potym y dálszey prace Zakonowi ś. iż curam animarum mieli dla odległości Kościołow/ iáko się to z Przywileiu dánego w Rzymie Kościołowi Podkámienieckiemu pokázuie Roku 1475. Ażeć te obligácie przez czás długi vstáły / áni też wskrzesić się ich może dla oddalenia máiętności / zostáie ten Conwent wolny ná sumnieniu / bo dokłáda w swym przywileiu fundáctey Pobożny fundator. Dato casu quod ea soluere castrũ neglexerit vel recusauerit ex tunc dicti fratres erunt liberi exempti & soluti ab his omnibus. Ale ieżeli ci Bogu niezostáli winnemi/ co tego są álbo byli retárdátią/ niech się sámi sadzą. Ja iednę rzecz przypomnię. Odięto było świętemu Dominikowi á Suriano iákąś część ziemie/ gdy się vpominano tego / á wrócić niechćiano/ commendowáł tę spráwę y oddał ś. Dominikowi Przełożony v obrázu iego / tedy pokazał ś. Dominik zkiemu possessorowi w nocy surowy/ y kazał mu vczynić discyplinę/ y osieczono ták áż krwáwe znáki ná rámieniu lewym zostáły. Przyczym mowi / surowo byłem nápomniony o niesłuszne odięćie gruntu Klasztornego / y záraz grunt wrócił y szkody nágrodził.

ROZDZIAL V.

O Indulgentiách zdawná nádánych temu mieyscu Podkámienieckiemu.

IEżeli iedná iskrá ogniá wielki pod czás żar y płomień spráwi / dáleko więcey zápalone serce ogniem miłości Boskiey zátłumić się nie może/ ále pałác muśi dotąd poki się tym nie stánie czym się stał Páweł S. Viuo ego, iam non ego, viuit autem in me Christus. Zyię ia/ iuż nie ia/ żyie we mnie Chrystus. Przeto pobożny fundator Podkámienieckiego Klasztoru wzbudzony nabożeństwem nowey bráciey / y Kápłanow swoich/ wziął peregrynácyą przedsię náwiedźić progi Apostołow świętych w Rzymie áby tám dálsze wotá swoie Bogu ofiáruiac/ vlżenie ná duszy y postępek obfitszy w cnotách/ otrzymác mogł / vśiłowáł. Gdy tedy do

Rzymu przyiáchał zá Oycá s. Sixtuſá tego imienia IV. ktory iuż rok piąty Kościołem rządził/ tám dewotiey ſwoiey y ślubowi/ doſyć przez czás niemáły czynił. A iż czás dla zimy nádchodzącey wrácáć ſię ku domowi nádchodził/ ſtárał ſię o Indulgentie do Kośćiołá ſwego Podkámienieckiego. Weyrzawßy ná przyſtoyną proźbę iego pięć Kárdynałow/ ktorych zwano. Márcus Kárdinał Præsb: tituli S. Marci. Ioannes Baptiſta Card: Præsb. tituli S. Anaſtaſiæ. Ioannes Card: Præsb. tituli S. Praxedis. Antonius Iacobus Card. Præsb. tituli S. Viti. Franciſcus Cardinalis S. Mariæ Nouæ Diaconus, dáli mu ná párgáminie pod ſwoiemi Kárdynálſkiemi pieczęćiámi odpuſty wiecznemi czáſy ná dni Naświętßey Pánny Gromnic/ Zwiáſtowánia/ wśięćia do niebá/ Apoſtołow śś. Piotrá y Páwłá/ y ná dźień poświęczenia Kośćiołá. Datá ieſt tego w Rzymie 10. Decembr. 1475. ktore Indulgentiæ przyiąwßy J. M. X. Arcybiſkup Lwowſki Grzegorz/ pieczęć ſwoię przyłymże párgáminie záwieśił/ y podpiſał ná dni odpuſt czterdźieſtu godźin/ wiecznemi czáſy. czego ieſt włáſny autentik do tego czáſu wſchowániu kląßtornym. Hæc recordatio magna debet eſſe inſtructio, quia magnum non poteſt eſſe, quicquid fine concluditur. To niezápominánie ma bydź wielka nauka/ álbowiem zá rzecz wielką niema bydź poczytano/ co ma ſwoie dokończenie. Były tám y inne odpuſty poſpołu z Rożáncem świętym/ y S. Jmienia Iesvs, bo gdźie ſię Zakon funduie/ záraz y te bráctwá z Zakonem świętym záczynáią ſię wedle praw Zakonnych/ y przywileiow od Námieſtnikow Páná Chryſtuſowych/ y powßechnych Páſterzow Kośćiołá świętego. Były y inne Priuilegia, bo ieżeli Kárdynálſkie pozwolone przednieyßym ſpoſobem z Rzymu y Papieſkie bydź muśiáły/ ále to części ogniem/ części dáwnością pſowáć ſię ná pápieprze/ y ginąć muśiáło.

Greg: Lib. 7. Regeſtr. cap 54.

ROZDZIAL VI.

O zacnośći wielkiey tego Kośćiołá Podkámienieckiego.

GDy rzadki ná ten czás był Kośćioł Kátolicki w tám tym kráiu bo wszyscy práwie Pánowie religiey byli Greckiey ták iż Kośćiołá áni w Olesku/ áni w Brodách/ áni w Wiśniowcu ieszcze/ áni w Busku / poblizu nie było. Kátolicy ktorzy śię náydowáli y potym przychodźieli/ y puste dobrá od Pánow otrzymawáli/ wielce Kośćioł ten święty wsławieli/ y Rożáńcem Naświętszey Pánny/ ktory Zakon S. rozmnażał/ do nabożeństwá szczegulnego przychodźieli/ ták dálece że też Pan Bog dźiwnemi spráwámi y cudámi Obraz Naświętszey Pánny Rożáńcá vczćić sam był raczył y przytomną łáskę vćiekáiącym śię pod przyczynę Naświętszey P. pokázowáł. Trwał ten Kośćioł od roku 1464. áż do Roku 1519. kiedy Sokálscy Tátárowie nápadszy szeroko Ruś/ Podole/ Wołyn woiuiąc/ wiele miast Zamkow znieśli/ gdźie też w Podkámieniu Zamek/ miásteczko/ y Kośćioł zburzeli y spaleli. Wpádálić w prawdźie y przedtym Tátárowie/ ále ták wielkiey szkody nieuczynili iáko tego czásu/ gdy iákoby zgruntu wszystko znieśli/ Pány/ poddáne/ w niewolą pobráli/ y w obce kráie zágnáli/ gdźie y Kápłani y brácia pospolitą i leską poledz muśieli/ álbo też niewolą z drugiemi podeymowáć. Bog álbowiem gdy karáć záczyna od Kośćiołow y sług swoich ná pokazánie gniewu swego ludźiom/ záczyna Incipiam à Sanctuario meo. Przeto Petrus Damianus Serm. de Sancto Luca. Recurramus ad innocentiam primitiuæ Ecclesiæ, vt discamus & possessa relinquere & in regiæ paupertatis simplicitate gaudere. A gdy to mieysce święte ták spustoszáłe zostáło/ niemogli ták prędko Kápłani y inśi brácia nástępowáć/ á zwłaszczá gdy regiment do Prowinciałá Polskiego ieszcze należał/ do ktorego w Polszcze wizytuiącego Klasztory/ trudno też miáłá przyść ták prędko znieśionego Klasztoru nowiná/ á gdy kilká lat nie przychodźili do mieyscá / successor Podkámienieckí

Petr: Dam: serm: de S. Luca

ckí

cki Wincenty Cebrowski/ y ostátek pozostáły máiętności prędko do Woiewody Podolskiego Marciná Kámienieckiego / ktory zá sobą miał Janá Sieninskiego Podkomorzego Przemyskiego Stárosty Sendomirskiego Stárosty Corkę / przefrymárczył / gdźie tez y grunty Kośćielne wespoł zá niebytnośćią odeßły. A gdy w Roku 1545. vmárł Pan Kámieniecki / pozostáłá małżonká / Wolesku/ Kośćioł iákoby w obronnieyßym mieyscu pod tytułem Naświętßey Pánny zbudowáłá / á tám to mieysce w Podkámieniu / w więkßym to stawáć muśiáło zápámiętániu. Sed non est in iustus Deus vt obliuiscatur operis boni, viuit apud eum memoria beneficij, & beatus est, apud quem Deus vel semel requiem inuenerit, in cuius tabernacula vel hora vna requieuerit. Ale nie iest Bog niespráwiedliwym żeby miał zápomnieć vczynku dobrego/ żyie z nim pámięć dobrodźieystwá / y błogosłáwionym iest ten/ v ktoregoby Bog raz przynamni odpoczynek ználazł / y w ktorego przybytku choćiaż przez godźinę iednę odpoczywa. *Gueric. Ser. 3. de Assu. B.M.V.*

HISTORYEY KOSCIOLA PODKAMIENIECKIEGO.

WTORA CZESC.

Iáko długo to mieyſce w niepámięći y opuſzczeniu było, y ſkąd przyſzło znowu do przeſzłey vczćiwośći, y nabożeńſtwá przyſtoynego.

ROZDZIAL I.

Iák długi czás to mieyſce świętę opuſzczone zoſtawáło y czemu.

Z A ſpuſtoſzeniem Kośćiołow / y zniesieniem ich gruntownym / Bog obráne ſobie mieyſcá ná ſłużbę poświęcone do czáſu zátrzymawa w nieiákim obelżeniu / nie ták / nie dla gniewu ſwego / (bo przez świętego Hilárego powiedźiał : Hoc habet proprium Ecclesia, vt tunc vincat, cùm læditur ; tunc intelligat, cum arguitur, tunc obtineat, cum deſeritur. Tę ma właſność Kośćioł święty / iż tedy zwyćięſtwo odnośi / gdy ćierpi vrázę ; ná ten czás rozumie / gdy ſtrofowány bywa / ná ten czás otrzymywa / gdy opuſzczony zoſtawa :) iáko dla oźiębłośći w tym ludzkiey / y doświadczenia przed ludźmi onych pobożnych w rzeczy y doſtátku opływáiących Kátholikow / ieżeli ſię porwą do zbudowánia Kośćiołá Bogu / y do oświádczenia przećiw Bogu chwały y rewerencyey. Ale ták ſię przećiwko Pánu ſtáwieli Obywátele y Dźierżáwcy Podkamieniá / iáko ſię ſtáwieli z P. Chryſtuſem

ſtuſem

ſtuſem Zbáwićielem świátá niewdźięcżniey. Mowił Pan: máią biedne wroble gniazdá ſwoie/ iámy máią beſtie/ á ſyn człowieczy niema gdźieby głowę ſwą ſkłoniel. Po ſpuſtoſzeniu wſzyſcy ſobie domy/ dwory/ páłace budowáli/ á żaden o Kośćiele niepomyślel/ y owſzem záttumić wygłádźić pámiątkę tego mieyſcá dźierżáwcy myśleli. Mogę tu przypomnieć słowá Elżbiety świętey ktore mowiłá niekiedy ná modlitwie świętey rozmáwiáiąc z Crucifixem. Me terræ puluiſculum purpura inuoluit, tu Chriſte, heu? meam nudus erubeſcis vicem; mihi corona auro & gemmis, tibi ſpinis & ſentibus viget; ego puluinaria calco, tu locum capiti circumſpicis, nec heu? inuenis; me aulæ ſeruitia vallant, te ſoli hoſtes ſtipant. Mnie ktora ieſtem proſzkiem źiemnym ſzárłatna Krolewſka ſzátá okrywa/ ty Chryſte obnáżony/ (nieſzczęſna ia) wſtyd ponośiſz dla mnie: v mnie Korona dla złotá y pereł/ v ćiebie dla ćiernia y głogu oſtrego świeći śię/ pod nogi moie kłádą wezgłowia/ ty mieyſcá vpátruieſz głowie ſwoiey. ách nieſtetyſz! ználeść go niemożeſz; zámną Dworzánie dla vſług y przedemną idą/ około ćiebie ſami nieprzyiaćiele ſtoią. To własnie śię dźiáło Bogu od obywátelow Podkámienieckich y ſamśiad/ gdy ſpuſtoſzywáli Kośćioł/ y mieyſce zoſtawálo/ á dwory ludzkie budowáne ſtawáły. Dobrze było vczynić oboie iáko ś. Elżbietá vczyniełá/ bo w ſwey modlitwie dokłáda. Purpura rectius, ſanguis me ſponſi pinget. Ite gemmæ; nobiliores ſub cruce legam; abi grauis auro corona, roſas è ſpinis nectam. Tollite puluiculos, crux Chriſti erit lectulus. Secedite amicornm cohors, dolores me rectius ambient. Poſzło potym Podkámienie do innych rąk bo po śmierći fundatorá ſyn iego Pan Vincenty od Ich M. P. Kámienieckich Podkámienie przedał/ ktory też y ſpráwy Kośćielne funduſzy Indulgentiæ y práwá inne máiąc v śiebie w ſchowániu Ich Mośćiom po oddawał. A zátym iż śię w ręce Heretikow mieyſce Podkámienieckie doſtáło/ mniey o niem dbáli/ á Oycowie nię máiąc rátunku áni funduſzu y incurſiones znośić w wielkim vboſtwie promocyą zátrzymali.

ROZDZIAL II.

Iáko w opiece y straży swoiey to mieysce chowáłá y trzymáłá Naświetsza Pánná.

GDy Zamek y miásteczko zá nowych Dzierżawcow y dziedzicow z osádą swą z gory ná doł ku wodzie zniesiono / bárziey iesżcze spustoszáłe zostáło to mieysce ś. Kościołá Naświetszey Pánny w Podkámieniu / ták iż chwástem y chrostem zászło / á z drugiey strony w zá pusty weszło. Poczyna Bog ná oney gorze cudá swe obiaśniáć. Pod czás widziáne były świece goráiące / pod czás słyszáne były śpiewánia Kościelne / pod czás persony iákieś wbiałych száciech pokázywáły się. Przeto poczęły ná legáć ná Dzierżawcow stany Szláchecki / áby tám zbudowána byłá przynamniey iáka káplicá : ále to oziebłego sercá y odmiennego ku mieyscu nie wiele tykáło. przecię iednák y cudá tákie y ludzkie nárzekánia kruszyć sercá y pobudzáć / á zwłaszczá wiádomych spráwy / o Kościele ták Cudownym nie przestawáły / zbudowano tám nie rychło podła Káplice / y áż w rok ná dzień Wniebowzięcia Naświetszey Pánny odpráwowano. Bo gdy ná sumnieniu iest co nie przestáie trapić człowieká á zwłaszczá białey płci / ktora ná ten czás to mieysce w rękách miáłá / práwie ná káżdy dzień iey o mieyscu tym co dziwnego powiedano / ná káżdy dzień iákoby młotem do sercá iey bił y kołatał mowiąc. O præuaricatores reuertimini ad cor, intelligite intelligentes, quia omnes mundi promissiones seductoriæ sunt omnes blanditiæ venena, cunctæ delectationes pocula mortalia, viæq; illius sempiterna mors. Pokazáłá się potym Naświetsza Pánná w odzieniu Krolewskim stoiąca ná gorze w orszaku ludu w odzieniách białych kilká personom / skąd strách záwsze zdeymował ludzi gdy ná tę gorę chodzono / y oglądáiąc się ná káplicę obawiáli się blisko przystępowáć / tám blisko bydeł swoich wpole wyganiáć / chybá z Kápłanem / álbo w iákiey kompániey dla często widánych znákow cudownych y świątobliwych nadobnie ku temu. Greg. S. Quid inquit Arcturi nomine

Laur: Iust. de Fide c. 3.

9. moral.

qui in

qui in cæli arce conſtitutus ſeptem ſtellarum radiis fulgens intelligitur? Eccleſia. Vnde arcturus ſemper verſatur, & nunquam mergitur. & Eccleſia perſecutiones tollerabit, ſed ſine defectu perdurabit. Co nie tylko o Kośćiele Vniwerſálnym ále teź y párticulárnym ktory ſobie Bog ná ſłużbę ſwą obrał y poświęcił/ y cudámi przedźiwnemi vczćić raczył/ rozumieć mámy.

ROZDZIAL III.

Iákie widzenia bywáły ná tym Swiętym mieyſcu czáſu ſpuſtoſzenia Kośćiołá.

IVżechmy námienieli niektore widzenia cudowne w pierwſzym rozdźiale/ ále iáśnieyſze ieſzcze przypomniemy/ áby zá milczeniem pokazánego dobrodźieyſtwá nie przyślichmy o iáką nie łáſkę przed Bogiem: wedle piſmá świętego. Si tacuerimus ſceleris arguemur. Poczęło bárdźi ſię wsględąć to mieyſce przez cudá ktore ſię tám dźiały przedźiwne/ y ludźie też do nabożeńſtwá goręt-ſzego pobudzáły. Był ten cud ieden/ iáko z inquizycyey ſię pokázáło/ y relácyey obywátelow w leciech ſędźiwych/ ktorey relácyey nie tylko piſmá ále y perſony znáyduią ſię co ſłyſzeli mowiącego/ á drudzy ná piſmie Zakonowi pod ſumnieniem zeznawáiąc podawáli.

WIDZENIE I.

VCzćiwy Andrzey Cyrulik Mieſzczánin Zákoźiecki ślepotą od Bogá náwiedzony/ vczynił modlitwę y ślub/ náwiedźić Káplicę w Podkámieniu Naświętſzey Pánny/ y przyſzedſzy iednego czáſu ná gorę w Podkámieniu do drzwi Kośćiołká/ gdy zámkniono było/ áni też tám Kápłáná nie było/ czyni modlitwę ſwoię z pokorą ſercem gorącym/ y poćieſzył go Pan Bog że przeyźrzał/ y słońce obaczył. Vweſelony gorącey zá tákie dobrodźieyſtwo Pánu Bogu niſko dźiękował. Gdy potym ſię wraca ku miáſteczku ná doł zſzedſzy/ vſłyſzał śpiewánia ná gorze rozumieiąc że tá-

pláni álbo iáka Kompánia inna droga przyßłá: obroći się y obaczy processyą v Kośćiołká y gmin ludźi w białych ßátách / wroći się áli processya do Kośćiołká wchodźi iáko zdáleká widźi / ále przyßedßy zniknęło to wßystko widzenie. Vweselony ná sercu dwoiákim dobrodźieystwem wzroku dánego y widzenia otrzymánego opowiádał to wßystkim / á miánowićie Slachetnie Vrodzonemu Pánu Alexándrowi Páczynskiemu/ ktory to potym wßystkim głośieł y rospisywał. Czego iest ręka iego podpisány Authentyk / kápłáńska ręka pisány w Roku 1617. Rowne temu widzenie miał ná tymże mieyscu Kápłán Zákonny Dominiká S. Pr. Ignatius, ktory Sub conscientia zeznał Przełożonemu swemu / gdy tám począł był mießkáć po rozdźieleniu Prowincyey/ iáko się niżey powie.

WIDZENIE II.

W Roku 1570. gdy pozostáła Wdowá Jeymość Pani Kámieniecka Woiewodźina Podolska z Synámi swoiemi Podkámienie trzymáłá. Vbogi człowięk poddány tych Dźierżawcow zgubionego bydełká po gorze y chrostách ßukáiąc / przychodźił ku tey Káplicy świętey; gdźie vsłyßał głos ku sobie. Synu miły poyrzy prędko. áli obaczy oknem pátrzącą Pánnę ktora mu rzekłá. Podź do twoich pánow co się teraz wesela / y rzecz im / áby tu Kośćioł zbudowáli przystoyny ku chwale moiey. Odßedł zdumiáły człowięk do dworu / zástał wesołych: y powie im tę nowinę / ále to oni w dworstwo obrocili. W tydźien znowu vpomni przez tegoż człowieká Naświętßa Pánna ich dokłádáiąc / iż ieżeli tego nie vczynią / znißczeie y zginie dom ich. Co vsłyßawßy Synowie y mátká y zá báykę to mieli / bo Synowie iuż hærezyą záráženi; mátká iednák kázáłá drzewo woźić ná kośćioł iáko wiádoma mieyscá przeráżona stráchem / y prágnęłá kośćioł zbudowáć / gdyż tám tá Káplicá dránicámi przykryta prosto zrobiona / ktorą w skroś przeyrzeć było / w dáchu y w ścienie bárdzo się do ruiny náchyláłá / ále prędko zeßłá z tego świátá. Gdy się dźiałkem Woyćiechowi

ćiechowi Kámienieckiemu hæretykowi to dostáło / on kazał drze-
wo z gory zwieść ná kośćioł zgotowáne / y zbudował sobie dwor/
do ktorego gdy ná nowośiedliny záprośił gośći / y na noc ich zatrzy-
mał / wszystkich w nocy wyrzućiło ná podworze z dopuszczenia
Páńskiego szátáństwo / y nie dopuśćiło w nim mieszkáć / á ták po-
znawáć im Bog to kazał / że obelgá domu iego ma bydź surowo
karána. Przeto vpomina Bernat święty. Si amor Dei te te- *De domo inter cap. 63.*
nere non potest, saltem teneat te & terreat timor iudicij, me-
tus gehennæ, laquei mortis, dolores inferni, ignis vrens, ver-
mis corrodens, sulphur fœtens, tartarea & omnia mala. Ie-
żeli miłość Boża zátrzymáć ćię nie może/ przynamniey niech ćię zá-
dźierży y do stráchu przywiedźie boiaźń sądu y piekielnego ogniá / śi-
dłá śmierći / boleśći piekielne / ogień palący / robak gryzący / śiár-
ká smrodliwa y podźiemne wszelákie vtrapienia. To śię dźiało
1570. iáko ná inquizycyey vczynioney w Roku 1612. y przedtym po-
wiedźiał to przy wielu ludźiách / á miánowićie przy Slachetnym
Iegomośći Pánu Andrzeiu Cetnerze / przy Xiedzu Wincentym kto-
ry był Wikáryem tego kośćiołá od Zakonu S. ná imię Dánielá
Lozyaná Syná Pánáśá Lozyaná iż to od Oycá swego słyszał / y
od Stryiow swoich / bo Oćiec iego vstáwicznie śię w drodze przy
Pánu Cebrowskim Pietrze báwił / że gdy odeśli ztąd Zakonnicy
ieden z nich po Tátárszczyźnie do Lucká / drugi do Sokálá odiá-
chał / á Syn Cebrowskiego przedał Podkámienie Kámienie-
ckim / tedy cudá były wielkie / y te budowánia ich straszne/ że z gory
kośćielney drzewo było.

WIDZENIE III.

ROku 1575. Woyt Podkámieniecki Chrośliński názwány /
pobrał coś drzewá był z teyże Káplice y kámieni z fundámen-
tow Kośćielnych czyli klasztornych/ áby w piekárni zmurował piec
dla chlebá. Gdy zápalel pierwszy raz w onym piecu á rozgrzały śię
kámienie/ vczynił śię szum wielki w oney piekárni / y poczęły lećáć

roſpalone kámienie po piekárni ták iż on piec rozwálił ſię wſzyſtek/ á zátym żaden támiuż zmieſzkáć nie mogł dla ſtráchow. Przeto on obaczywſzy złość ſwoie/ á Boſką kárę nád ſobą pozbierawſzy kámienie y drzewo odwiozł ná ſwoie mieyſce.

Tákże Pan Gorſki z ruin brał tákże kámienie y w browárże piec zmurował/ ktory gdy ſię mu po trzy kroć prędko zápalał / odwiozł kámienie ná ſwe mieyſce. Tę tráditią ludźie powiádáli / iż od ſtárſzych to iáko pierwey ſłyſzeli y Oycu Ignácemu ſámi opowiedáli. Vpominał niekiedy Orygenes ſwoich Chrześcian. Quam pulchrum eſt & decorum vulnus a charitate Chriſti accipere, ergò nuda pectus, & præbe te iaculo formoſo, ſiquidem Deus Sagittarius eſt. Dobrze że ſię ten vpámiętywał kiedy go Pan Bog vpominał.

hom: 2. in Cant:

WIDZENIE IV.

IZ po wielekroć vkázowáłá ſię ná tey gorze w oſobie Pánny ślicznej Naświętſza Pánná iáko przyznawáli to ludźie. Jednego czáſu widźieli ią dźiatki páſące bydełká ſwe á oná ręce miáłá krwáwe co obaczywſzy zućiekáły. Drugi raz áby niepſowáli rodzáynego drzewá ſłyſzeli głos od káplice / niepſuyćie dźiatki bo was Pan Bog ſkarze. Trzeci raz wdźień wniebowźięcia Naświętſzey Pánny chłopek rąbał drwá y ná woz nákłádał/ ſtrofowány był od Pánny/ ktory niewiedźiał ſkąd do niego przyſzłá że świętá nieuczćiel tákiego / á on złożywſzy drwá co prędzey do domu przeſtráſzony iácháł. Bliżſzych záś czáſow od nas czeladź Páná Cetnerá gdy iednego czáſu ná gorę poſzli dla rekreácyey y rwáli orzechy / poyrzą ná Káplicę áż ná wierzchu iey Pánná ſtoi / gdy ſię temu wſzyſcy dźiwuią / padł potym ná nich ták wielki ſtrách / iż pędem do dworu ktorędy kto mogł pobiegli / y ledwie do śiebie przychodźieli od ſtráchu / gdy ſię im zdáło iż im groźiłá. Powiedźieli to kápłanowi Zakonnemu Oycu Ignácemu ktory iuż tám przy Pánu Cetnerze poczał był mieſzkáć dla nabożenſtwá przytym Kośćiołku y ná dole w miáſteczku. Roku záś 1605. vbogá wdoweczká imieniem

Agniszká máiąc tám iákies cielątko pasáłá ie nie dáleko tey Káplice y máło podobno vpátrowáłá że to domek Naświętszey Pánny / iednák w prostoći swey żyiąc / iż podobno szczerości sumnienia nie náruszáłá / gdy iednego czásu wrácáłá się do domu / pokazáłá się iey śliczna Pánná / y náuczełá ią / aby ile kroć przydźie do tey Káplice / pokleknąwszy zmowiłá Paciersz y Zdrową Máryą / y zniknełá ; á oná pokleknąwszy odpráwiłá roskazánie z nabożeństwem. Po wiele kroć widzenia te bywáły / y nie potrzebá wielkiey tego comprobácyey / bo sam Bog przytomność swoię y Naświętsza P. obronę tego mieyscá dosyć iásno wyráźiłá / gdy tám ná ták twárdym kámieniu / ktorego żelazem vżyć ledwie z ćięszkośćią może / stopki swoie dla ludzkiey ku sobie w nabożeństwie żarliwośći / iásnie y cudownie wyráźiełá / iákoby rzekłá· Adorate vbi steterunt pedes mei. A żeby to nie byłá rzecz ludźiom nie podobna / iż to są tropy Pánny Naświętszey / lubo sáme o tym / gdy się im kto przypátrzy / istotą swoią iákoby ięzykiem iákim mowią / przypomnię wam ieszcze rzecz dźiwnieyszą / z ktorey iuż y o tey wątpić nie będźiećie. W Dyocezyey Sálmátyckiey iest skáłá iedná / ktora się zowie skáłá Fráncuská iákoby dla gránic / w ktorey skále / nabożny do Naświętszey Pánny Simon Dubinus Vela zá vpomnieniem przez sen Naświętszey Pánny ná wierzchu gory / przełamawszy nie máłą sztukę skáły twárdey z rzemieśnikámi / nálazł Obraz Naświętszey Pánny táki iáki widźiał we śnie / przy ktorym záraz wielkie łáski Bog pokázowáć záczął / gdźie Kośćiołek zbudowáli / to było w Roku 1434. dniá 19. Máiá. O czym dowiedźiawszy się Krol Cástelle Jan Wtory / zbudował tám Kośćioł wielki / y oddał go Zákonowi Dominiká Swiętego. Pisze o tym Ioannes Lopes, Franciscus à Pirreda tert: part: lib: 2. cap: 20. Hyacinthus Choquetius y inni. Proszę kto ten obraz tám rysował ? rzeczećie ręká Boska / á ia rzekę / toć y te stopki ták przedźiwne nie będą inne znáki tylko szczegulney łáski Boskiey / á przytomności mieyscu temu Naświętszey Pánny. Zámknąwszy ten punkt / będę mowił do ciebie czytelniku nábożny z Bernárdem Swiętym. Tu si habes

 Christi

in Euan ge: de 10. Vir. Christi Matrisq; suæ gratiam, hilaresce, tripudia, & in amplexus Christi gestiens, illud amatorium clama suspirans, Osculetur me osculo oris sui. A ieżeli nie iesteś godźien tego dla kaku sumnienia y grzechow niedoskonáłośći y vpadkow / wołay do Bogá. Domine ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripias me. Doce me facere voluntatem tuam quia Deus meus es.

ROZDZIAL IV.

Iáko znowu Zakonnicy się wroćili do tego Kośćiołká, y iáko stopki nálezione poczęły bydź w vczćiwośći.

GDy zá wolą Oycá S. y Generálskiey Cápituły od Prowincyey Polskiey oddźielono kilká w Ruśi Klasztorow/ áby nowa Prowincya byłá erigowána zá przełożonego A R. P. Thomam Burlamachium Magistrum Prouinciæ Hetruriæ, filium Conuentu Perusitanskiego ktory wielką pracą swoię oświadczył Prowincyey Ruskiey/ bo zá niego stánęły klasztory w Łátychowie/ w Száráwce/ w Barze vgruntował y puste Conuenty miánowićie Podkámieniecki wźiął ponowienie; Bo iednego czásu gdy ślachetny Jego M. P. Báltázár Cetner zbudował był Kośćiołek ná dole w miásteczku/ gdy się mu po P P. Kámienieckich dostáło/ bárdzo pusty zostáł ná gorze/ bo ten Commendarz ktorego był przy dolnym Kośćiołku osádźił J. M. Pan Cetner/ wolał ná dole niż ná gorze odpráwowáć. Przeto zá wolą Boską spodkawszy się pomieniony J. M. Pan Cetner z Oycem Wikáryem Burlamáchem/ począł mowić/ czemu się nie wroćićie do swego ták cudownego mieyscá/ ia wam go nie będę bronił. Podźiękowawszy zá tę łáskę Oćiec Wikáriy/ obiecał vczynić to co áffektuie. Przyłożył się do tego y syn Jego Mśći. J. M. Pan Andrzey Cetner Podczászy Lwowski y prosił o kápłaná/ ktoremu posłano Oycá Jánácego pobożnego człowieká/ ktory potym máło co ná oczy widząc/ długo spowiednikiem prácował we Lwowie/ y duchá swego oddáiąc Bogu/ záśpiewał iáko łábęć iáki przed śmierćią záraz iuż

nástępu-

náſtępuiąca/ Przez twe święte Zmartwychwſtánie Boży Synu: y począł konáć. Ten ANNO 1612. tám mieſzkał/ ktory wiele o tym mieyſcu w Bogu zmárłemu Oycu Doktorowi Antoninowi powiedźiał/ y nápiſał; drugie cudá ſam Oćiec Doktor z vſt iego ſłyſząc terminował. A żeby Oycowie chętniey ſię bráli do tego mieyſcá/ oddał przywiliy fundátiey Zakonowi należącey od Fundatorá w Bogu odpoczywáiącego we Lwowie gdźie ſkárb teraz/ gdźie przedtym Káplicá y Kápitularz bywał Piotrá Cebrowſkiego. Oddał y Indulgentiæ od Kárdynałow Kośćiołá ś. temuż mieyſcu należące/ poſtąpił zá pewne dźieśięćiny w tym przywileiu wyrázone/ y zá fundowánie pewną pieniężną ſummę/ y poſłano tám Oycá Ráymundá co w Moſkwie vmárł/ y Oycá Adámá Korab/ 1607. od tąd tá Káplicá święta wźięłá znowu rozgłoſzenie nabożeńſtwá/ y inne ſwe incrementa w kápłany/ pomieſzkánie/ y ochędoſtwo kośćielne, y choćiaż tám nádbiegáli Tátárowie/ iuż tego mieyſcá Oycowie nie odbiegáli/ ále w ſkáłách (iáko iákie dźikie bydlętá) zdrowie ſwe záchowywáli/ drugich też potym y śćináli/ gdyż tám zćięty brát Conuerſus Fr. Vrbanus Prioratus An: 1617. & prim9 fuit prior Vindezaroſphen: zápalili tę káplicę Tátárowie/ y były znáki ogniá/ ále nigdy nie zgorzáłá/ y te przedźiwne ſtopki ludzkie/ pánieńſkie wydátne od kámieniá/ iákoby wyroſłe z kámieniá/ ktore ná kilku mieyſcách były/ lubo ie pſowano y ſkrobano/ przećię znáki zoſtawáły/ y gdy chćiał ten kámień do młyná obroćić młynarz y wykowywał go/ záczałći wpráwdźie z wielką pracą/ ále mu potym ręce ztretſiáły y iákoby kámieniáły/ y zániechał/ bo też wiedźiał/ że támże ſtopki dźiwne były. Chćieli potym y Oycowie ten kámień wźiąć do kośćiołá/ (bo trudno było ná ćudzym gruncie Káplicę tám ſtawiáć) dla vczćiwośći ták rzeczy cudowney ále niemogli náſtárczyć żeláza ná to/ y zániecháli. Zátym J. m. p. Dźierżáwcá Alexander Cetner pozwolił Oycom áby tám y Káplicę poſtáwiono. Przy ktorych ſtopkách gdy ſzłá Jeymość Páni Chorążyna Koronna Sieniáwſká/ Chodkiewiczá Woiewody Trockiego Corká/ pobożna Páni/ śierot pá-

tronka / Zakonnikow Mátká / iáko iey ſpowiednik po śmierći dał te relácyą rzekłá: Ieżeli to prawdźiwe ſą znáki Naświetſzey Pánny łáſki / da mi tu Bog ſkruchę y żal ſerdeczny / y poklęknawſzy poczęłá ſię ták trwożyć w ſercu / y wyniknęły goracey modlitwy łzy z oczu / y iáko ſtrumienie pádáły / gdy te ſtopki cáłuiac / czćiłá.
S. Ephrem: de vita Spiritu: Beatus qui puris cordis oculis Deum intuetur, quam qui bonis ac honeſtis colloquijs delectatur, quoniam minimè fiet Diaboli mancipium.

ROZDZIAŁ V.

O Cudownym widzeniu ktore miał Oćiec Ignácy idac do tego Kośćiołká.

GDy mieſzkał pomieniony Oćiec w Podkámieniu przy J. M. pánu Podczáſzym Lwowſkim ſzedł do Kośćiołká że dworu iednego dniá infra octauas Corporis Chriſti, y gdy wyſzedł z pierſzego chaſczu iákoby ku págorkowi zá ſtopki / obaczył v kośćiołká proceſſyą z Naświętſzym Sákrámentem / dźiwuiac ſię bieży predzy / ále iuż nic nie záſtał tylko Kośćiołek otworzony y świece goráiace ná ołtarzu. Więcey ſię ieſzcze temu zádźiwowawſzy / pytał ſwego czeládniká / ieżeli komu Káplice dźiś otwierał / powiedźiał / że nie / rzecze: ktoż to otworzył / álbo zápalał świece / álbo ogień noſił / odpowiedźiał / iż ia záprawde nie wiem / to pod ſumnieniem kápłáńſkim zeznał przed ſwoim przełożonym / y przed Oycem Doktorem Piſmá ś. Antoninem / zacnym człowiekiem w Prowincyey / ktory reka ſwa tákie widzenie nápiſał potomnym czáſom. A nie dźiwowáć ſię że tákie widzenia y świátłá pokázuia ſię ná świetych mieyſcách / czyni to Bog częśćia żeby świetych ſwych opowiedźiał y vkazał / ktorzy tám odpoczywáia / iáko to in Prato Spirituali Sophronius de B. Ioanne Humili vkázuie. Widáliſchmy częſtokroć ná iedney gorze Rożá názwáney ognie w nocy / á gdychmy tám w dźień przyśli / niemogli vpátrzyć áni znáku ták wielkiego ogniá y świátłá. Trwáło to ná káżda noc przez Mieśiecy trzy. Poſlichmy tedy iedney nocy / y bylichmy tám ná gorze nie dá-

nie dáleko świátłá tákie° áż do dniá. Przyszedszy ná ono mieysce ná-leźlichmy iednego pustelniká we włosiennicy y w płaszczu leżącego/ ktory w rękách Krzyż srebrny / y list nápisány w te słowá trzymał: Z szedłem z tego świátá ia Ian pokorny indyktiey piętnástey. Po-ráchowawszy czás náleźlichmy/ iż temu było lat siedm. Był czło-wiek zupełny iákoby świeżo vmárły To może być y ná tey gorze: pokázował Bog iż tám miał odpoczywáć iáki sługá Boski/ álbo nie-winniatká zmárłe/ gdyż przez lat piećdźiesiąt y kilká iáko tám przed spustoszeniem kośćioł trwał/ muśiáły bydź niemáłe pogrzeby ludz-kie/ bo y z relátij ludźi stárych mamy / iż tám przodkowie Xiążąt Ich Mśćiow. Wiśniowieckich leżą/ y Dźiad Ich Mm. PP. Ká-mienieckich/ záczym iż ná ták cudownym mieyscu wiele innych sepultur było domyślawáć się przychodźi. Albo też tákowe lumi-na processye bywáią widywáne ná ták świętych mieyscách / żeby vkazał Bog iż te mieyscá ná Boskiey protekcyey szczegulney; y o-pátrzności Naświętszey Pánny / ktore oná sobie obiera ku oddániu/ ná nich chwały polegáią. Dlá czego święty Ignácy Męczennik o Naświętszey Pánnie to trzymał/ iż oná iest diuinæ gratiæ mon-strum, cud nieiákiś łáski Páńskiey. A Damasc: S. est miracu-lum miraculorum, & miraculorum abyssus, iest cud nád cudá-mi / y cudow nieiáká przepáść. A S. Cyril: Est sceptrum ortho-doxæ fidei, iest berłem wiáry prawdźiwey powszechney. A Ger-manus S. Patriarcha Konstántynopolski ieszcze iáśniey o tey Pán-nie: Quis ita curam nostri gerit vt Maria, quis ita iuuat in sup-plicationibus vt Maria, quis ita protegit in aduersitatibus vt Maria, quis ita defendit in periculis vt Maria. Kto tákie mao nas stáránie iáko Márya / kto rátuie w prozbách/ kto pomocy dodawa w rzeczách przećiwnych / kto broni w niebespieczenstwách ták iáko Márya. Chćiáłá tedy Naświętsza Pánná ták częstą rewelácyą cudow rożnych ná tey gorze pobudźić sercá Chrześćiáńskie / áby ná tey gorze łáski Naświętszey Pánny y przyczyny szukano y proszono. gdy opisuią nowego świátá gory / powiádáią iż tám są dwie go-rze / iedná gdźie w sáme czásy gorące około wniebowźięćia Pánny

 Naświęt-

Naświętßy pádáia śniegi: druga przećiwko niey z ktory wynika ogień wielki / dym srogi / kule ogniste. To własnie czyniełá Naświętßa Pánná ná tey gorze / pokázowálá gniew swoy krwia grożeniem / vpomnieniem surowym / chcac pobudźić ludźi ku sobie. Potym pokázywálá ognie świátłá processyie / y iákieś przerażaiace kule ku nabożeństwu sercá pobudzáiace y zátym się obaczeli / zmiękczeli / y do oddánia vczćiwośći temu mieyscu poruszyli. Więc do was rzekę co Bernat święty mowił. Scio me perire non posse præ pietate Mariæ; præmisit enim peregrinatio nostra eam ad patrem misericordiæ, vt tanquam Mater misericordiæ intercedat fiducialiter pro nobis. Wiemże zginać nie bedę mogł dla pobożnośći Máryey / álbowiem pielgrzymowánie náße wprzod wypráwiło onę do Oycá miłośierdźia / áby iáko Mátká miełośierdźia przyczyniáłá się z vfnośćia zá námi.

Ferdin: Cortesi-us in de scrib. 2. Maris Oceani.

ROZDZIAL VI.

O obráźie Naświętßey Pánny w Kośćiele Podkámienieckim.

TRzy obrázy Naświętßey Pánny przez ten czás iáko reformowano to mieysce święte w vczćiwośći były y są do tych czas / przy ktorych przenaświętßa ofiárę ná tym mieyscu świętym odpráwowano / y ludźie votá swe czynili. Pierßy obraz w niebowźięćia Naświętßey Pánny ktory ex voto w Roku 1508. Slachetny Pan Alexander Páczynski spráwił był do tego Kośćiołká dawnego. Gdy álbowiem mu Corká kilká Miesięcy máiaca śmiertelnie záchorzálá / obiecáli to dźiecię do Podkámieniá do kośćiołká Naswiętßey Pánny / gdy to vczynieli popráwiło się dźiećiećiu / á rodźice zá tákie dobrodźieystwo obiecali obraz Naświętßey Pánnie / álbo ołtarzyk spráwić / y spráwili ten obraz Assumptionis, ktory w ramách był długi czás w tym Kośćiołku. Potwierdzał ten pomieniony rodźic to dobrodźieystwo Naświętßey Pánny nowym cudem / gdy iáchał do Lwowá dla tego obrázu. Wystapiá

z koláſy ná poczatku przedmieśćia / y iák oś nie oſtrożnie záwiązáne pieniądze z kieśi ni wyronił / poſtrzeże iákoś wſtępuiąc w miáſto wpádnie ná podiezdká pobieży zá miáſto / y nalazł one pieniądze gdźie z koláſy wysiadał / śiełá tą drogą przeſzło y przeiecháło ludźi ná ten czás / ále żaden tego nie obaczył. Dopiero cud do cudá Náczywſzy / wſzyſtkim to opowiádał / y ná piśmie Kośćiołowi y Oycom ktorzy tám potym poczęli mieſzkáć podał. Jeſt teraz ten Obráz v ſtopek nád Ołtarzem. Drugi obraz ſpráwiony Naświętſzey Pánny ponieważ tám ten iáko do puſtego mieyſcá po proſtu był zrobiony / y iuż táblicá iż byłá z ſurowego drzewá zrobiona / na puł byłá przełupána w Roku 1612. gdy tám był Pater Vincentius Prædicator Generalis Przełożonym / był ſpráwiony. Ale y ten Obraz Naświętſzey Pánny był ex voto ſpráwiony / obraz zpániáły / nie máły / kędy Naświętſza Pánná ná lewey ręce trzyma Bogá y Syná ſwoiego. Málowano ten obraz ná płotnie we Lwowie / ále go potym málarz Zakonny ná tablicy przykliieł dla trwáłośći. Byłá tám Pánná przy kráiu tego obrázu námálowána w białey ſzácie ſláchecka / modląca ſię / ſkąd znáć / że to obraz ex voto; Dáią wiádomość iż od tey Pánny to votum było / co byłá przedtym w pierſzym obráźie ofiárowána / bo potym Xiężnie Jeym. Wiśniowiecki oddawáłá poſługi ſwoie / y ſzłá zá Alexandrá Kuklinowſkiego imieniem Zophia / ktorym gdy dał Bog Synaczká / vrodźieł ſię iż wárgi do dźiaſt przyroſły / iż záledwie mieyſce było w wárgách ktorym go karmiono / poiono / gdy lat miał śiedm / á nigdy go nie vleczono / ofiárowáli go do Náświętſzey Pánny / y oddáli ná ſłużbę Zakonowi Dominiká świętego rozerzniono vſtá przed ołtarzem zdrow / y Zakonnikiem ieſt: Czyli owiákicy mátki ktora Corkę ſwoię ofiárowáłá / nie może ſię wiedźieć / ále ten konterfekt renowowawſzy fárbámi wpráwioney ieſt w ołtarz wielki / gdźie ná to mieyſce święte ofiáruiąc ſię ludźie oddáią modlitwy ſwoie / á z wiela poćiech odchodząc / votá śrebrne / ornaty / kielichy / świece / z nabożenſtwem ręgulnym oddawáią. Trzeci Obraz tám ieſt / ktory z konterfektu

obrázu

obrázu Naświetszey Pánny Bononskiego ktory Swięty Lukaß Ewángelistá málowal / przerysowány przez brátá Zakonnego málárzá zá roskazániem Oycá Dámásc: Prowinc: pismá ś. Tośktorá. Ten Obraz gdy Káplicá stánelá v stopek tám iest do oltarzá dány / cześcią że iuż ludźie nabożenstwá swoie do pierszego obrazu oddawáli / cześcią áby y tám to mieysce miáło swą od ludźi vczciwość / y żeby tám ofiárá przenaświętsza się odpráwowáłá / gdyż ná to indult swoy dáli Oycowie święci y namiestnicy Chrystusowi / oczym wiádomość ma Pásterz Dyocezyey Kośćiołá S. Oboie te mieysca sam w wielkiey rewerencyey y vczćiwośći / y niedawnemi czásy Jegomość Xiądz Biskup Lucki oddawał ádorácyą swoię v stopek Naświętszey Pánny / y Sacramentum Confirmationis w wielkim Kośćiele. A po nim Xiążętá Ich M. M. Zasláwskie / Wiśniowieckie / Czártoryskie / Xiężná Zbárázka y inne Xiężny / y wiele Senatorow / Biskupow / Kánonikow to ż czynią / gdyż ná święta Naświętszey Pánny Assumptionis trzy / podczás cztery tysiące tám ludźi do Communiey bywa. Tákże na inne święta Naświętszey Pánny nie máłe konkursy do nábożeństwá. Przeto vważny Bogomodlco y nabożni Chrześciánie do znawáiąc ták wielkiego dobrodźieystwá ná tym ś. mieyscu / zá przyczyną Naświętszey Pánny przymi od Bogá náukę. Laurent: Iustin: Honoremus filium in matre & matrem veneremur in filio vtriq; vota nostra fideliter exoluamus. quatenus genitrice filiū pro nobis interpellante; vincamus mundum, superemus diabolum, tentationibus renitamur. consequamur gratiam, adipiscamur coronam. Oddawaymy cześć Synowi w mátce / y mátkę szánuymy dla syná / oboygu śluby násze wiernie oddawaymy / żebysmy zá przyczyną Rodźićielki do syná iey mogli świát zwyćiężyć y czártá / odpor dáć pokusom / otrzymáć łáskę / y dostąpić zwyćięstwá.

ROZDZIAL VII.

O nádánych Odpustách do tego mieysca świętego teráźnieyszych czásow.

Powie-

POwiedźielichmy przedtym wyży/ iż do piąći Kárdynałow Kośćiołá świętego nádáne ſą wiecznemi czáſy odpuſty/ tákże od Jego M. X. Arcybiſkupá Lwowſkiego à Gregorio Sanaceno. Potym ſą odpuſty zupełne y ná podobieńſtwo Jubileußu/ ſą odpuſty ná dni Naświętßey Pánny/ y zákonne świętá káżdemu ktoryby tám nabożeńſtwá wyſpowiedawßy ſię/ y Naświętßy Sákráment przyiąwßy/ záżywał. To ſą tego Indulgentiæ y odpuſty wielkie ktore nádáli Oycowie ś. y Papieże bráctwu Rożáńcá S. y Naświętßemu Jmieniu IESVS. Ku temu pozwolone ſą odpuſty od Oycá ś. Grzegorzá 14. y Vrbaná 8. Naświętßego Páſterzá Kośćiołá przez Oycow Zakonnych y Doktorow vproßone w Rzymie Oycá Cæleſtina y Damaſcena Prowincyałow / y innych Oycow zupełne odpuſty nádáne ná dźień Naświętßey Pánny Zwiáſtowánia/ Náwiedzenia/ Wniebowźięćia/ y Národzenia.

Potym ſą indulta nádáne ná wyzwolenie duße w czyſcu zá odpráwieniem álbo ſłuchániem Naświętßey ofiáry Ciáłá y krwie przenaświętßey dwá rázy w tydźień/ w Poniedźiáłek y w Piątek. Gdy przydźie dźień zadußny ſą indulta pozwolone od Oycá ś. Vrbaná 8. ná káżdy dźień przez tydźien áby ſię mogły odpráwowáć Mße święte/ dla wyzwolenia z czyſcu duße Chrześćiáńſkiey w Kośćiele świętym Kátolickim Rzymſkim z tego świátá zeßłey. Są y inne particularne odpuſty od páſterzow Jch Mśćiow. Arcybiſkupow y Biſkupow rożnych. To máiąc przed oczymá ſwemi dobroć Bogá náßego nád człowiekiem pokutuiącym ná świećie/ y zaſługi Páná Chryſtuſowe Naświętßey Pánny/ y świętych wybránych iego vważaycie/ á krußąc ſercá ſwoie y biiąc ſię w pierśi. Słowá Bernárdá świętego gorąco rozpámiętywaycie. Dominus meus IESVS poſt certa inæſtimabilis ſuæ erga me beneficia pietatis, etiam dextrum ſibi pro me paſſus eſt latus fodi, quod videlicet non niſi de dextra propinare mihi vellet, non niſi in dextra locum parare refugij, vtinam merear eſſe columba, quæ in foramine lateris dextri habitat. Pán mowi Jezuś po nie oßácowánych przećiwko mnie dobrodźieyſtwách pełnych poboznośći

znośći / chćiał tey y dopuśćić bok swoy przenaświetszey práwy dla mnie przebić włocznią / áby pokazał iż z práwego sercá w práweym boku zgotował mi mieysce ná obronę y vćieczkę. Day Boże ábym ia mogł być gołebicą / ktora w ránie boku przenaświetszego przemieszkiwa.

Odebrawszy tákowe munimentá y pismá o stárożytnośći Kośćiołá Naświetszey Pánny Podkámienieckiego / vważnie y z pilnośćią przystoyną to wszystko przeyrzawszy / wźieli wysoką informácyą do czynienia inquizycyey doskonáley / y náterminowawáli przednieysze punktá o ktore mieli inquirowáć od rożnych ludźi y pospolstwá á miánowićie Obywátelow Podkámienieckich y Dziedźicow. A żeby ten dźien pierwszy Commissyey wźiał skuteczny effekt w inquizycyey iáko punktá po podánych pismách / prywilegiách / y z kroniki zpisáney pismem swoim wyráźyli y rozgłośili. Ecclesia hæc Podkamenecensis est fundata vti ex antiquis scriptis & præcipuè ex originali fundationis intelleximus literis â Petro Cebrovvski hærede in Podkamien Anno Domini Millesimo Quandringetesimo Sexagesimo Quarto, per manus verò Reuerendissimi Archiepiscopi Leopoliensis protunè existentis de armis Strzemie Gregorij nuncupati, in cuius tunc iurisdictione & Archidiæcesi circum circa existentes Ecclesiæ manebant Religiosis Fratribus S. Dominici in administrationem cum iurisdictione Parochiali est tradita.

Idem Gregorius Archiepiscopus dùm Anno Domini Millesimo Quadringentesimo Septuagesimo Quinto Româ visitans limina Apostolorum rediret á Sixto Quarto impetratas indulgentias loco & Ecclesiæ Podkamenecensi applicauit.

Anno tandem 1 5 0 1 9. infelici casu dum Partes Podoliæ Volhyniæ & Russiæ à Scythica impietate deuastarentur Ecclesia, Podkamenecensis cum Monasterio suo igne est per Tartaros deleata, ita, vt plusquàm per centum annos nulla fermè illius recordatio maneret.

Anno verò 1 6 1 2. Magnificus Dominus Baltazar Getner

zelo motus pietatis loco desertato & per tot annos neglecto Religiosos Fratres S. Dominici restituit, certasq; decimas pro alimentis quæ ab antiquo videlicet à prima fundatione erant Ecclesiæ Podkamenecensi assignatæ cum originali Priuilegio restituit.

Quâ recuperata prælibati Fratres Ecclesia in eum qui modo est nitorem cœperunt sedulo præsertim verò per modernũ Priorem Admodũ R. P. F. Hyppolitum Zaklika Prædicatorem Generalem, qui & decorem Ecclesiæ in modernũ statum restituit & monasterij fundamenta singulariter erexit restituere locumq; illum, in quo miraculosâ vestigia pedũ Beatissimæ Virginis, vti fert traditio antiqua apparent exornare.

Multa alia essent de origine Ecclesiæ Podkamenecensis & eius restitutione, & reformatione scribenda, sed quia varij varia nobis referebant, nos selectiora conscripsimus.

Et quidem de Plantis siuè vestigijs pedum, quæ in lapide non tamen expresse propter Plebis frequentantis assidua oscula apparent inquirebamus cuius originem inuestigare ob antiquitatem & combustionem per Tartaros Traditionum & scriptorum non potuimus. Ex recentioribus tamen scriptis constat, nimirùm ab Anno 1607. in eo loco certas apparitiones varijs hominibus tàm sæcularibus, quàm spiritualibus factas fuisse, præsertim verò Incolæ Oppidi Podkamienecensis propè loci eius habitantes visiones nocturnas lampadibus & candelis splendescentes meminerunt. Alij referunt simpliciores etiam cum iuramento quòd à Patribus suis audierunt in eo loco vbi conspiciuntur vestigia auditam fuisse mirabilem Symphoniam Cælestem, quod etiam in scriptis Monasterij eius legimus. Idem testatur præsens Possessor sine Hæres, Generosus ac Magnificus Dominus Alexander Cetner Vexillifer Podoliæ quod multa à Parente suo de visionibus istis audiuerit.

In eadem Ecclesia Podkamenecensi, quæ ab Anno 1612. per Fratres S. Dominici Ordinis extrui cœpit est imago in maiori

iori Altari Beatissimæ Virginis maioris pulchrè, decentèr & accuratè depicta multisq; clenodijs lapidibus pretiosis; Monilibus aureis insuper & argenteis plurimis exornata tabellis à personis sexus vtriusq; status & dignitatis varijs affixis quarum tabellarum in seorsiua charta numerum, & à quo sint data conscribi curauimus.

Táki dekret Jego M. vczyniwszy y Attestácyą dawszy ad excipienda testimonia accesserunt.

Tenor przyśięgi tàkowy wydàli.

IA NN. przyśiegam Pánu Bogu Wszechmogącemu, w Troycy Swiętey iedynemu, iż w prawdźie cudownych Obiáwienia y spraw obrázu Mátki Bożey, Kośćiołá y Konwentu Podkámienieckiego, ná podáne pytánie wiernie odpowiádáć y świádectwo dawáć będę. Y to co wiem dostátecznie zeznam, y prawdy istotney nie zátáię: A nieuwodząc się żadnym áffektem miłośći, boiáźni, gniewu, zysku, nádźieie, nienawiśći, y inszemi temi podobnemi, teyże prawdy prawdźiwym zeznániem nie zátáię. Ták mi pomoż Pánie Boże y Męka Páná Chrystusowá.

Pytánia tákie były.

1. *Ieśli między ludźmi iest táka fama álbo wieść, o cudách mieysca Podkámienieckiego.*
2. *Iák dawno słynąć poczęły te cudá.*
3. *Ieśli ná sobie doznał iákiego dobrodźieystwá Boskiego, ná tym mieyscu: ieśli gotow ná to przyśiąc.*

Pierwszy Swiádek.

IEgomość P. Alexánder Cetner Chorąży źiemie Podolskiey, iáko Dźieiż ná Podkámieniu pod przysięgą zeznał: że gdy

żegdy ná Cecorze Roku 1620. był od Pogan wźięty; á nádźieie do wyzwolenia z niewoli Tátárskiey (oprocz sámego Páná Bogá á Mátki iego Naświętszey) niemáiąc: ofiárował się do Obrázu mieyscá Podkámienieckiego/cudownie zá máły bárzo okup iest wyzwolony / ktory przyznał: że nie ludzka ráda / ále przyczyna Naświętszey Pánny to wyzwolenie stánęło. De diuina misericordia ampliùs sperandum est, cum humana præsidia deficiunt.

Tenże Jegomość Pan Alexánder Cetner zeznał: Iże nie dáwnego czásu będąc w pewnym ćiężkim y niebespiecznym od pewnego Adwersarzá rázie / y w niebespieczeństwie / ofiárował się do Obrázu tego; z łáski Bożey bez żadnego szwánku / y nárußenia zdrowia / vwolniony został. Fortior est Deus ad propugnandum quàm hostis ad oppugnandum.

Tenże zeznał: iż ilekolwiek rázy Dźiatki swoie w chorobách rożnych y przypadkách / Naświętszey Pánnie do Obrázu tego ofiárował; poćiechy záwsze odnośił. Credo Deo spem in ipso ponendo, & recuperabit te.

Tenże zeznał: Iż w chorobách kilku sług ślácht dobra ofiárował / á co większa Turkow álbo Aryanow / miánowićie Auzminskiego / ktory in desperatis będąc casibus, ozdrowiał cudownie / y Kátholikiem został. Toż powiedźiał y o drugim / to iest o Samuelu Grodzkim / ktory będąc Kálwinem rewokował. Toż y o Kápitanie swoim Angliku / ktory ná tym mieyscu w pewnym będąc niebespieczeństwie / wiárę Kátholicką przyiał.

Tenże Jegomość Pan Cetner przyznał: że dwá rázy Tátárowie ná gruntách Podkámińskich będąc/ á circum circa ludźie wiążąc / zá ofiárowániem się ludźi do Obrázu Naświętszey Pánny: cudownie żadnych szkod nie vczyniwszy / powracáli. Quod totum etiam iuramento corporali comprobare paratus erat.

Ego sum Dominus Deus, & non est absq; me Saluator, ita profectò & post Iesum Christum, non est intercessor nisi Beata Virgo Maria.

Drugi Swiádek.

IMość Páni Anná Cetnerowa Chorążyna Podolska / pod przysięgą zeznáłá: Iż będąc blisko rodzenia / bole iednák wielkie czuiąc / ofiárowáłá się do Obrázu Naświętszey Pánny / cum voto: záraz práwi szczęśliwie Syná powiłá. Mala pelle bona posce.

Táż zeznáłá: Iż pewną szkodę wielką przez zgubienie w drodze rzeczy pewnych potrzebnych máiąc / á nie podobna rzecz byłá do náleźienia / klęknawszy ofiárowáłá zgubę Naświętszey Pánnie: cudownym sposobem ná tym mieyscu szukáiąc (ktorey tám pierwey nie náleźiono) náláźłá co przyznawa Naświętszey Pánnie. Domine Deus clamaui ad te & sanasti nos Psalm:

Táż Corkę swoię Zophią w leciech dźiecinnych będącą / ná gorączkę ciężką ofiárowáłá; po ktorym to ofiárowániu ledwie nie tegoż dniá ozdrowiáłá. Multiplica misericordias tuas.

Táż retulit: że ledwie nieco dźień ludźie rożni / łásk Bożych przez przyczynę Naświętszey Panny doznawáią. Omnes gratias tres superat vna gratia Mariæ.

Trzeći Swiádek.

IEgo Mość Pan Alexánder Koniecpolski sub fide & honore & conscientia zeznał: Iż przez niedźiel cztery gorączkę wielką z inszemi zdrowia simptomatámi ćierpiąc / á popráwy od Doktorow nie czuiąc / ofiarował się do Obrázu Naświętszey Pánny mieyscá Podkámienieckiego: práwie teyże godźiny ozdrowiał / y nieco po chorobie wypoczawszy / reddendi voti causa był w Podkámieniu. Ecce Deus noster, expectauimus eum & saluabit nos. Isa: 25.

Tenże retulit imieniem Rodźićielki swey / Iey Mośći Pániey Máryánny z Zurowa Koniecpolskiey / ktora dla pewnych impedymentow swoich / y spráw domowych / personaliter stánąć nie mogłá. Iż w Roku 1644. iuż práwie konáiąc / á będąc od Doktorow domowych wszystkich opuszczona / ták / że iuż niemal wszystkie signa morientis hominis

znáć było / przez Ich Mościow Pánow Synow swoich / to iest Andrzeiá y Alexándrá Koniecpolskich / do Obrázu Naświętszey Pánny Podkámienskiego ofiárowána : práwie eodem momento przyszłá k sobie / y z łáski Bożey ozdrowiáłá / ktora przyiechawszy prędko do Podkámienia / oddawszy Wotum / znáczną iálmużnę zá ták wielkie Dobrodzieystwo do Klasztorá dáłá : á ná Pámiątkę dobrodzieystwá / w Xiędze w ktorey się ludzie zacni podpisuią (pro memoriali in futurum) ręką się własną (quod vidimus autenticum) podpisáłá. Quod idem iuramento comprobare voluit; sed quia autenticum vidimus, facti supersedimus. Multæ filiæ congregauerunt diuitias, tu supergressa es vniuersas.

Czwarty Swiádek.

IEgomość Pan Jan Zaborowski Ækonom włości Załodzieckiey / Xiążąt Ich Mościow Wiśniowieckich / Kátolik / præstito ná Krucifixie corporali iuramento, zeznał : iż Roku 1638. bárzo choruiąc / ták / że Cyrulicy y ludzie inszy przy nim będący choruiącego odstąpili / gdy iuż oley święty przez Kápłaná przyiął / cáły dzien konał : á w tym czásie żoná / J. M. Páni Máryná Dąmbrowská / y z Kápłany ktorzy go ná on świát disponowáli / ofiárowáłá do Podkámienia záraz práwie przyszedł k sobie iákoby ze snu / ták / że trzeciego dniá conualuit, y w pułtory Niedziele / według przemożenia swego z tablicą srebrną przyiechał do Podkámienia. Et beatū me dicant omnes generationes.

Tenże retulit cum iuramento corporali. 1642. Małżonká iego ná imię Máryná ná rożne przypadki biáłogłowskie choruiąc / á nic się ná łożku dla bolow ruszyć nie mogąc / gdy ią ofiárował z przyiaciołmi / sam doznawszy ná sobie dobrodzieystwá / do Podkámienia : cudownym sposobem / bo to y Doktorowie przyznawáli / prędko ozdrowiáłá / y do Podkámienia cum voto prędko przyiácháłá. o czym y inszy ludzie wiedzą. Effundite coram Deo corda vestra Deus adiutor vester in æternum.

Tenże zeznał cum eodem iuramento : Ze Roku 1635. syn Jáuub we dwuch leciech / ná morbum comitialem choruiąc / ofiárowány

przyszed

przyszedł prędko do zdrowia/ zá przyczyną Naświętszey Pánny Podkámieńskiey. Contra comitia morborum fiant comitia cum Regina cæli Sanctarum Virginum.

Tenże cum eodem iuramento przyznał: że Roku 1632. Iego Mość Pan Prokop Tambrowski wybił rękę práwą z koniá/ ktorey mu Cyrulikowie rátowáć iuż nie mogli/ w bolách ofiárował się do Podkámienia: y ták chorym będąc cum voto iáchał/ do kąd dufáiąc łásce Bożey przyiechawszy srebrne votum oddał. A ták nie odniowszy od Páná Bogá pociechy cum spe recuperandi iednák valetudinis, po nabożeństwie odieżdża: Ledwie wśiadszy ná woż/ trochę wieżdża/ áż casu z przykrá koło skoczy/ zá ktorem rázem y kolásá wywráca się; záczym y śiedzący Pan Dambrowski wypáść muśiał; iednák non cum detrimento valetudinis: bo cudownie ręká/ ná ktorą padł przedtym/ wybita w swoie mieysce wpádłá/ zdrowo zostáłá/ ták/ że nią dobrze władáć pocżał: powroćiwszy się záraz názad; przyznał beneficium pro cuius memoria, imię swoie in prænotato libro podpisał. Hoc miracalum famulus prænotati Procopi Dabrovvski oculatus testis, qui tunc aderat, & quod maius est, ritus græci: iuramento corporali comprobauit; ita & non aliter factam fuisse. Non igitur vocabitis me amaram sed Mariam & mundi aduocatam & consolatricem.

Tenże powiedźiał: że Imość Páni Anná Dabrowska/ sąśiádá iego chora będąc/ ofiárowána ná mieysce Podkámieńskie: w tydźień ozdrowiáłá. quod & iuramento cōprobauit. Qui adorat Deū in oblectatione suscipietur & deprecationem illius ad nubes appropinquabit.

Piąty Swiádek.

ADmodum Reuerendus Dominus Mathias Gagalski I. V. Doctor Prothonotarius Apostolicus, Olescensis Præpositus, & commissarius hoc nomine iuramento Ecclesiastico comprobauit: Że 1639. grauissimo & periculosissimo morbo correptus; nie máiąc alia remedia recuperandæ sanitatis, ofiárował się do Podkámieniá do Obrázu Naświętszey Pánny/ y práwie názáiutrz znácznie conualescere pocżął/

ták/

ták/ że potym predko pro gratijs agendis do Podkámienia pośpieszył. Nullæ diuitiæ meliores sanitate corporis, ita post Christum nullum adiutorium nisi Mariæ Virginis.

Szosty Swiádek.

REuerendus Dominus Florianus Syranovvicz, Præpositus Załoscensis, tacto pectore, in vim iuramenti zeznał: że idąc ná pewny pogrzeb/ szláchcicá iednego nieiákiego Páná Andrzeiá Kuklinowskiego/ w nocy z drogi ziechał/ kedy niuibus z konmi y z czeládzią zostáiąc obrutus, w śniegu/ ták/ że smárżnąć wszystkim przyszło; klęknawszy: votum vczynił do Podkámieniá. záraz práwie ná drogę nápadł zdrowo do Podkámienia teyże nocy tráfił. Vt sole sublato non lucescit, ita sublata Maria nil nisi tenebre.

Siodmy Swiádek.

REuerendus Pater Frater Hyppolitus á Międzigorze Zaklika, Prædicator Generalis protunc Prior Conuentus eius Sublapidensis Ordinis Prædicatorum, zeznał cum iuramento: Że/ lubo w innych okázyách y potrzebách/ ták sam iáko y bráciá iego zakonni/ wielkich łask záwsze obficie doznawał; ále osobliwie w tym/ że nie máiąc żadney Prowizyey/ nie tylko ná murowánie Kościołá y Klasztoru przezen záczętego/ ále też y ná sustentamenta Zakonnych Bráci: gdy iuż zdla defektu numorum przychodziło fábrykę w pul látá porzucáć/ przed Obrázem Naświetszey Pánny klęknawszy/ confidentius niedostátek Pánnie Przenaświetszey przekłáda/ mowiąc: Mnie iuż sposobu niestáie / Ty Pánno myśl o sobie/ iákoby záczęty nieustawał budynek/ nec sine effectu: Tá do Pánny Naświetszey cessit mowá. Szláchcic ieden pátrząc ná klęczącego Kiedzá Przeorá/ tactus monito de super, kilká set złotych in instanti onemu ná fábrykę ofiárowáł: co iteratis vicibus iuramento ita fuisse & non aliter comprobował. Si in omnibus necessitatibus Maria est inuocanda, profectò cum honor Virginis Beatæ promouetur vt opus nostrum illi placeat.

Osmy Swiádek.

IEgomość Pan Alexander Sokołowski z Powiátu Rożáńskiego Kátolik / sub iuramento zeznał: że Roku 1639. in Februario ná łożna chorobę ciężko choruiąc iuż konał / ták że y trumná iuż gotowa byłá. Rodźicielká iego / Ná imię páni Zophia Wárdowská / ofiárowáłá go konáiącego do Obrázu Naświętszey Pánny do Podkámieniá: prędko k sobie przyszedł / y cum voto do Podkámienia przyiechał. Ita & non aliter fuisse. (O czym y drudzy wiedzą) testabatur. Respice in me & miserere mei quia vnicus & pauper sum ego.

Tenże retulit: że Małżonká iego / Zophia Strubiczowná ná kołtany choruiąc / ofiárowána do Obrázu Naświętszey pánny miánowánego / ozdrowiáłá. Co było w Roku 1641.

Tenże retulit: W Nistkowcách milá od Podkámieniá mięszkáiąc / w nocy przez nieopátrzność / Dwor znácznie gorzeć pocżał / á gdy go rátowáć niemiał kto: klęknawszy z Zoną / ofiárował się do Podkámienia cum voto: z łáski Bożey y ogień łácno vgászono / y w vbogim sprzęćie swoim szkody żadney niemiał / to przydał: że wiátr gwałtowny y srogi był / á zá łáską Naświętszey Pánny vstał; quod iuramento corporali ex rota præmissa palce dwá położywszy ná Krucifixie / comprobował. B. Alb. in cap. 2. Lucæ. Baptizare in amaritudine maris, & nomina Mariam, & sic procertò in te ipso experieris, quod iuste vocatum est si nomen Virginis Maria.

Dźiewiąty Swiádek.

Nobiles D. Ioannes & Sophia Kłopotovvski coniuges, cum iuramento recognouerunt: że pod czás inkursiy Tátárskich / we Wśi Dubie názwáney będąc / gdy Tátárowie nádchodźili / ktorych więcey niż pułtorátysiącá było? w zagonie / á tylko sámopietnast we Dworku się zámknął / nádźieiey niemáiąc żadney w obronieniu się / klęknawszy z małżonką y z Czeladką / ofiárował się do Podkámienia. Wtym gdy Tátárowie obaczywszy ten Dwor / dobywáć się poczęli; áliści on Herszta álbo

Wodzą trefunkiem zábił. postrzegszy tego, drudzy Tátárowie przestrászeni/ rozumieiąc: że niemáło strzelby było / precz odstąpili / quod itidem iuramento comprobauit. Pro hostibus animæ & phantasmatibus cuidam à viro pio datum remedium vt in corde formet crucem dicens: per sanctam virginitatem tuam purissima Virgo emunda carnė meam In nomine Patris & Filij & Spiritus Sancti Amen. Cur igitur ab hostibus corporis nos non dignabitur liberare.

Dźieśiąty Swiádek.

JEgomość Pan Mikołay Chmieliecki / sługá Jáśnie Wielmożnego J. M. Páná Hetmáná Koronnego / Kásztellaná Krákowskiego / sub iuramento zeznał: że przez długi czás w Woysku służąc napátrzył się tego y násłuchał że gdy w rożnych przypadkách z woyskowey kompániey/ ktory się Towárzysz w potrzebie ofiárował do Podkámieniá / káżdy poćiechę odnośił/ co y ná sobie tenże pomieniony Pan Chmielecki doznawał. hoc beneuolè cum iuramento recognouit. Salutare letitiæ poculum nomen Mariæ & tutelare ac conseruatorium totius generis humani. Sanctus Gerem:

Iedenasty Swiádek.

SZláchetna Páni Anná Rożycka/ lat 56. máiąca/ præstito iuramento recognouit: iż syná swego Jáná w ćiężkiey puchlinie leżącego/ do Obrázu Naświętszey Pánny Podkámienskiego ofiárowálá: ktory prędko potym ozdrowiał.

Ták przydálá: że w kilku inszych przypadkách hoynego Dobrodźieystwá doznawálá. Táż retulit cum iuramento: że pátrzylá ná to/ kiedy w Busku synaczek iedney Mieszczki w przerębl wpadł á iuż pod lodem będąc / práwie wodą zálány; rátowány ie[?]nák / gdy go mátká ofiárowálá do Podkámieniá/ przyszedł k sobie. Sicut iusta Mater tenetur suis sumptibus alere prolem tempore, quo lactatur grandioris Filij ratio victus ad Patrem pertinet. Ergo B. V. M. Mater eum iuuat.

Dwunasty Swiádek.

VRodzony P. Jan Ososki/ præstito iuramento corporali, przyznał: będąc chudym páchołkiem á nie máiąc tylko parę konikow/ ná ktorych służył Pánu swemu/ w drodze od Páná swego ná pewne mieysce posłány: gdy mu kon skáliczał/ y iuż piechotą iść przychodziło/ klęknąwßy/ ofiárował sie do Podkámieniá: gdy by go Pan Bog pocießył/ ázáci obaczył/ á koń ktorego iuż porzucić chćiał/ zdrowy został. Co sámey Naświętßey Pánnie po Bogu przyznawa/ że go w tym przypadku rátowáłá/ w iego vbostwie.

Trzynasty Swiádek.

WOyćiech Mulárz ze Lwowá/ præstito in forma præfata, corporali iuraměto, to iest położywßy rękę ná Krucifixie/ vt alij omnes, zeznáł: że vrodźiwßy sie mu corká/ przez lat czterey y dáley nic niemowiłá/ gdy ią ofiárował z Małżonką swoią do Podkámienia; do kąd ią iuż prowádząc ná dźien Wniebowźięćia Naświętßey Pánny/ w drodze przemowiłá/ y mowi do tego czásu. Ná co są świádectwá inßych ludźi.

Tenże retulit cum eodem iuramento: że w Poczáiowie robiąc koło muru / ßalona Białagłowá synká mu prześtráßyłá / że w padł in morbum comitialem ; niemáiąc inßego lekárstwá / ofiárował go do Naświętßey Pánny do Podkámieniá: y ták z łáski Bożey zdrow. S Antonius. Vere curam gerit maternam omnium.

Czternasty Swiádek.

IAn Złotarzewski Mulárz z Kámienca Podolskiego/ robiąc w Podkorcách/ w Máiętności Iáśnie Wielmożnego J. M. Páná Krákowskiego/ Hetmáná Koronnego Koniecpolskiego/ około pálacu/ z pewney okázyey Towárzyßá swego w poswarku ták dobrze bił / że głowę mu zgruchotał/ ták dálece/ że niepodobna żyć mu iuż było. Widząc táki swoy kłopot/ z gárłem vćiekáiąc/ klęknąwßy onego swego pátientá Pánu Bogu y Naświętßey Pánnie do Podkámienia in simplicitate

cordis

cordis sui ofiárowáł/ cudownie iuż z desperowány ozdrowiał: záczym też do roboty záwżięty pomieniony Jan Złotarzewski powrocił się super quod corporale iuramentum in forma solita præstitit. Vis scire cur ita fit potens Maria? quia vicinissima Filio Dei per identitatē carnis.

Piętnasty Swiádek.

ZOphia Szczepanowiczowa/ z Podkámieniá Mieszczká/ cum iuramento, quod præstitit recognouit: że będąc párálizem záráżona przez Niedźiel osm / żadnego rátunku niemáiąc/ ofiárowáłá się do Obrázu Naświętszey Pánny/ y zdrowa zostáłá.

Táż powiedźiáłá: że w domu moim wiele ludźi mieszkáiących rożnemi czásy rożnych łásk y dobrodźieystw przy obráżie Podkámienieckim doznawáli. Inuocabitis me, & ego exaudiam, & commendabo vos Filio meo.

Szesnasty Swiádek.

KAtárzyná mieszczká z Podkámieniá Wdowá Kátoliczká/ w Roku 1636. ná oko olsnełá/ z wielkiego bolu głowy/ á przez Niedźiel kilká slepotę cierpiąc: ofiárowawszy się do Obrázu Pánny Przenaświętszey/ przeyrzáłá: ná co są testimonia/ y sámá iuramento corporali comprobauit: Quale gaudium mihi cum in tenebris sedeo & lumen cæli non video: ecce B. M. Virgo quæ lumina incendit & aperit vt cælum videas.

Siedmnasty Swiádek y Osmnasty.

PAraszká/ alias Praxedis, Mieszczká z Podkámieniá/ ritus Græci Schismatica, præstito corporali iuramento, zeznáłá: że dźiecię iey repentino morbo comitiali choruiące/ do obrázu Naświętszey Pánny/ zá powodem Kátoliczek drugich/ ofiárowáne/ ledwie z nim do Kośćiołá przyszłá; ozdrowiáło/ ná co insze Kátolickie Białegłowy przyśięgáły y oná sámá. Medici sanant herbis, B. V. Maria sanat diuinis verbis.

Táż y o corce swoiey Krystynie / że gośćiem złamána choruiąc ofiárowána / restituta sanitati. Ná co są świádectwá.

Dźiewiętnasty Swiádek.

Márynáz Podkámienia/ ritus Græci Schismatica, cum iuramento corporali zeznáłá: że gośćem pokrzywiona/ ofiárowawßy się do Obrázu Naświętßey Pánny/ y Mßą świętą náiawßy/ przyßłá k sobie. Quod recognouit in præsentia sui Præsbyteri alias Popa. Sentite de Domino in bonitate & in simplicitate cordis querite illum.

Dwudźiesty Swiádek.

MAłgorzátá z Podkámieniá/ zeznáłá: iż dźiecię iey w powiciu choruiac/ vmárło/ ofiárowáłá do Obrázu Naświętßey Pánny: ledwie się powróciłá z Kośćiołá do domu/ zdrowe y żywe zostáło. Sunt testes że ták iest/ co y sámá corporali iuramento recognouit. Ab infantia creuit mecum miseratio, & in vtero concepta est mecum.

Dwudźiesty Pierwszy Swiádek.

Anná z Podkámieniá Ruská/ máiac chore dźiecię ná kaduk bárdzo chore (de cuius vita dubitabatur) od tey wzwyż miánowáney Máłgorzáty o cudownym dźiećięćiu iey przez przyczynę Naświętßey Pánny ozdrowieniu/ ofiárowáłá tákże dźiecię swoie/ y z Kátolikámi przyniosłá do Kośćiołá: zá kilká dni ozdrowiáło: żyie tá dźiewczeyná. sunt testes że ták iest: co y sámá corporali iuramento recognouit. Vide quam bonus est Israel Deus qui recto sunt corde.

Dwudźiesty Wtory Swiádek.

Anná z Podkámieniá Kátoliczká/iurauit: że dźiecię iey ná kaduk tákże kilká rázow ćięßko choruiac/ gdy ofiárowáłá ie do Obrázu Naświętßy Pánny/ ozdrowiáło/ y teraz żyie zdrowo.

Dwudźiesty Trzeći Swiádek.

Dorothá z Popowiec ná zawrot głowy choruiac/ skoro się ofiárowáłá do Obrázu Naświętßey Panny w Podkámieniu/ nátychmiast ozdrowiáłá.

Dwudźiesty Czwarty Swiádek.

IAdwigá w Kiwiorcách mieszkáiąc wdowá Rok y sześć Niedźiel choruiąc ná oczy / nie widźiáłá Niedźiel śiedm / y chodźić nie mogąc / około ná rożne mieyscá ofiáruiąc się nic iey nie pomagáło; tylko się ofiárowáłá do Obrá u Naświętszey Pánny w Podkámieniu / nátychmiast zdrowe zostáłá / gdźie y do tego czásu mieszka / w Podkámieniu. Quod etiam recognouit iuramento corporali.

Dwudźiesty Piaty Swiádek.

ZOphia z Kámieńcá Podolskiego / Pánná deuota iurauit: że ná oczy przez Niedźiel trzy nie widząc / y rękámi nie włádnąc / ofiárowáłá się 1544. y przyszedszy ná mieysce Podkámienieckie / ozdrowiáłá. Táż w drodze teyże ná nogi záchorzáłá / y iuż iść nie mogąc / do Podkámieniá / przywieźiona ná mieysce Podkámienieckie / ozdrowiáłá: quam vidimus. 1644. Támże zostáłá w Podkámieniu.

Dwudźiesty Szosty Swiádek.

ANná z Podkámieniá / subito morbo comitiali correpta, od Gospodyni swoiey v ktorey mieszkáłá ofiárowána / ozdrowiáłá / ktorego ofiárowánia sámá potwierdźiwszy / do kośćiołá przyszłá / y Pánu Bogu podźiękowáłá / & iuramento præstito comprobauit.

Dwudźiesty Siodmy Swiádek.

GRegorius Presbyter, ritus Græci disunitus in Podkamien in Ecclesiæ suæ Parochus, retulit: że ludźie rożni ták ritus Latini, iáko y Græci, przychodząc rożnemi czásy ná odpusty / powiedáli mu: że łáski ták rożney ná tym mieyscu doznawáli / w rożnych niemocách / w chorobách / y w potrzebách swoich. Hoc subiunxit: że mi y ná spowiedźi ludźie powiedáli / że odnoszą poćiechy ná tym mieyscu od Pánny Przenaświętszey. Quod tacto pectore sub conscientia recognouit.

Tenże Gregorius Presbyter retulit: że Tátárowie paląc koło

Podká-

Podkámieniá / (dla czego Oycowie z Konwentu po vciekáli) do Kościołá wpádli / ále żadney ßkody ták w Zákrystyey nieuczyniwßy wyiecháli. Co my wßyscy Naświętßey Pánnie przypisuiemy. Quod idem iuramento pectorali comprobauit. S Methodius, Qui dixit honora patrem & matrem, omnem matri gratiam & honorem impedit.

Dwudźiesty Osmy Swiádek.

Száchetny Pan Woyciech Kásperowski / præstito corporali iuramento, wyznał: iż w Roku 1636. Synaczek iego trzy letny ná imię Władysław / idąc do wody z chustką / gdźie chusty pierano z łáwki maczáiąc chustkę / wpadł w staw / y vtonął / czego żaden z domownikow nie postrzegł / tylko chłopię Białeygłowey służebny w placiu leciech co go pilnowáło spytáne / gdy o nim w wodźie powiedźiáło / dobyto z wody / gdźie iuż było przez pułtory godźiny / o czym gdy dano Oycu w pole znáć: ofiárował go do Pánny Przenaświętßey do Podkámieniá / y żáłosny do domu bieżąc: dźiecię iuż żywe w domu zástał.

Tenże wyznał: Iże drugie dźiecię ná imię Kátárzyná w śiedmnástu niedźiel / piástunká z gornego budynku ná doł znosząc / gdy się pod nią tárcicá złamáłá / zrzuciłá z ganku ná podworze / tak / że dźiecię vmárłe ználeźiono: á oná sámá vciekłá / wtym Oćiec vsłyßawßy płácz y nárzekánie Mátki / y innych białychgłow / domyślawáiąc się: iż dźiecię Mátká / przy ktory go był odßedł / vduśiłá. ofiárował ten żal swoy Pánnie Przenaświętßey do Podkámieniá y dźiecię żywe zástał / ktore iuż było puł godźiny martwe. Hic taceat & contremiscat omnis creatura, & vix audeat aspicere tantæ dignitatis immensitatem habitat Deus in virgine cum qua naturæ habet identitatem, Petrus: Damianus serm: 2. de Nat:

Dwudźiesty Dźiewiąty Swiádek.

Iego Mość Pan Krzyßtoph Cetner Zołnierz / præstito corporali testimonio, ac iuramento, wyznał: że w Roku przeßłym 1644. záchorzawßy / y cáły tydźień w oboźie nie iedząc / nie gadáiąc / skoro mu

Pan

Pan Záchárya Záćwilichowſki Towárzyſz iego przypomniał / áby ſię do Pánny Naświętſzey ofiárował; gdy to vczynił: záraz ozdrowiał. Dei Matris & ſeruorum Dei infinitum diſcrimen, idcirco præponimus B. V. M. Sanctis & Angelis.

Trzydźieſty Swiádek.

SLáchetny Theodor Jśierniecki / Religiey Greckiey vnit / choruiac Niedźiel piętnaśćie: ofiárował ſię do Podkámieniá / y ná kulách do Kośćiołá przyſzedſzy ozdrowiał / y kule w Kośćiele zoſtáwił. Ná co corporale iuramentum præſtitit. D. Auguſt: Quis dubitare poteſt omnino in charitatis affectionem tranſiſſe Mariæ viſcera, in quibus ipſa quæ Deus eſt charitas 9 menſibus corporaliter requieuit.

Trzydźieſty Pierwſzy Swiádek.

SLáchetny Jan Strus præſtito iuramento, zeznał: Jż w Roku 1642. srodze záchorzawſzy / po ſpowiedźi y kommuniey świętey do Obrázu Pánny Przenaświętſzey Podkámienieckiey ofiárował ſię / w tym gdy mrzeć poczał; pokazał mu ſię Obraz Pánny Przenaświętſzey na kilimie wedle łożká iego / ná co przelękniony gdy ſię ocućił; poczuł znáczną popráwę ná zdrowiu; ták / iż trzećiego dniá ná koń wśiadł. Cui te comparabo, aſſimilabo, æquabo Filia Dei & ſponſa Spiritus Sancti, vbique te repreſentant elementa.

Tenże wyznał: Jż w żołtey chorobie ofiárowawſzy ſię ná toż mieyſce: do pierwſzego zdrowia przyſzedł. co corporali iuramento comprobauit.

Trzydźieſty Wtory Swiádek.

SLáchetna Páni Bárbárá Káſprowſka / pod przyśięgą zeznáłá: Jż gdy piorun w polu ná bydło vderzył / w niewiáſtę ná imię wodzkę z Punikiew Ruſkę ogłuſzył / ták; iż przez kilká Niedźiel iáko kłodá / ſine ſenſu leżáłá. Skoro ią do Obrázu Pánny Przenaświętſzey Podkámienięcki ofiárowáli / ożyłá y ozdrowiáłá. Quod recognouit corporali iuramento.

Táż zeznáłá Rycichá z Punikiew ná ták ciężką chorobę cáły rok leżałá / iż ludźie mowili : gdy vmárli z grobow powstáną / tedy tá niewiáſtá z choroby powstánie / ſkoro ią do Podkámieniá ofiárowáłá / poczęłá znácznie do zdrowia przychodźić ; y w tydźień ná podźiękowánie P. Bogu ſtáwiłá ſię do Podkámieniá. Quod & ipſa corporali iuramento comprobauit. Non habet amaritudinem conuerſatio illius, nec tedium conuictus illius, ſed lætitiam & gaudium. Sap : 8.

Trzydźieſty Trzeći Swiádek.

JEgomość Pan Jan Konarzewſki ; z Powiátu Ciechánowſkiego Kátolik / ſub iuramento quod præſtitit ; powiedźiał : że Roku 1636. ná żołtą chorobę przez Niedźiel śiedm choruiąc bárzo nie beſpiecznie / votum vczynił do obrázu Naświętßey Pánny Podkámienieckiego / á w tym gdy w vtrapieniu zoſtawáł / boiąc ſię śmierći / długo nieſypiáiąc / záſnął : w ktorym ſnie / zdáło mu ſię / że mu ſię pokazáłá Naświętßa Pánná / ták iáko ieſt ná Obráźie Podkámienieckim málowána z przeſtráchu ocknął ſię / y od teyże godźiny lepiey ſię mieć począł / ták / że trzećiego dniá pießo ná gorę do Obrázu przyßedł / ſpowiedź vczynił / y kommunikowął / że go zá przyczyną ſwoią vzdrowiłá. Diligebat Dauid Ionatham quaſi animam ſuam, diligit magis Chriſtus B. V. Matrem, & tu vtroſq;.

Trzydźieſty Czwarty Swiádek.

TOmas Kárwácki / z máiętności Załodźieckiey Kśiążąt Ich Mść Wiśniowieckich Boiárzyn / zeznał / præſtito iuramento: że trzy látá ná nogę choruiąc / y dla bolow nie chodząc / ledwie o kuli ; gdy ſię ofiárował do Podkámieniá : do kąd o kuli przyßedßy ; gdy ná ofiárę z drugiemi ßedł / cudownie ozdrowiał / ták / że kulę w kośćiele zoſtáwiwßy zdrow do domu powroćił ſię. Ego dilecto meo, & ad me conuerſio eius. Quaſi diceret, quiſq; es peccatori infirmus, afflictus, vulneratus, conuertere ad me : & ego conuertar ad te, ceu ad dilectum meum.

Trzydzieſty Piaty Swiádek.

JEymość Pánná Anná Chmielecka / cum aliis teſtibus,) ktorych ná to wezwáłá) ſub iuramento zeznáłá: że ták rok Rodźićielkę ſwoię JMość Pánia Kátárzynę Chmielecka / w Trybunale Lubelſkim / z pewna potężna oſoba máiaca záwichláná ſpráwę / y dla fákcyey do wygránia práwie nie podobna / przy Obráźie Mßa świętą z Litánia náiawßy / w Kośćiele Podkámienieckim pomieniona Rodźićielkę y ſpráwę ofiárowáłá / ktora ßczęśliwie wygráłá. Ná znák wdźięczności tyśiąc złotych ná murowánie Kośćiołá záraz odliczyłá. Táż ſub eodem iuramento zeznáłá: że rodzonego ſwego Brátá w niebeſpieczney toni zdrowia / zá pewny exces / w obozie będącego / z Rodźićielka ſwoia do Obrázu Naświętßey Pánny w Podkámieniu ofiárowáłá. Po ktorym ofiárowániu prędko vwolniony / y zdrowy zoſtał. S. Anſelmus. Nihil tibi ô Virgo eſt æquale, omne enim quod eſt aut ſupra te eſt vt Deus aut infra vt quod non eſt Deus, ideò confugi.

Trzydźieſty Szoſty Swiádek.

SLáchetny Pan Jan Páwłowſki beneuole przyiechawßy / zeznał cum iuramento corporali: że śioſtrá rodzona Małżonki iego Zophia Gutowſka w ćięßkich bolách ſwoich ofiárowáłá ſię do Podkámieniá / ozdrowiáłá / co y powtore przyśięga potwierdzał.

Trzydźieſty Siodmy Swiádek.

OLexy Ruſticus ſubditus Domini Dobráczynſki / cum coniuge ſua præſtito corporali iuramento, ritus græci ſchiſmaticus, zeznał że od złey biáłeygłowey iedney czárownice máiąc náſłánie złych duchow ná dom ſwoy / w ktorym dla ſtráchow mießkáć bespiecznie z domownikámi niemogł / będąc Religiey Greckiey / zá powodem ſąśiad ſwoich / vdał ſię z Zona tákże Ruſka do obrázu Naświętßey Pánny: kedy dawßy eleemozynę ná mßą świętą / one złe przenágábánia Duchow złych vſtáły / ná co y z żoną przyśięgli. Si probaſti veram Eccleſiam, accede: ſi non, crede.

Trzydźiesty Osmy Swiádek.

RElioſus Pater Frater Creſcentius, Ordinis Prædicatorum, tacto pectore ſub iuramento requiſitus, recognouit: że śiedm lat diuerſis temporibus przy Kośćiele Podkámienſkim mießkáiąc / Zakrystyą rządząc / y záwiáduiąc: wiele łáſk y Cudow przy nim Pan Bog czynił; á miánowićie to præcipuè zeznał: że ręką swoią rożnym ludźiom Kołtuny nożyczkámi urzynał. á Pan Bog błogosłáwił / że żaden nie chorował / idem præſtitit de alijs miraculis iuramentum. Bonum eſt vti beneficijs pium adminiſtrare eadem.

Trzydźiesty Dźiewiąty Swiádek.

REligioſus Frater Carolus Oſniecki Subdiaconus, Ordinis Prædicatorum, tacto pectore cum iuramento recognouit: Że bolę ćierpiąc gośćowe przez lat więcey niż dwie / z ktoremi będąc in religione, przyiechał ná mießkánie do Podkámienia / ex peculiari deuotione vrznął ie przed obrázem Naświętßey Pánny / y z łáſki Bożey zdrow zostáł. Sit contractio corporis, vt non ſit contractio mentis. At quia religioſi labor etiam ſaluti aliorum prodeſſe debet, habens quod petiſti facias ad quod vocatus es. Ingratos enim maiora damna ſequuntur.

Czterdźiesty Swiádek.

MArcin Mázur z Łukowá Kátolik / præſtito corporali iuramento, vti & cæteri, wyznał: iż lat trzy temu / to ieſt Roku 1641. człowiek ieden ze Lwowá o kulách chromy ná nogi przyßedł przy mnie do Podkámienia / á będąc w Kośćiele ßedł ná ofiárę / dufáiąc przyczynie Naświętßey Pánny: że miał zdrow zostáć; co ták ſię stáło. Ktory kulę záwieśiwßy ná pámiątkę dobrodźieystwá / zdrowy do domu odßedł. Claude affectus ſi non clauſeris, regratificaberis.

Czterdźiesty Pierwszy Swiádek.

KAſper z Dubná Kátolik / annorum circiter 40. præſtito ſimiliter corporali iuramento zeznał: Iż w Roku 1630 Tátárowie biorąc

lud

lud w Podolu/ y tego pomienionego Ráspzá poimáli / ofiárował się do Podkámieniá przed obraz Naświętszey Pánny/ zdrowo z rąk Pogáńskich wyszedł. Tenże zeznał sub eodē iuraměto: że choruiąc ćięszko przez Niedźiel dwie/ skoro się ofiárował do pomienionego Obrázu ozdrowiał.

Tenże zeznał: Iuż przez 10. lat mieszkáiąc przy Kośćiele Podkámieńskim/ nápátrzył się tego iáko wiele ludźi rożnych y Pánow y vbogich rożnych Dobrodźieystw doznawáią / y doznawáli: á miánowićie zeznał/ iż chromi / Koltunowáci/ & morbo comitiali affecti, częstokroć zdrowia nábywáli. Ná co peculialiter przysiągał. Hoc in illo aduertebamus, quod sit Homo simplex & rectus. Et qui conscientiam metuunt, Deo & celitibus placent.

Czterdźiesty Wtory Swiádek.

WOyćiech z Bochnie Fałád/ annorum circiter 40. Catholicus, similiter præstito corporali iuramento: powiedźiał w te słowá: iż w Prusiech w Obozie będąc z J. M. Pánem Cetnerem / gozdźiec ták go połamał; że sobą ruszyć niem gł/ skoro się ofiárowáł do Podkámieniá gdźie wiedźiał że ludźie rożni poćiechy otrzymawáią / zdrow zostáł. Tenże będąc w powietrzu morowym/ ofiárował się ná mieysce przerzeczone/ zdrow też został. Mariam venerari vult qui totum nos habere per Mariam voluit. Bern.

Czterdźiesty Trzeći Swiádek.

GRzegorz Wieńcik z Brodow Kátolik/annorum circiter 25. similiter præstito iuramento, powiedźiał: iż choruiąc przez puł roká ná oczy / skoro się ofiárował do Obrázu Naświętszey Pánny; prędko ozdrowiał. Solue vincla reis profer lumen cæcis ô Maria.

Czterdźiesty Czwarty Swiádek.

ADam Strycharz z Járosłáwiá Kátolik/ præstito iuramento, vti & Cæteri, recognouit: że ná nogę záchorzawszy bárzo / ná ktorą przez Niedźiel dźieśięć nie chodźił; iáko skoro się ofiárował do Obrázu Naświętszey Pánny miánowánego / prędko zdrowym został. Maria in omnibus inuocanda necessitatibus Bern:

Czterdźiesty Piaty Swiadek.

NObilis Venceslaus Zagurski, ex Palatinatu Cracouiensi, Catholicus, sługá J. M. Páná Chorążego Podolskiego / præstito corporali iuramento, zeznał: Iż ná ciężkie wrzody/ ktorego po wßystkim ćiele cierpiał/ przez czás niemáły choruiąc/ vdał się do Obrázu Naświętßey Pánny Podkámienieckiego/ przyznał że przez przyczynę Pánny Przenaświętßey iest vzdrowiony Accessum habemus per Mariam ad Deum, ergò & ad omne nostrum bonum.

Tenże zeznał sub iuramento: że ná tym mieyscu śiłá bárzo ludźi pomocy doznawáią/ w rożnych przypadkách; á miánowićie nieiáki Pan Máciey Grocholski z pod Trebowle párálizem zárážony/ gdy się do Podkámieniá ofiárowáł/ dokąd y wieść się kazał. ledwie nie w Kośćiele záraz ozdrowiał. Ná co specialiter przysiągł. O Sanctissima Virgo, sis nobis Mater Domina, tutrix, medicina, & salus.

Czterdźiesty Szosty Swiádek.

REuerendus Pater Frater Camillus S. T. B. Ordinis Prædicatorum, sub iuramento sacerdotali, recognouit: że będąc przez pułtorá látá Promotorem Sanctissimi Rosarij przy Kośćiele Podkáminskim/ zeznał że namniey 50. rękámi swemi Kołtany pourzynał/ bez żadnego zdrowia niebespieczeństwá; á miánowićie Dźiećięćiu iednemu/ około roku iednego plus minus máiącemu / ktore po vrznieniu Kołtaná zdrowe zostáło.

Tenże retulit sub eodem sacerdotali iuramento: że śiłá inßych Cudow y łásk zá mießkánia iego przy tym Kośćiele przez pułtorá látá stáło się.

Czierdźiesty Siodmy Swiádek.

VEnerandus Pater Frater Hyacinthus Leopoliensis, Ordinis Prædicatorum, sub iuramento sacerdotali recognouit: Będąc Zakrystyanem przy tym Kośćiele Podkáminskim/ przez ręce moie śiłá przechodźiło iáłmużny od ludźi rożnych/ ktorzy zá Dobrodźieystwá dźiękuiąc

Pánu

Pánu Bogu/ otrzymáne przez przyczynę Pánny Przenaświętszey/ ná Mszę święte dawáli.

Co gdychmy iuż zporządźili y spisáli, dowiedźielichmy sie v Oycá Przeorá ieżeli niemáią zpisánych łásk y cudow przez Naświętszą Pánnę pokazánych od ludźi godnych y zácnych ktorzy zwykli testimonia *dawáć swoie ná pokazánie wdźięczności záwźięte dobrodźieystwá. ktory podał wiele tego z Pieczęćiámi y podpisámi rąk swoich. Y ták* expeditis testimonijs prænominatorum & specificatorum Testium, à singulisq; recepto vti præmissum est in Forma iuris iuramento, ad lectionem & trutinam antiquorum scriptorum & testimoniorum quæ reperiuntur in Archiuo Monasterij, cum subscriptionibus & sigillis personarum Illustrium & fide dignarum sexus vtriusq; accessimus, in eodemq; ordinem ac formam redigere curauimus.

ATque inprimis Testimonium Illustrissimi DD. Iacobi Sobieyski, Palatini Russiæ qui postmodum Castell: Cracouiensis erat testimonium de verbo ad verbum ponendum hic, vti viri grauissimi & magni iudicij, duximus.

Ja Jákub Sobieyski/ Kráyczy Koronny/ Stárostá Krasnostáwski: zeznawam to sumnieniem moim Kátolickim / że ilekolwiek się ieno vdawał do mieyscá tego świętego niegodny/ Dobrodźieyki Pátronki mey ná gorę Podkámieńską záwsze osobliwą łáskę y pociechę vznał ná tym to mieyscu.

Naprzod Anno Domini 1621. pod woynę Chocimską/ gdym się ofiárował do tego mieyscá świętego; tedy mię Pan Bog zá przyczyną Pánny Przenaświętszey dobrze zdrowego/ y z przysługą Oyczyzny/ do domu przyprowádźieł. Semper mens Deo adhæreat cælestis quæ tua cogitatio fiat.

Anno Domini 1627. gdym śię ofiárował tákże ná to mieysce/ áby mię Pan Bog poćießył / á syná mi dał / záraz potym otrzymałem to zá przyczyną Naświętßey Pánny.

Anno Domini 1629. skorom z Małżonką swą do Podkámieniá obiecał syná mego chorego Márká : dał mu Pan Bog powstáć.

Anno Domini 1632. Gdy tenże syn moy był záchorzał/ ná toż mieysce święte obiecány : do zdrowia przyßedł.

Anno Domini 1633. w niebytnośći moiey / tenże synaczek moy periculose był záchorzał ná gárdło / y ná srogą goraczkę ; gdy go iuż żoná moiá Zophia z Zurowá Dánielowiczowá opłákowáłá / y wßyscy nád ták zboláłym boleli ; skoro go Małżonká moiá do Podkámieniá obiecáłá / y ná támto mieysce do Pánny Naświętßey vćiekłá śię/ nie wyßło godźiny ; iáko śię chorobá przesiláć poczęłá / y on do zdrowia przeßłego przyßedł : y przyiechawßy ná Naświętßą Pánnę Annunciationis z tymże synem moim / y z małżonką moią / exoluimus vota. Fortuna vitrea est, quæ cum maximè splendet, frangitur; vndè confortanda in Christi vulneribus & intercessione B. V. Mariæ.

Tákże Anno 1629. ktorego Roku Pan Bog zá przyczyną Naświętßey Pánny / gdym piechotą do Podkámieniá obiecał śię iść / w powietrze srogie / w woysku w obośie w Prusiech / gdy mi śię byłá czeladź moiá zápowietrzyłá ; Pan Bog mię rátował ; ktore votum exolui ná dźien Wßystkich świętych eodem Anno. Liberasti me ab ægritudine in qua eram, & in qua facturus eram.

W iedny też potężny zgubie. 1631. kiedym śię z małżonką moią ofiárował tę zgubę / ná to mieysce/ Pán Bog prawie miraculosè, cum omnium admiratione, poćießyć mię raczył / co ia niegodny iż ták á nieináczey wßytko śię to stáło / sumnieniem moim zeznawam / y z małżonką moią : błogosłáwiąc imię Páńskie y Naświętßey Pánny / dźięki iey oddáiąc : przez ktorey świętą przyczynę iż to śię wßytko ná tym mieyscu stáło / nie omylnie wierzę / w tych wßystkich łásk otrzymánych áttestácyą moią podpisałem / gdym był w Podkámieniu Anno Domini 1639. die Annunciationis BEATISSIMÆ MARIÆ VIRGINIS. Fortiter perfer aduersa, & consequens æterna premia, mediante Virgine Maria.

Iákub Sobieyski Kráyczy Koronny, Stárostá Krásnostáwski reką swą.

Theophilá z Zurowá Sobieyska Kráyczyna Koronna reką swą.

2. Jegomość Pan Márek Sobieyski / Syn Iáśnie Wielmożnego Iego Mśći Páná Woiewody Ruskiego / ná ospę choruiacy / cierpiac wielką niemoc przez Niedźiel dwánaśćie: ofiárowány do Podkámieniá / zdrow został / y votum oddał: Pete Mater mea, nec enim fas est quicquam negare tibi plusquam Salomon Matri suæ.

Márek Sobieyski reką swą.

3. Iáśnie Oświeconego Kśiażeciá / Iego mośći Páná Ierzego Mikołáiá ná Klewániu Kśiażeciá Czártoryiskiego Kásztellaná Wołyńskiego / ktory to Kśiażę Iegomość reką swą włásną wszytek script nápisány / y pieczęćią przyłożony / ná co y Xieżná Imość sámá podpisálá w Klasztorze Podkáminskim / in memoriam acceptorum beneficiorum zostáwił. Cuius tenor est talis.

Ia Mikołay Xiażę Czartoryiskie ná Klewániu / z Kśiężną Izabellą z Korcá Czártoryiską / wyznawamy iáwnie / świadczemy / y opowiádamy świátu wszytkiemu / zacne y wielkie Dobrodźieystwo / rátunki / y poćiechy / ktorycheśmy ná sobie od wielu lat doznawáli / y áż po dźiś dźień doznawamy / we wszystkich przygodách / chorobách / dolegliwośćiách / trudnośćiách nászych / z miłośierdźia Boskiego / á przyczyną Naświętszey Pánny Rodźićielki / Pátronki nászey / śluby násze niegodne ofiárowawszy ná gorę Podkámieniecką / osobliwym zrządzeniem Boskim y teyże Pánnie Przeczystey conserwowána y vlubiona / z ktorego mieyscá / nigdy bez poćiechy y rátunku nie odchodźiliśmy.

Z wielą łásk y dobrodźieystw / nam z mieysca tego hoynie okazánych / tych kilká powiemy.

Anno Domini 1625. die duodecima Nouembris. Ia Izábellá z Korcá pomienionego Kśiażeciá I. M. Czártoryiskiego Małżonká / byłám w ták wielkiey ćięszkiey niemocy / sczárowána będąc / żem áni ieść / áni pić / áni spáć bespiecznie nigdym nie wogłá / lękánia / stráchy / frásunki

ßunki nie wypowiedźiáne/ z płáczem vstáwicznym / ociężenie / boleść serca wielka z drzeniem / przez czás nie máły cierpiąc / á rády żadney sobie dáć nie mogąc / vciekłám się do tey iedyney nas grzeßnych Orędowniczki: ofiárowáłám się do Podkámieniá / y serce me vtrapione ; proßąc oney sámey (ponieważ iuż ludźie vstawáli) o rátunek : nátychmiast y folgę znáczną vczułám ná zdrowiu mym / y po wykonániu niegodnych ślubow moich / doskonále od ták ćięßko serdecznego vtrapienia mego áż po dźiś dźień / zá przyczyną Naświetßey Pánny Dobrodźieyki náßey / z mieyscá tego świętego iestem vwolnioná.

Anno 1626. die quarta Oct: Ja Mikołay Xiąże Czártoryiskie/ doznałem znácznego rátunku / y pomocy Naświętßey Pánny / przy ćięßkim y niebespiecznym ráźie małżonki swey / przy porodzeniu Coreczki iey: gdym ofiárował małżonkę moię do Podkámieniá / záraz ßczęśliwie ią Pan Bog rozwiązáć ráczył / zá przyczyną Naświętßey Pánny.

Anno 1628. secunda Iunij. przy tákimże ráźie lecz nie rownie / w więkßym niebespieczeństwie będąc / Małżonkę moię iuż práwie o zdrowiu swym wątpliwą / tak vfnośćią ofiárowałem ná to mieysce święte: w ktorym czáśie / po vczynionym ślubie / doznánego doznałem Pánny Przeczystey nád nią miłośierdźia.

Anno 1629. die 17. Iulij ofiáruiąc ießcze też małżonkę moię Naświętßey Pánnie do Podkámieniá / przy tákimże czáśie / znáczny rátunek y łáskę Bożą / zá przyczyną Naświętßey Pánny / Małżonká moiá / na to mieysce święte z vfnośćią się ofiáruiąc / máiąc przytomny obrazek Naświętßey Pánny / y oney ſię ná mieysce Podkámińskie z powroceniem ofiáruiąc doznáłá.

Anno 1629. die 29. Iunij. Tránsákcią pewney iedney spráwy poruczáiąc Naświętßey Pánnie / y ná to mieysce święte lichą iáłmużnę moię ofiáruiąc / doznałem ták felicem successum w tey spráwie / y tákiego skończenia ; iákiego nigdym się nie spodźiewał á nim ia sam sobie tußył / iáko mi się powiodło : gdyż zewsząd przeßkody były wielkie / y rozumem ludzkim zdáłá się tá spráwá mnie nie podobna do dostąpienia / y ták wßyscy twierdźili / widząc tákie przeßkody / á moię niesposobność / częstokroć conceptum votum meum w tránzákcyey spráwy tey innowuiąc / z

iac / z mieysca tego świętego o ratunek Naświętszey Pánny prosząc / niespowiedźianego práwie z podźiwieniem wszytkich dostąpiłem końcá; y z vćiechą otrzymawszy / wroćiłem się ku domowi.

Anno 1631. die 9. Ianuarij. Byłem ták ćiężko chory; żem sobie żadney rády dáć nie mogł / áni rátunku żąsiąc od kogo można rzecz byłá / gdyż y nagły raz to był / y Doktorá ták prętko mieć nie mogłem / tákże mię zewsząd in momento práwie bole ćiężkie / párćia / kolki / y nieznośne boleśći zdięły były / żem iuż animam agens, áledwiem tchnąć mogł. Widząc z nádchnienia Bożego subtractam penitus auxilij humani possibilitatem, vdałem się do zwykłego Naświętszey Pánny Dobrodźieyki mey niegodney człowiek rátunku : ofiáruiąc się ná to święte mieysce / iesliby mię Pan Bog do zdrowia przywroćić raczył / chcąc wykonáć conceptum votum. Rzecz dźiwna / áledwiem co skonczył tę bláhą obláćia moię / znáczną oraz folgę vczułem / w oczách wszytkich przytomnych / com im tudźież ogłośił : y w krućiuchnym bárzo czáśie do śiebie przyszedszy / tey boleśći pozbyłem : oddáiąc zá ten dniá bliśko przyszłego winnę (lubo niegodne) ná tym mieyscu świętym / Naświętszey Dobrodźieyce mey dźięk czynienia.

Co wszytko iż by szczyra á rzetelna prawdę było / sumnieniem mym Kátolickim vtwierdźam / ná cześć y ná chwałę Bogu w Troycy świętey iedynemu / á ná pomnożenie nábożenstwá ku Naświętszey Pánnie / y vczenie oney ná tym mieyscu świętym. Ná co y to pismo moia ręką właśną pisáne y podpisáne z ręką małżonki mey / z przyciśnieniem pieczęći / dáieny ná wyświadczenie. Dźiało się to w Andrzeiowie Die 22. Marcij Anno Domini 1631. Beata Virgo Maria vas admirabile, Opus excelsi : Est enim plenum Dominica gloria, inde omnium medicinarum apotheca, gratiarum Thesaurus.

Mikolay Kśiążę Czártoryiskie ręką swą.	Locus Sigilli.	Izábella z Korcá Xiężná Czártoryiska ręką swą.	Locus Sigilli.

4. Jáśnie Wielmożnego Jego Mśći Páná Marćiná ná Vśiátinie Kálinowskiego / Woiewody y Generałá Czerniechowskiego / teraz Hetmáná Polskiego / w Roku przeszłym / to iest / 1644. die 29. Decembris, Ktory to Iegomość Pan Woiewodá / świeżym Dobrodźieystwem

ſtwem pobudzony: vmyślnie exoluendi voti cauſa, kilka dni ante inchoatam per nos conſcientiam, do Podkámieniá przyiechawßy / dla nas Commiſſarzow / dla wieczney pámiątki ſcript ręką ſwą nápiſány y podpiſány z pieczęćią / zoſtáwił.

W ten ſpoſob.

MArćin ná Vśiátynie Kálinowſki / Woiewodá y General Czerniechowſki / dáie ten ſcript moy Wielebnym Oycom Dominikanom / prawdźiwie zeznawáiąc to: iż dwá kroć cudownie przez Obraz Naświętßey Panny Podkáminſkiey rátowánym zoſtał / á to pierwßy raz iuż wßytkie śiły we mnie vſtawáły / poty śmiertelne ná mnie były / y ták iuż zwątlonym będąc / nie tylko ia ſam o ſobie / ále y ći / ktorzy przy mnie byli / zwątpili o zdrowiu moim / ták / żem iuż y oświtnąć nie miał: ále gdy mię ſyn moy z płáczem przy Litániey ofiárował do tego tu mieyſcá świętego / y ták w krotkim czáśie począłem do śiebie przychodźić / y nie będąc ießcze zdrow / tum przyiechał / y lepßą conwáleſcencyą od Bogá mego zá przyczyną Naświętßey Pánny otrzymałem. Bon: in Pſalm: Virg: Glorioſum & admirabile nomen tuum ô Maria, qui illud retinent, non expaueſcent in puncto mortis.

Drugi cud nie poślednieyßy: iż iádącemu mnie do Podkámieniá / przyßło mi ná wieś ſeret iecháć / gdźie woźnice przez ſtaw nie zámárzły puśćili ſię z Károcą / ná ktorey czterey nas śiedźiáło. Ja / Jegomość Xiądz Kánonik Krákowſki / Jegomość Xiądz Kápellan / y Cyrulik Czwarty / támiádąc miraculóſe Konie iść iuż niechćiáły; ále zálamáły ſię / y kárytá potym przed głębokością Rzeki / y by były trochę dáley poſtąpiły / pewna á nie odmienna / że wßyſcy potonalibiſmy byli. Dla lepßey wiáry ręką moią włáſną pißę y podpiſuię przy przyciśnieniu pieczęći mey. W Podkámieniu Die 29. Decembris Anno 1644.

Marćin Kálinowſki. Woiewodá Czerniechowſki. — Locus Sigilli.

Tenże Jáśnie Wielmożny Jego M. ość Pan Woiewodá / gratus beneficij: co roczną iáłmużnę / to ieſt ſto talerow / y ßeść wołow / mieyſcu

mieyscu temu ofiárował dawáć ad vitæ ſuæ tempora. Vox B. V. Mariæ. In me omnis gratiæ viæ & veritatis, in me omnis ſpes vitæ & virtutis.

Od Iáśnie Wielmożny Imośći Pániey Kryſtyny z Lubomierzá Koniecpolſkiey / Hetmánowey wielkiey Koronny / w ten ſpoſob zoſtáwione teſtimonium ręką Imośći podpiſáne.

Roku 1634. die 17. Marcij. Ja Chryſtyná z Lubomierzá Koniecpolſka/ Káſztelana Krákowſka/ zeznawam to / y Naświętſzey Pánnie pokornie dźięki oddawam: iż ia cierpiąc ſrogi bol zębow / ktory nie tylko puchliną wielką głowę mi był obiał; ále też mnie w zápomnienie y odeśćie od śiebie wprowadzał / gdy mi lekárſtwá nie pomagáły; ktorych też wielem ná to záżywáłá / zá oddániem ofiáry y ślubu do Naświętſzey Pánny ná gorę Podkámieniecką / otrzymáłám rátunek y zdrowie / zá co niech będźie Bog moy pochwalony / á Naświętſza Pánná w przyczynie ſwoiey wyſławiona.

Roku 1636. opánował był ſrogi bol odźiemne członki moie / żem ſtánąć ná źiemi nie tylko poſtąpić nie mogłá / á łamánie w kośćiách / y ſen odeymuiąc / wſzytko mnie w zdrowiu rozbieráło / wiele tám było o mnie rad / vſług koło mnie / lekarſt rożnych / ále to nic nie pomagáło. Vdáłám ſię tedy do Medycyny Duchowney / y posłáłám do Podkámieniá do Naświętſzey Pánny Obrázu / áby przed Obrázem iey odpráwił Naświętſzą ofiárę / y mnie tám obiecuiąc; gdy mię Pan Bog zá przyczyną Dobrodźieyki mey Pánny Krolowey Niebá do zdrowia przyprowádźi. Tegoż tedy czáſu gdy Ofiárę Niepokalána Bogu zá mnie oddawano / przychodźić poczęłám / zá vſtąpieniem bolu / do zdrowia mego. Zá co pozdrowieniem Anyelſkim wyſławiam Przenaświętſzą Pánnę Matkę Bogá y Zbáwiciela mego po wiele kroć. Potym / y przedtym / we wſzelákich potrzebách y dolegliwośćiách moich / gdym ſię oddawałá ná to mieyſce święte / nigdym bez ſzczegulnego rátunku y pociechy nie zoſtawáłá. To wyznawáiąc ręką ſwoią podpiſuię y Kápłanom piſmo to oddawam / ktorzy przy tym świętym Kośćiele Modlitwy ſwe Bogu / przyczyny Chrześćiáńſtwá od Naświętſzey Pánny żądáiąc / mieſzkáią. Multa magnalia ſunt facta in mundi creaturis nil tamen

 excel-

excelsiùs magnificentiùs grandiùs Virgine fecerunt opera digitorum Dei. Indè confide.

Krystyná Koniecpolska reka swa.

6 OD Jáśnie Oświeconey Kśieżney / Jmośći Páni Kátárzyny z Służewá Xieżney Sángußkowey / Woiewodźiny Wołyńskiey / tákże z podpisem świádectwo zostáwione w ten sposob.

Anno Domini 1644. die 20. Augusti. Jáśnie Wielmożna Jmość Páni Kátárzyná Vcháńska Xieżna Kośirska / Woiewodźina Wołyńska / zeznáłá: iż byłá bárzo chora przez czás niemáły / ták / iż iuż Medycy zdesperowáli o zdrowiu Jmośći / w tey ćießki chorobie iáko sie skoro ofiárowáłá do Podkámieniá / z Rodzona swoia / Jmośćia Pánia Bráctáwska / dźieki Przenaświetßey Pánnie oddáłá / y reka sie swoia podpisáłá. Bern: Senensis. Super omnia Sanctorum nomina ô Maria, tuum nomen reficit lassos, sanat languidos, illuminat cæcos, iugum diaboli excutit.

Kátárzyná Vcháńska Xieżna Kośirska Woiewodźina Wołyńska reka swa.

7 OD Jáśnie Wielmożney Jeymośći Páni Elżbiety Kálinowskiey / Stárośćiny Kámienieckiey / tákże z podpisem reki swey / zostáwione świádectwo w ten sposob.

Anno Domini 1643. die 6 Mai. Jáśnie Wielmożna Jmość Páni Elżbietá Kálinowska / Stárośćina Kámieniecka / przyiechawßy ná to mieysce Podkámienieckie / oddáłá dźieki Pánu Bogu / ktore zá przyczyna Pánny Błogosłáwiony Bog naywyżßy dał. Jmośći: Albowiem dniá czwartego Lutego tegoż Roku / bedac w wielkim przypadku / á práwie w desperowánym / gdyż ia dla choroby gorzałka myto / á zá nießcześćiem iákimśi / głowá sie y włosy zápaliły / záczym od Pánien przelekniony opußczona / ktore pobiegły do czeládźi / wołáiac rátunku / przez ktory czás trwáiac w ogniu / iuż práwie bedac ná poły spalona / gdyż po wßytkim ćiele ogien sie rozßedł / rátunku w ták ćiezkim

y prętę

y pręłkim przypadku nie máiąc; iedno do ſámego Bogá wołáiąc mocno/ dufáiąc przyczynie Pánny Naświętſzey/ y mieyſcu ták świętemu Podkámienieckiemu/ ktore Bog cudámi roſławił/ Duchá świętego práwie/ ktory ieſt poćieſzyćielem vtrapionych/ záwołáłám ná czeladkę/ áby mię ofiárowano do Podkámieniá. Dźiwna rzecz? ogień rozrzarzony y płomien wzmożony záraz vćichł/ y rány/ ktore mi zoſtáwił okrutne/ ſrodze mię paląc/ zá przyczyna Pánny Błogoſłáwioney á Dobrodźieyſtwem Bogá Naywyżſzego/iuż podeſzłey w lećiech pogoione miawſzy: tę dźięki oddáię/ y wyznawam przed wſzytkim świátem. Actum in præſentia R. P. Hyppoliti Zákliká, Prædicatoris Generalis Prioris eiuſdem Conuentus Sublapidenſis, & in præſentia multorum Nobilium. Tantæ excellentiæ eſt nomen tuum ò Maria, vt ad eius inuocationem cælum rideat, terra lætetur, Angeli congaudeant. Idiota.

Helzbietá Kálinowſka Stárośćina Kámieniecka ręką ſwą.

8 OD Jegomośći Páná Jákubá z Stániſłáwá Stániſłáwſkiego/ świádectwo zoſtáwione z podpiſem y z pieczęćią ręką iego właſną piſáne; tákże y Jey Mośći Pániey Zophiey Stániſłáwſkiey Małżonki Jey Mośći z podpiſem ręki właſney/ w ten ſpoſob.

Jákub z Stániſłáwá Stániſłáwſki: doznawſzy miłośierdźia Bożego/ zá przyczyna Pánny Przenaświętſzey/ tę átteſtácyą dáię. A to: że czáſu niepáwnego iádąc w drogę/gáłąź ſroga w oko práwie mię záćięłá/ zkąd wprzod bol niezwyczáyny przypadł mi/ potym gorączká/ y inſze rozmáite bole/ y oko wſzyſtko krwią záſzło/ ſrodze rzeżąc: gdźie niewiedząc żadney pomocy/ ták z ſtáránia Medykow/ iáko y vfolgowánia. Obiecałem ſię záraz po przyśćiu do zdrowia/ Obraz Pánny Naświętſzey w Kośćiele Podkámienieckim/ Oycow Dominikanow náwiedźić/ y pokłon Bogu Wſzechmogącemu oddáć/y Pánnie Przenaświętſzey/y oko práwe záwieśić/ y potym záraz prętko do zdrowia przyſzedłem/ y tę ná śrzebrze oczy wyrázone/ do záwieſzenia do Kośćiołá Podkáminſkiego/ odeſławſzy/ á ſam potym prędko przyiechałem do Podkámieniá/ oddáć y votum y dźięki Pánnie Przenaświętſzey. To ſię dźiało w Podkámieniu

kámieniu 4. Marcij. Anno Domini 1641. Ná co zostáwuie pismo pisáne reką swą włásną / y z pieczęcią. S. Bonau; in spec: Virginis cap: 1 Sicut Christus quinque vulneribus suis contulit remedia mundo: sic Maria suo sanctissimo nomine, quod quinque literis constat, confert quotidie peccatoribus veniam, infirmis sanitatem, afflictis consolationem, in hoc mundo.

Locus Sigilli.

Iákub z Stánisłáwiá Stánisłáwski reką swą.

Ja Zophia Stánisłáwska / zeznawam to: iż w rozmáitych doległiwośćiách; á miánowicie przy wydániu potomstwá ná świát będąc w wielkim Niebespieczeństwie / ofiáruiąc się do Pánny Przenaświetszey do Podkámieniá; doznawáłam y doznawam wielkiego rátunku ná co się reką swą / podpisuię. Die 4. Marcij 1641. Bern: nomen Mariæ iubilus in corde melos in aure.

Zophia Stánisłáwska reką swą.

9. OD Jáśnie Oświeconego Xiestwá ná Wiśniowcu / testimonium w ten sposob.

Anno 1629. Jáśnie Oświecony Xiąże Jánusz Korybuth Wiśniowiecki Stárostá Krzemieniecki / przez ćięszki bol głowy / ták bárzo záchorzał ná oczy / iż ná iedno oko nic niewidźiał. w tym przypadku wziął rádę od Xiężney Jmośći Siostry swey / X. Heleny Wiśniowieckiey; áby się ofiárował do Naświetszey Pánny do Podkámieniá / vczynił to; y cudownie zostáł vleczony / y przyiechawszy do Podkámieniá / Naświetszey Pánnie podźiękowawszy zá Dobrodźieystwá / oddał votum, to iest / oczy ze srebrá / przy inney Jáłmużnie.

Roku pomienionego 6 Nouembris. Jáśnie Oświeczona Xiężná Wiśniowiecka / Kátárzyná z Białohoz Korniaktowa / Konstántego Koributhá / potym Woiewody Ruskiego Małżonká: máiąc Ciotkę swą Krystynę Dźiduszycką / bárzo záchorzáłą / ktorey iuż medycy nie mogli vleczyć / y Doktorowie żyć iey nie obiecowáli. gdy ia ofiárowáłá do

Obrázu Naświętßey Pánny Podkámieńskiego/ doznáłá tego/ iż Bog sam tám rádźi/ gdźie ludźie rádźić nie mogą/ zá przyczyną Naświętßey Pánny zdrowa zostáłá.

Roku 1634. Xiężná Jmość Xiążęciá Konstántego/ Stárosty Czerkáwskiego á iego Máłżonká/ widząc Jákubá Kredencarzá swego gwałtownie y niebespiecznie záchorzáłego/ ktory ná dźień y dwádźieściá rázy Káduk ćierpiał. z pobożnośći swey Xiążęcey ofiárowáłá go do do Naświętßey Pánny do Podkámieniá/ y vśmierzyłá śię chorobá; iż potym iey nie miewał. co oddáiąc Bogu ofiárę wyznał/ y Naświętßey Pánnie dźiękował.

Roku 1628. Xiężná Theophilá/ Xiążęciá Konstántego Corká Wiśniowiecka; bolączkámi vtrapiona/ ták dálece/ iż y porußyć śię nie mogłá: gdy iey zleczyć nie mogli żadnem sposobem/ przy obecznośći X. Plebaná Záłośieckiego Piotrá Sokołowskiego/ ślub/ ktory byłá vczyniłá rátunku wzywáiąc Naświętßey Pánny/ dniá 4. Sierpniá/ wyznawáiąc: Dobrodźieystwo oddáłá.

Roku 1624. Die 2. Iulij. Jáśnie Oświeconego Xiążęciá Jánußá Wiśniowieckiego Mużyk/ vrodzeniem Włoch; Adam de Violleta: vpadł był ná nogę srodze/ ktora mu dźiwnie wrzody podźiuráwiły/ gdy go Cyrulicy leczyli przez pułtorá látá/ á rádźić nie mogli/oddał śię do Duchownego Lekárstwá y do przyczyny Naświętßey Pánny do Podkámieniá/ y przywlokßy śię ná kulách do gory/ y Kośćiołá Naświętßey Pánny wyspowiedawßy śię grzechow swoich/ y Naświętßy Sákrament przyiawßy/ z podźiwieniem wßystkich zdrow został y kule tám zostáwił. Idiota lib. de contempl. Deip: cap. 5. Dedit tibi S. Trinitas nomen Maria, quod post nomen benedicti filij tui est super omne nomen, vt in nomine tuo omne genu flectatur, & omnis lingua confiteatur huius sanctissimi nominis gratiam gloriam, & virtutem. Quocirca nos exules filij Euæ & filiæ ad te confugimus ô Maria.

Roku tegoż Xiążęciá J. M. Jeremiego sługá/ Jan Goráyski/ długo bárzo choruiąc: dał pokoy lekárstwom/ ktore mu niepomogły by namniey do rátunku Naświętßey Pánny Podkámienieckiey oddał śię/

do naprzednieyßego lekárzá Mátki Błogosłáwioney/ y oddawßy ślub: prędko do zdrowia przyßedł. co pod summnieniem swoim zeznał.

Anno Domini 1634. Die 9. Iulij, oddáne są wotá ná tablicách srebrnych Xiążęciá Jánußá Wiśniowieckiego/ y sámey Xiężny J. Mśći. Tyśkiewiczowney Skuminowey. Gaudet Fili? orante matre & omnia quæ nobis precibus genitricis euictus donat, ipsi matri se dare putat. Thop: Alex:

10. OD Jmośći Páni Kátárzyny z Chodcá Miastkowskiey/ Podkomorzyney Lwowskiey/ testimonium w ten sposob.

Anno 1641. Die 26. Iulij. Wielmożna Jmość Páni Kátárzyná Miastkowska/ Podkomorzyna Lwowska: gdy z przypadku záprußenia oká cáły rok srogi bol w oku ćierpiáłá/ y od bolu iuż wzrok vtráćiłá/ czyniąc modlitwę/ oddáiąc się w opiekę Naświętßey Pánnie do Podkámieniá/ w krotce rátunku doznáłá/ y oddáłá wotum/ przez Siestrzeńcá swego Przewielebnego X. Janá z Chmielcá Chmieleckiego. Potentiorem ad placandam iram iudicis non inuenjemus quam meruit mater existere redemptoris.

11. AB Illustri & Admodum R. D. Stephano Broniovvski Canonico Camenecensi, Præposito Bucacensi, Plebano Iaroszouiensi, testimonium manu propriâ subscriptum, w Podkámieniu zostáwione/ w ten sposob.

Anno Domini 1643. Die 20. Augusti Jegomość Xiądz Kánonik Kámieniecki Xiądz Stephan Broniowski/ Proboßcz Buczácki/ Pleban Jároßewski ℞c. in desperatis casibus prawie láboruiąc ledwie nie rok cáły/ to iest/ ná rożą/ ktora mu nogi podźiuráwiłá/ do tego żołądek bárzo chory/ ktory żadnego pokármu nieprzymował przez czás długi/ ták dálece/ że iuż práwie po kilkákroć vmieráć przychodźiło/ á mianowićie in vigilia Assumptionis BEATÆ MARIÆ Virginis, czuiąc się być śmiertelnym/ y od Medykow (ná ktorych kilká set złotych wydał) opußczony/ rosporządźiwßy dom swoy/ kazał się ofiárowáć Káznodźiei swemu/ Xiedzu Báżilemu Ziemskiemu Dominikanowi/ (ktorego miał ná ten czás przy sobie z Konwentu Potockiego) do Obrázu Naświetßey Pánny do Podkámieniá. Ktory to Káznodźieiá/ gdy w dźień Assumptionis

ptionis BEATÆ MARIÆ Virginis onego ofiárował przy Mßy świętey/ od ktorey go bárzo zchorzáłego przyniesiono/ przy oráceyey Pro infirmis, záraz lepiey mieć się począł/ iáko sam támże zeznał/ y záraz post festum Assumptionis, przyiechawßy do Podkámienia z Ráznodźieia swoim / kedy nie nogom swoim słábym: ále łáśce Naswiętßey Pánny vfáiąc: Mßą świętą (ktorey więcey niż od puł roku mieć nie mogł) odpráwił/ z podźiwieniem y Kápłanow Zakonnych/ y ludźi: bo go ná krześle do Ołtarzá przyniesiono. Co dla lepßey wiáry ręką swoią podpisał/ gdyż wroćił się zdrow od ołtarzá. S. Fulg. Dudum cælum & terra ruerunt, nisi Maria precibus sustentasset.

Stephanus Broniowski Canonicus Camenecensis Bucacensis Præpositus, Plebanus Iarosouiensis.

12. OD Jegomośći Páná Stephaná Náráiowskiego / ktory będąc posłem do Krymu in Anno 1634. bywßy w Podkámieniu die 13. Ianuarij Anni 1635. testimonium zostáwił: w ten sposob.

Jegomość Pan Stephan Náráiowski będąc posłem do Krymu/ zátrzymány od Háná Tátárskiego / nie mogł się odpráwy doczekáć/ potym nástąpiło powietrze srogie miedzy Tátáry /przerzeczony Pan Stephan Náráiowski będąc w wielkim niebespieczeństwie Powietrza/ ofiárował się do Obrázu Naswiętßey Pánny Podkámienieckiey / záraz dał mu Pan Bog tę łáskę / że nie tylko zdrowo ze wßytką swoią Comitiwą wroćił się; ále też to wßytko / w czym był posłány / z pociechą Rzeczypospolitey spráwił. oddáiąc tedy votum swoie w Podkámieniu / to pod sumnieniem zeznał.

13. OD Jeymośći Pániey Kátárzyny Sádokirski / pod przysięgą zeznáne testimonium, y nápisáne y podpisáne ręką iey własną / y pieczęćią przyłożone. Ktore oddáne iest Jchmośćiom Przewielebnym Commissarzom die 12. Ianuarij in Anno Domini 1645. przy odpráwowániu Commissyey; w ten sposob.

Ja Kátárzyná Sádokirska / czynię wiádomo / y pod sumnieniem moim zeznawam: iż będąc chorobą od Páná Bogá Wßechmogącego náwie-

náwiedzona (gdźie trudno się iego woli świętey zprzeciwić) á to w Roku 1642. gdźie niemal cáły Rok / A to przed Adwentem w pierwßy piątek / gdźiem się ofiárowáłá do Podkámieniá / do Obrázu Náświętßey Pánny / gdźie nie mogąc w chorobie mey sámá być ; vżyłám y vprośiłám Jegomośći Xiędza Proboßczá Założieckiego : áby iechał do Podkámieniá / y Mßą świętą odpráwowano w Podkámieniu ; tedym słyßáłá iákoby tu w Załośćách odpráwowáli przedemną / y byłám vzdrowiona.

Znowu záchorzáłám : gdźie ledwo mię do Podkámieniá záprowádzono / ták / żem się też do Obrázu Náświętßey Pánny ofiárowáłá : gdźie tylko mię do Kośćiołá záprowádźili ; wyspowiedawßy się / y kommunią świętą przyiąwßy / sámá o swey mocy poßłám / y znácznie vzdrowiona do Założiec zdrowo odiáchałám.

W tymże Roku wzwyż miánowánym / bárzom też záchorzáłá : gdźiem ieno do tego Obrázu Náświętßey Pánny Podkámienieckiego ofiárowáłá się piechotą iść / y ßłám z ćiężką biedą / nie mogąc doyść / tylkom vßłá milę do Jego Mśći Páná Wirzbickiego z Założiec / y tám wypocząwßy sobie / ßłám znowu z Jmośćią Pánią Wirzbicką / á potym nie mogąc ; tedy w káryćie iechałám : gdźie tedy przyiechawßy do Podkámieniá / Czeladz mię Jegomośći Páná Wirzbickiego pod ręce bárzo chorą prowádźili / iákom tylko ná Cmentarz weßłá / záráżem o swey mocy poßłá / y czeládźi niekazáłám się prowádźić / y byłám vzdrowiona znácznie / y tám nabożeństwá wßystkiego słuchałám / á z Kośćiołá odßedßy ; byłám v stopek Náświętßey Pánny : ztámtąd poßedßy do Popá támtecznego Podkámienieckiego / nocowáliśmy : názáiutrz zá łáską Bożą y Náświętßey Pánny / zdrowo odiechałám. A to moie świádectwo dáię y pod sumnieniem zeznawam. Náco się ręką swą podpisuię / y pieczęć przyćiskam. Datum w Wiśniowcu die 12 Ianuarij Anno Domini 1645. Chryſoſt : Ideò Mater Dei præelecta es ab æterno, vt quem Deus per ſuam iuſtitiam ſaluare poteſt, tu ſaluares per pietatem & miſericordiam.

Locus
Sigilli.

Kátárzyná Sádokirſka ręką ſwą właſną.

14. **O**D Jegomośći Páná Adámá Kłońſkiego / Teſtimonium z podpiſem ręki właſney / ſámey Jmośći Pániey Konſtáncyey z Zoyną Kłońſkiey / zoſtáwione. Ktory Jegomość y przy odpráwowániu nászey Commiſſyey nie mogąc ſam być præſens, liſtem ſwoim z pieczęćią y z podpiſem ręki ſwoiey te potwierdźił Dobrodźieyſtwá doznáne.

Anno Domini 1632. die 13. Mai Corkę chorą máiąc ná febrę y gorączkę / ktora ią iuż przez trzy ćwierći roku trapiłá / á potym z káſzlu / z podźiwieniem wielkim ludzkim przypádło iey noſem y gębą wielkimi ſztukámi pádánie krwie / ktorey bárdzo wiele (ile w leciech iey ták młodych gdyż nie miáłá tylo lat cztery) wyszło; záczym żadney nádźieiey o żywocie iey nie máiąc: gdyſmy ią z małżonką moią do Obrázu Náświętszey Pánny do Podkámieniá ofiárowáli / zá łáſką w przod Bożą / á potym przyczynę Náświętszey Pánny / prętko przyszłá do zdrowia. Chryſoſt: Quicunq; eſtis virgines, ad Matrem Domini confugite: illa enim pulcherrimam / tutiſſimam & incorruptibilem poſſeſſionẽ patrocinio ſuo vobis conſeruabit.

Tegoż Dobrodźieyſtwá / y ia ſam w rożnych moich defektách zdrowia po wiele kroć / záwsze y przedtym / y teráz doznawał y doznawam: pociechę z tego mieyſcá świętego odnosząc.

Doznał Dobrodźieyſtwá tego y ſyn moy: ktory ćięſzko gorączką będąc ſtrapiony / gdy był ofiárowány ná to mieyſce święte / zá przyczyną Náświętszey Pánny prętko zdrow zoſtał. Zá ktore Dobrodźieyſtwá przyiechawszy do Podkámieniá w Dźień Pánny Máryey Anyelſkiey Roku Pánſkiego 1633. votá moie oddałem / y ſam te Dobrodźieyſtwá ręką moią właſną y z małżonką moią podpiſałem. Non ſine ratione; B. V. Maria, Mater admirabilis, nominatur: Admirabilis enim eſt in virtutibus, gratijs, prerogatiuis, Matre Dei dignis, Admirabilis in conceptu partu ſuo; admirabilior in conceptu & partu Filij Dei. Admirabilis & in donis & pietatibus, quas in loco Podkámenecenſi demonſtrat.

Præter hæc ſpecificata & conſcripta Teſtimonia, multa alia legimus & vidimus authentica, quæ cõſcribere & connotare vix poſſibile erat. Teſtamur tamen: quia vera ſunt & multa? ſufficiebat inſigniora connotare, præſertim à Perſonis illuſtrioribus ſubſcripta, & in vim gratitudinis reddita.

Titulos tamen viſum eſt aliorum hic inſerere teſtimoniorum, Quæ talia ſunt.

1. OD Pánien Zakonnych świętey Brygidy/ y inßych rożnych/ iáko to/ świętego Benediktá/ Swiętego Dominiká ktorzy ofiáruiąc śię do Podkámienia/ zdrowemi zostáli.

2. Od inßych Ich Mściow rożnych płci/ stanu Szláchećkiego/ zá przyczyną Pánny Przenaświętßey/ ktorzy ofiáruiąc śię do Podkámieniá/ w rożnych przypadkách/ woynách/ y wßeláktch niebeśpieczeństwách/ náwet y konáiąc/ do zdrowia przyśli.

3. Od Ich Mćiow w Bogu Przewielebnych Prálatow/ reką ich podáne/ ktorzy z wielkich Páráliżow byli eliberowáni/ z ofiárowániem śię do Podkámieniá.

4. Od Wielebnych Kápłanow Zakonnych/ z niewoli Moskiewskiey/ Tátárskiey/ Tureckiey/ wybáwionych: ofiáruiąc śię do Podkámieniá.

5. Od ludźi/ ktorzy vmárłych do obrázu Podkámienieckiego Pánny Przenaświętßey ofiárowáli: á zá przyczyną iey do żywotá przyśli.

6. Od ludźi iuż práwie vmieráiących: á przez przyczynę Pánny Naświętßey od śmierci wyzwolonych/ zá ofiárowániem śię do Podkámieniá.

7. Od ludźi/ ktorzy będąc powietrzem záráżeni: skoro śię ofiárowáli do obrázu Podkámienieckiego/ zá przyczyną Naświętßey Pánny zdrowemi zostáli.

8. Od ludźi z Herezyey oderwánych/ przez Naświętßą Pánnę Podkámieniecką.

9. Od Białey płci / przy porodzeniu potomstwá / od Naświętszey Pánny rátowánych: zá ofiárowániem się do Obrázu Podkámienieckiego.

10. Od ludzi ná oczy osierociáłych / y do zdrowia / ofiárowawszy się do tego Obrázu Podkámienieckiego / przyprowádzonych.

11. Od ludzi chromych / y ná kulách do Kościołá przychodzących / á zdrowo się wracáiących / kule zostáwiwszy w Podkáminskim Kościele / zá przyczyną Pánny Przenaświętszey.

12. Od ludzi niemych / ktorym Przenaświętsza Pánná / ktorykolwiek się ofiárował do tego Obrázu Podkámienieckiego / mowę przywrociłá.

13. Od ludzi ktorzy Epilepsim, to iest / wielkie choroby cierpieli / á skoro się ofiárowáli do Podkámienieckiego Obrázu / wyzwoleni zostáli / zá przyczyną Pánny Przenaświętszey.

14. Od ludzi wyzwolonych od czárow / gośćcá / bolenia głowy / zębow / gárdłá / y rożnych chorob; iáko nastánia &c. ktokolwiek się tylko ofiáruie do Podkámieniá.

15. Od ludzi do Podkámieniá pielgrzymuiących / ktorych Náświętsza Pánná dziwnie rátowáłá / w ich przygodách.

16. Od Ormiánow ofiáruiących się do Obrázu Naświętszey Pánny Podkámienieckiego / ktorzy lubo to w Schizmie będący; iednák zá ofiárowániem się do Podkámieniá / w rożnych przypadkach / frásunkách / w kłopotách / w chorobách / rátunek y pociechę od Naświętszey P. otrzymáli.

17. Od ludzi roznych kráiow Korony Polskiey / iáko y wielkiego Xięstwá Litewskiego / Woiewodztw / Powiátow y kráiow bliskich y odległych / ná to mieysce Podkámienieckie się ofiáruiących: ktorzy w chorobách ciężkich / w woynách / przypadkách niebespiecznych / w żeglowániu / w konániu / w uwikłániu spraw swoich / w páráliżách / w Pedogrze / w chirogrze / w boleniu głowy / w drżeniu sercá / gośćem pokrzywionych / y ná inne rożne choroby niewidáne / niesłycháne y nieuznáne ludzi cierpiących / w szaleństwie / w oczárowániu Person / swych Dziátek / czeladki / máiętności / białychgłow morduiących się z dziadkámi / Kápłanow / Kátolikow / Rusi / Ormian / ná ostátek sámych Heretykow: ktorzy zá ofiárowániem się do Podkámieniá / według áffektácyey y prosby swey / záłáską Bożą / á przyczyną Naświętszey Pánny / byli pocieszeni y uzdrowieni.

wieni. Oczym sáme zeznánia y podpis ich ręká włásną pod przysięgą/ wzywáiąc imienia Boskiego/ ná świádectwo są nápisáne Cum prædicandæ Virginis Mariæ, neq; linguam hominum, neq; Angelorum ſatis eſſe. Solus Dei erit, eam pro dignitate laudare, citiùs enim deficient dies mundi, quam deficient & ceſſabunt gratiæ ipſius erga homines, loca verò quæ ſibi in hominem elegit, abundatibus beneficiis locupletabit. S. Bonau: in ſtim: diuini amoris par: 3. cap. 19. verè diuina regina es miſericordiæ, quia non eſt hac viſa deſperatus ſic miſer cui non impetres miſericordiam ſalutarem ſi ad tuum declinauerit regimen.

A R. P. DD. Commiſſariorum vtilis dilatio.

IN ſuplementum horum omnium Teſtimoniorum, quæ fideliter conſcripſimus & connotauimus: vidimus reales effectus beneficiorum, & gratiarum Diuinarum, quos in Eccleſia Podcamenecenſi hominibus ſingulis fere diebus Diuina bonitas larga manu elargiri dignatur; præſertim verò, vidimus multos ac cruos plicarum alias kołtanow/ aliquod ſuſtentacula ſiue fulcra. alias kule hominum ex pedibus laborantium ſiue claudicantium appenſa, vidimus & alia inſignia beneficiorum cæleſtium, vt ſunt cathenæ hoſtiles, à quibus eſt quidam olim miraculoſe eliberatus, ſunt veſtes multorum puerorū ſiue infantium ſexus vtriuſq; à morbo comitiali feliciſſimè eliberatorum, ſunt & alia varia arma militaria imagini affixa. Teſtantur in ſuper tot tabellæ argenteæ cum in ſigniis variorum morborum & corporis humani partium, quarum numerum difficile erat connotare, inter quas ſunt & aureæ aliquot, monilia itidem, & clenodia præcioſiſſima imagini Beatiſſima Virginis à Perſonis illuſtribus ab antiquo appenſa & donata. Deniq; teſtatur aſſidua frequentantis & concurrentis vndequaq; etiam & longinquioribus partibus populi ſexus vtriuſq; pro feſtis ſolennioribus tam Beatiſſimæ Virginis, quàm Saluatoris noſtri, cum ſui, companiis ſiue proceſſionibus ad exoluenda ſua vota frequentia. Ex quibus omnibus facile colligere poteramus:

quia

quia verè hic locus sanctus est in quo à fidelibus colitur DEVS, & eius Sanctissima Mater.

Et quamuis iam Testimonia tam euidentia, sufficerent ad concludendum commissionis actum; tamen vt euidentius gratiæ & beneficia Diuinæ bonitatis elucidarentur; tum etiam quia aliquot Illustres Personæ ad perhibenda Testimonia per litteras suas se venturas pollicitæ sunt. ideò intentioni illarum morem gerendo, actum hunc licet iam sufficientissimũ ad tempus opportuniùs & commodiùs, videlicet ad vigesimam quintam Martij Anni currentis, inhærendo in omnibus commissionis literis Illustrissimi & Reuerendissimi Domini Episcopi Luceoriensis, vnius non obstante absentia commissariorum limitandum duximus; vt in Dei nomine ex mutuo consensu, nemine contradicente, imò verò singulariter Admodum R. P. Hippolito Zaklika Priore supplicante, & omnimodè instante, vt actus hic limitaretur in Dei nomine ad prædictam diem limitamus. Quam limitationem cum tota inquisitione manu nostrâ subscribi, & sigillis communiri curauimus. Datum in Monasterio Podkamenecensi Die 13. Ianuarij Anno Domini. 1645.

Actum est in Monasterio Sublapidensi Ordinis Sancti Dominici, ipso die Annunciationis BEATÆ VIRGINIS MARIÆ, Anno Domini 1645.

CVm res graues & magni momenti licet sint profanæ maturâ deliberatione & diligenti trutina habeant; sanè res sacra & religiosa iure meritò id sibi vendicare debent; vbi enim maius periculum, maiorem cautelam adhibendam esse indubitati iuris est: In negotio ex animandi miracula Imaginis Diuæ Dei Matris Sublapidensis ab Illustrissimo & Reuerendissimo Loci Ordinarij nostro nobis commisso, accuratam nauasse nos operam. ex eo satis liquet: quod hoc

ſaltẽ ſæculo noſtro fere omnib9 adhuc ſuperſtitibus ope Diuæ adiutis plurima, magna, manifeſta, & vera iuramentis comprobata, & tabellarum, votiuarum, fide roborata, ſcripturis firmata, noſtriſq; auribus & oculis ſubiecta miracula & gratias collegim9, conſcripſim9, & conſignauim9. ita vt vix, ac ne vix quidem in dubiũ ampliùs vocari à quoquam poſſint ac valeant. Ne tamen in re tanti momẽti præcipites haberi videamur, ad maiorẽ facti euidentiã & veritatis indubitatæ comprobationem, necnon Illuſtriſſimi ac Reuerendiſſimi Loci Ordinarij pleniorem informationem, ex communi noſtrûm Conſilio Commiſſionem præfatam ad Diem Annunciationis BEATÆ VIRGINIS MARIÆ Anni 1645. currentis ſuſpendimus, limitauimus, & prorogauimus, Adueniante itaque termino prorogationis, ad prædictum Monaſterium Sublapidenſe deſcendimus, templum ingreſſi, & ante Altare maius Imaginis BEATÆ VIRGINIS MARIÆ miraculoſa proſtrati, poſt orationem factam, in loco ad hoc decenter præparato, iuriſdictione olim fundata & limitata; Nunc verò reaſſumpta negotium in Dei nomine vigore commiſſionis noſtræ aggreſſi ſumus, ac inprimis quidem literis Commiſſionis cum debita reuerentia relectis & publicatis, Admodum Reuerendo Patre Hyppolito Priore Loci, vti Promotore cauſæ præſentis, cum alijs Patribus aſſiſtentibus accerſito, quiduè vlterius velit ac poſtulet à nobis percontato. Dum vrgeret: ac diligenter inſtaret: vt auctoritatem Commiſſionis miracula imaginis BEATÆ VIRGINIS huius Loci præter illá iam conſcripta connotarentur, ac teſtes iuxta formam iuris examinarentur ac reciperentur, iuſtæ & iuri conſonæ petitioni eius annuentes, in corona multorum Nobilium, nec non in frequentia varij ſtatus conditionis ac ſexus Perſonarum, aduocari eoſdem mandauimus: Quarum Prima.

1. Anná Lutoborſká wyznáłá: że ſię iey ſyn nomine Andreas ſlepo vrodźieł / y przez Niedźiel dwie nic nie widźiał. Skoro go ná to mieyſce ofiárowáłá / przeyźrzał / y teraz widźi / y żyw ieſt. á lát temu dwádźieśćiá ßeść / ná co przyśięgłá. Bern: Quæramus gratiam, & per Mariam quæramus, quia inuenies & non fruſtraberis.

2. Nebi-

2. Nobilis Andreas Stárosielski annorum 30. retulit: że mu Corká Mágdálená práwie iuż vmárła byłá / sine motu & sensu przez ćwierć godźiny będąc / iáko właśnie nie żywa. ktora gdy Imość Páni Złoczewska ná to mieysce ofiárowáłá / nátychmiast ożyłá / przyśiągł ná to.

3. Nobilis Zophia zeznáłá Kálinska: iż iey Corká Anná annorum circiter quinque ćierpiáłá wielką chorobę / to iest kaduk / przez dwá dni / y ták przez trzy dni nie mowiłá / tu ofiárowána / ná tychmiast ozdrowiáłá.

Teyże Syn Felicyan w ospie będąc trzy dni nie widźiał: tu ofiárowány / visum recepit & sanitati restitutus.

Teyże Corká Kátárzyná w pultoru leciech przez niedźiel śześć morbo debilitata grauissimo, pro mortua iam habita: gdy ią iáko vmárłą opłákiwáli; y ná to mieysce ofiárowáli / pátrzyć / y pić poczęłá prośić / y záraz ozdrowiáłá. ná co wszytko przyśięgłá. Hæc maxima fiducia & ratio spei est.

4. Nobilis Máryná Czárnáwska / gdy iey Oćiec Jan Aolentowicz wzrok strácił / y przez cáłe lát trzy nic nie widźiał: commiseratione mota. rádźiłá mu; áby się ná to mieysce vdał / gdźie przyprowádzony / po spowiedźi y kommuniey ope Pánny Naświętszey záraz przeyźrzał. Ná co corpopale iuramentum vczyniłá. Gratiosus vultus tuus mihi appareat formositas faciei tuæ lætificet spiritum meum.

5. Nobilis Ioannes Turski zeznał: iż mu syn Mikołay annorum 7. spadł z koniá / y vmárł / záraz go trzęśiono y oblewano / ále postáremu nie był żyw / in tali casu ofiárowáli go Parentes ná to mieysce / y przez puł mile wielkie nie żywego wieźli / przed Klasztorem wyiąwszy go z Rydwaná ná kilimie położyli / ták że nie żywego / gdźie záraz począł się ruszáć / y wstáwszy otárł sobie czoło / y zdrowy śiedł przed Obraz Pánny Przenaświętszey / ná to przyśiągł / y beneficium ták wielkie votiua tabella oświádczył.

6 Nobilis Adamus Złoczewski / triplici morbo simul affectus, to iest ná zęby boleiąc / ná nogách chodźić nie mogąc / y wzrok vtráciwszy nic nie widząc / gdy w ták wielkiey áfflikcyey był przez Niedźiel śześć; tamen

men ná to mieysce opem Diuæ implorans obiecał się gdźie teyże nocy ná oczy począł się mieć lepiey / y do trzech dni totaliter ozdrowiał. Interim gdy votum exsoluere retardat, w tákaż recydywę wpadł / reiterat votum, resanatur, y czyniąc voto dosyć / sanus do Kośćiołá y przed nas przyßedł / y ná to wßytko przysiągł. Pone me iuxta te, & cuiusuis manus pugnet contra me.

7. Nobilis Paulus Derewinski ná gorączkę choruiąc / y przez Niedźiel dwánaśćie z łoßká nie wstáiąc / Sacramentis munitus, śmierći tylko czekał. Gdy go Małżonká iego ná to mieysce ofiárowáłá / záraz począł przychodźić do śiebie y prędko ozdrowiał / lat temu dwie. S. Laur: Tenui eum, ne scilicet percuteret peccatores, nec dimittam sed continua precum instantia furorem ipsius retinebo.

Tenże 1644. auditum stráćił / y przez niedźiel ßeść nic nie słyßąc / skoro się tu ofiárował / ad veterem & verum auditus sensum venit. Ná co przysiągł.

8. Nobilis Elżábiethá Lidychowska / Sędźina źiemska Krzemieniecka Generosum Samuelē Małżonká / po kilkákroć bárzo chorego / tá ofiáruiąc: záwße poćiechy doznawáłá.

Táż Janá syná swego w chorobie gośćowey / ktoremu y oczy gośćiec / wywroćił był / y gębę wykrzywił / ná toż mieysce obiecuiąc: zdrowym być doznáłá. Ná co iuráment vczyniłá. Magna misericordia fuit Mariæ exulantis in mundo, maior est regnantis in cælo.

9. Grzegorz Borkowski z Stánisłáwowá / paralisi tactus, niewłádał práwą ręką / przez niedźiel cztery: inuocata ope Diuæ Sublapidensis, ozdrowiał / y ná to przysiągł.

10. Nobilis Nicolaus Pokrzewnicki; Constantiam Filiam suam w ośmi lat roztrácona / y práwie iuż zá vmárłą miáná / tu ofiáruiąc / záraz zdrową widźiał / ná co przysiągł.

11. Jmość Páni Joánná Bárbárá de Zamoscie, Chorążyna Koronna / proxima partui, gdy bole nástępowáły / ofiárowáłá się do Podkámieniá: gdźie feliciter & facile nixa, dwákroć to mieysce dźiękuiąc Pánu Bogu / y Pánnie Naświętßey / náwiedźiłá / y votiuam argenteam tabellam notabilis ponderis, zá to Dobrodźieystwo oddáłá. Regina

giná misericordiæ dicitur; quia diuinæ pietatatis abyssum creditur aperire.

12. Nobilis Woyćiech Roguski annorum 65. po dwákroć in extremis constitutus, y prawie iam agonizans, ofiáruiąc się raz / á drugi raz przez Małżonkę ná to tu mieysce / záraz vires resumpsit y ozdrowiał / ná co iuramentum corporale præstitit.

13. Nobilis Georgius Mieczkowski annorum 26. pewną rzecz á bárzo pilną stráćiwszy / w wielkim frásunku wzywał opem Przenaświętszey Pánny / ktora w kilká paćierzy przyniesiono mu ználeziona. Zá co stáwił się pro gratiarum actione y corporale iuramentũ vczynił.

14. Admodum Reuerendus Pater Iosephus Słomowski; Sacræ Theol: Lector, & Conuentus Leopoliensis Ord. S. Dominici Prior dum maligna contagiosa febri laborat, nullaq; Medicorum industria, variis industriis frustra tentatis iuuatur; Quinimò morbo recidiuo ingrauescente magis afflictatur, à Fratribus ad Diuam Sublapidensem miraculis clarescentem per votum destinatur, ipse quoque vouet adire locum, & ab ipso voto intra paucos dies sanitatem recipit & vires, Diuamq; veneraturus locum hunc pro accepto beneficio visitat, quod præsentibus nobis tacto pectore testatus est.

15. Nobilis Andreas Rostocki wyznał: Iż syn iego Nicolaus circiter octodecim septimanarum 4. ćiężkie áffekcye miał / to iest gorączkę / suchoty / y wárgi okrostowiáły / dla czego y pokármu záżywáć nie mogł / y obie dwie oczy bilmem mu záßły były / á to ćierpiał przez Nie-dźiel trzynaśćie / ná co rodźicy śmierći czekáli / y zgołá życzyli / przypomniawßy sobie beneficia tego mieyscá / ofiárowáli go Pánnie Naświętßey / godźinę circiter potym / dźiećię się rosmiáło y ozdrowiáło / ná co corporale iuramentum præstitit.

16. Zuzánná Sáiowa z Brodow zeznáłá: iż mátká iey ná imię Zophia stára będąc / stáwić się tá ná to mieysce nie mogłá / párálizem náruszona w práwą nogę więcey niźli rok / tu się do Obrázu Naświętßey Pánny ofiárowáłá / prędko ozdrowiáłá. Táż o sobie sámey powiedźiáłá: iż ßalona będąc przez Niedźiel pięć / tu się stáwiwßy do Obrázu Pánny Naświętßey / do rozumu przyßłá / ná co przyśięgłá.

 17. Do-

17. Dorotá Sitárká z Brodow / przez Niedźiel dwánaśćie ßalona będąc / przy Kompániey Rożáńcá świętego z Stániſłáwowá ná to mieyſce przyßedßy / do pierßego baczenia przyßłá/ ná co przyśięgłá.

18. Kátár(z)yná z Jáſłowiec / z gory zpadßy bárzo ſię potłukłá / ták/ że ſobie żyć nie tußyłá / tu ſię ofiáruiąc / ozdrowiáłá: ná co przyśięgłá.

19. Agnißká Łukaßowa z Załodźieć / ná nogi nie mogąc chodźić przez trzy Mieśiące / tu ſię ofiáruiąc / ozdrowiáłá: Táż ná oczy choruiąc przez Niedźiel dwie / teyże łáſki przez przyczynę Pánny Przenaświętßey doználá / ná co przyśięgłá.

20. Jádwigá Pánná z Załodźiec / przez Niedźiel dwie / gdy ſię tu ofiárowáłá / ozdrowiáłá: ná co przyśięgłá.

21. Agnieyßká Bednarká z Załodźiec/ paraliſi tacta w nodze práwey/ y nie chodząc przez Niedźiel ośm / tu ſię ofiáruiąc / ozdrowiáłá: y zdrowo iuz mieyſce to náwiedzáiąc y Pánu Bogu dźiękuiąc / przed námi przyśięgłá.

22. Anná Janowa z Punikiew / Marciná ſyná ſwego we dwu lećiech wielką chorobę ćierpiącego/ ná to mieyſce ofiárowáłá/ y ozdrowiał.

Táż ſámá ná głowę z gośćowey niemocy choruiąc / zá przyczyną Pánny Przenaświętßey przyßłá do zdrowia dobrego / ná co przyśięgłá.

23. Woyćiech Mularz z Oleſká / gdy mu chorobá rękę práwą źkurczyłá / y bol ten ćierpiał poczawßy od puł nocy przez dźień áż do wieczorá: ſkoro ſię tám obiecał/ ręká mu ſię wyproſtowáłá/ y chorobá vlżyłá.

Tenże chorobę y bol czuiąc wielki w kolánie/ tákże ſię tu ofiárował/ y pomocy doznał y pießo przyßedł / ná co przyśięgał.

24. Nobilis Anáſtázya Brodowſká / po czterykroć w chorobách ták gośćowych / iáko innych / záwße doznawáłá pomocy Pánny Naświętßey ná co przyśięgłá.

25. Nobilis Elizabeth Ligęzina / vicina partui, w bolách ćięzkich ofiáruiąc ſię ná to mieyſce / beneficio Beatiſſimæ Virginis Mariæ łácno byłá rozwiązána. Táż dźiećię ſwoie chore tu ofiárowáłá/ y ozdrowiáło: ná co przyśięgłá.

26. Nobilis Nicolaus Pokrzywnicki / Konſtáncyą Corkę ſwoię w

ośmi

ośmi lat: ktora się padszy rostracilá / y práwie iuż zá vmárła zostálá / tu ofiárował / y ozdrowiálá: ná co przysiągł.

27. Nobilis Albertus Josnowski / od koniá podkową vderzony w nogę / ták / że mu się káncerowáć poczęłá / gdy sześć Niedziel nie wychodząc leżał / ſkoro się ná to mieysce ofiárował; polepszenie ná zdrowiu y w ránie vczuł: Temuż iádąc do Lwowá / Konie spádły z mostu z wozem / ták / że ieden po iedny stronie drugi po drugiey Mostu / gdy się w tym przypadku ofiárowáł do Podkámieniá / szkody żadney nie doznał.

Tenże w Krákowie obskoczony od czterech gráſántow w nocy; gdy Aue Maria zmowił / ná to mieysce wspomniawszy: bez żadnego szwánku euasit: ná co przysiągł.

28. Nobilis Virgo Krystyná Sierníchowska ná oczy choruiąc / ſkoro się tu ofiárowáłá / ozdrowiáłá.

29. Nobilis Dorothea Bukovvska, w gorączce ćiężkiey ofiáruiąc się ná to mieysce / do zdrowia przyszłá.

30. Nobilis Catharina Koſovvska circa partum choruiąc niebespiecznie / ſkoro się tu ofiárowáłá / facile enixa, y prędko do zdrowia przyszłá. Bern. Habet homo mediatorem cauſæ ſuæ ante patrem ipſum filium & ante filium matrem, Chriſtus patri oſtendit latus & vulnera; Maria Chriſto pectus & vbera, nec omnino poteſt eſſe repulſa, vbi concurrunt & orant omni lingua diſertius hæc elementis munumenta.

Receptis itaq; Prænominatorum Teſtium relationibus, & iuramento comprobatis, oblata ſunt nobis in ſcriptis quorundam Nobilium perſonarum, ob longam diſtantiam pro actu hodierno commiſſionis locum hunc adire non valentium, teſtimonia. &c.

1. Quorum Primum Teſtimonium Magnifici Domini Petri Potocki, Capitanei Sniatinenſis, tenoris huius:

Zeznawam tem piſmem moim / że ia będąc złożony ćieszką gorączką / zá ofiárowániem mnie od małżonki moiey ná to mieysce święte / do Pánny Przenaświętszey Dobrodźieyki moiey do Podkámieniá / záráżem vczuł iáko od mátki Miłośierdźia y orędowniczki zbáwienia naszego polepszenie ná zdrowiu / y wyrwánie mię práwie ná progu śmierći stoiącego do-

go do żywotá. co ia zeznawam pod ſumnieniem y przyśięgą / ktorą nie-tylko tu ale y ná káżdym mieyſcu/ gdźie tego będźie potrzebá/ wyznáć go-tow y powinien ieſtem ná co ſię reką moią włáſną podpiſuię w Podká-mieniu 11. Marcii. 1645. Habe piiſſima Domina me indignum tibi commendatum, ad te hodie vnica ſpes miſerorum confugio plenus fiducia, tibi me ipſum recommendo & hodie in Matrem & patronã præcunctis præopto noli ergò pia Mater ſpernere me propter eum qui amore mei nudus & laceratus pe pendit coram te in cruce. Bern: ſer: 2. ſuper Miſſus.

2. Generoſi Domini Nicolai Chmielecki, viri militaris, qui dum prima ſeſſio huius commiſſionis perageretur. in vicina ciuitate Brodenſi graui morbo correptus, & ope Diuæ Virginis adiutus, poſtquã conualuit tale in eo loco votum exoluens, ſuâ manu conſcriptum reliquit teſtimonium.

Zeznawam nie tylko Conſcientiâ, fide, honore, ále y iureiurando: żem będąc ćięßką złożony choroba od Páná Bogá/ w ktorey gdy żadney nádźieiey o życiu dálßym niebyło/ á práwie iuż in ipſo agone, wemdło-ści vſnałem/ gdźie mi ſię oſoby pokazáły/ roſkazuiąc mi: ábym z niemi ßedł gdźie mię prowádzą/ w tym gdy ſię według woli onych ſtáło / wi-dźiáłem Oycow Zakonu Dominiká świętego w hábićie przodkuiących / do tego mieyſcá. Obrázu Naświętßey Pánny záprowádzony był / ná ktorym in forma pátrzył / te mi ſłowá rzekł: żeś iuż miał z tego świá-tá zeyść w tey chorobie/ tylko ćię tego mieyſcá łáſká Naświętßey Pánny záchowáłá/ tá ćię vprośiłá/ że żyć będźieß/ á ty zá to ábyś był ná tym mieyſcu/ y podźiękował Naświętßey Pánnie przydawßy ießcze y to: że pámiętaß w iákiieś gorączce ſłábośći vſnął/ ſkoro ſię ocknieß / przyßed-ßy do śiebie/ wolnego ſię od choroby / od gorączki/ y od tych defektow / ktore ćierpiß/ vznaß. Co ſię włáśnie/ prawdźiwie/ ſkutecznie ták á nie inaczey ſtało. záwiádomeśćia Kápłanow / ktorzy mię názáiutrz ná-wiedzáli/ y inßych wielu ludźi zacnych: zeznawam to tedy ſumnieniem y przyśięgą/ żem tákowe tego mieyſcá vznał Dobrodźieyſtwá/ ná co ſię ręką ſwą podpiſuię. Dźiáło ſię w Podkámieniu Die 2. Februarii 1645.

Miko-

Mikołay Chmielecki.

GDźlem záraz po tey chorobie moiey do Podkámienia ná Swięto Gromniczney Naświętszey P. przyiechał/ y to votum moie oddał.

Idem qui ſupra.

3. Teſtimonium. Zeznawam ia Mikołay Wilkowſki pod przyśięgą/ y ſumnieniem moim potwierdzam to: żem doznał w przypadku moiem z koniá zpadſzy/ łáſki Naświętſzey Pánny/ podobnieyſzy byłem do śmierci ániżeli do życia; ofiárował mię towárzyſz do Obrázu Naświętſzey Pánny Máryey Podkámienieckiey.

Idem qui ſupra.

4. Teſtimonium. Ja Káźimierz Stánczkiewicz/ ſługá Xiążęćiá Jego Mśći Páná Kánclerzá Wielkiego Xięſtwá Litewſkiego/ pod przyśięgą zeznawam P. Bogu/ że zá przyczyną Naświętſzey Pánny/ ieſtem do pierwſzego zdrowia przywrocony/ ktorym był choroba złożony/ iuż ná śmiertelney pośćieli leżałem/ żem votum vczynił/ y ſzczęśćiam w tym doznał. Dźiało ſię w Podkámieniu 1645. die 5. Martij, vt ſupra, zá com Naświętſzey Pánnie podźiękowawſzy/ votũ ſwoie ſrebrne oddał.

5. Teſtimonium Anno Domini 1645. Die 15. Ianuarij, Ja Stániſław Sękowſki/ będąc wdźięczen łáſki Bożey y Dobrodźieyſtw/ ktore zá przyczyną Pánny Przenaświętſzey mieyſcá Podkámienieckiego doznałem/ 26. Decembris, Roku 1644. będąc od Bogá cudowną y niewyrozumiáną choroba náwiedzony/ ták dálece/ że nie tylko ſam ſobą/ ále y od inſzych ludźi tám będących/ zoſtáłem zdeſperowány/ medycy ſámi/ ktorzy około zdrowia mego pilno chodźili/ chcąc mię rátowáć/ á widząc: że áni lekárſtw zátrzymáć/ áni inne ich remedya nie pomagáły; ále y owſzem to wſzytko ſzkodźiło/ pierśi wydymáiąc y ſzczkáwkę przez przeſtánku śmiertelną przez tydźień y dwá dni máiąc/ przez co áni ſpánia/ áni iedzenia żadnego niewidząc/ zoſtawałem/ táka decyzyia od tychże medykow wziąwſzy/ áby Xiędzá y trumnę gotowáć/ iákoż y Jeymość Páni Máryánná Cetnerowa Páni á Dobrodźieyká moiá z dźiatkámi ſwemi odieżdźáiąc do Podkámienia ná nabożeńſtwo/ ná śmierć koſzulę roſkazá-

 łá mi

kámi gotowáć / przy obecności swoiey / po ktorey zgotowániu dopiero odiecháłá. Zrozumiawszy to ia vtrapiony człowiek / y poczęści widząc ilem mogł siły mieć / do rodzonego mego Páná Janá Sękowskiego rzekłem / áby mię ofiárował do Podkámieniá / y ná Mszą świętą posłał / y sam iáko mogł z ciężkim zdychániem ofiárowałem się / widząc / iż ná tym mieyscu Podkámienieckim siłá ludźi Dobrodźieystw doznáwáią. Nátychmiást w ten dźień / y tegoż momentu / gdy się to ystáło / gdy Msza święta tegoż czásu w Podkámieniu odpráwowano / szumy wielkie y wzruszenia w wnętrznościách moich powstáły / y záraz poczęło mi vlżywáć / y zá łáską Bożą popráwowáć ná zdrowiu. Przez co zasłyszawszy o Jch Mościách Pánow Commissarzow od Jego Mośći Xiędzá Biskupá zesłánych / dla inwestygowánia cudow mieyscá Podkámienieckiego / ia lubom iescze zdebilitowány pospieszyłem / ábym wyznał to wszytko przed nimi / gotow to będąc y przysięgą potwierdźić. Teraz tedy nie zástawszy / prośiłem Przełożonego tego Klasztoru / áby to Dobrodźieystwo Boskie / ktore ia nikomu inszemu / ále Pánnie Przenaświętszey mieysca Podkámienieckiego przyznawam / przyięte do Kśiąg było / ná co się y ręką swą podpisuię / y ná Mszą świętą według możności dáię.

Ja Stánisław Sękowski / sumnieniem dobrym zeznawam pod przysięgą / y własną ręką podpisuię się: że ták wszytko á nie ináczey było.

Non alia erat intentio morientem aspicientium, nisi illa D. Bonau: in Psal: Virg: In exitu animæ de hoc mundo occurre illi Domina, & suscipe eum, consolare eum vultu sancto suo, aspectus dæmonis non conturbet, esto illi scala ad regnum cælorum, & iter rectum ad paradisum Dei, sustine deuotos ante tribunal Christi, suscipe causam eius in manus tuas. At misericordiarum Mater confortauit animam eius & reddidit sanitati, vt nomen eius laudetur in æternum.

6. Sextum Testimonium Anno Domini 1645. 8. Ianuarij. Jegomość Pan Márcyan Węgierski / Pokoiowy Kśiążęciá Jegomośći Jeremiaszá Wiśniowieckiego / idąc z Kśiążęciem Jegomośćią do Łucká ná Seymik / przeieżdżáiąc głęboką Rzekę Styr pod Łuckiem / sam szedł piechotą / á czeládnik zá nim pieszo koniá prowádźił / ktory to koń ná sámey głębokośći rzeki záłamał się / y poynał pod lod / czeladnik

że ſtráchu y wodże vpuśćił. Ktory koń pod lodem 4 godźiny był / tylko mu vſzy widáć było/ rátowano go rozmáićie/ przynieśiono coryćhli lec od ſześći koni ſzeroki/ ktory gdy nań zárzucono/ porwał ſię/ przynieśiono potym poſtronkow doſtátek/ y te ſię porwáły. Widząc tedy przerzeczony Pan Márcyan Węgierſki/ iż rátunku iuż nie miał/ vdał ſię do Naświętſzey Pánny Podkámienieckiy o rátunek/ mowiąc te ſłowá: Naświętſza Panno/ ia ćię proſzę o rátunek/ rátuy mi koniá / záraz koń ſunął ſobą/ y lod koło śiebie przeſtrzeńſzy vczynił / bijąc ſię y ná lod wypadł. To obaczywſzy pomieniony Pan Węgierſki / przed towárzyſtwem y kompánią ſwoią / to Dobrodźieyſtwo wyznał/ y ná tymże mieyſcu powiedáiącym / iż rátunkiem Naświętſzey Pánny Podkámienieckiey koń z tego niebeſpieczeńſtwá wyzwolony ieſt. Ná co wiele ludźi pátrzyło / ták z miáſtá iáko y innych. Ná to y ſam ręką ſwoią podpiſał ſię / wyznawáiąc to Dobrodźieyſtwo pod ſumnieniem y pod przyśięgą : iż tego Dobrodźieyſtwá doznał / ná co ręką ſwoią podpiſuię ſię / że ták ieſt á nie ináczey. S. Antoninus ſerm: 2. de Coron: Mariæ. Omnes liberationes & indulgentias factas in veteri teſtamento, non ambigo Deum feciſſe, niſi ſolùm propter benedictæ Virginis reuerentiam & amorem, quibus eam Deus præhonorandam cunctis ſuis operibus ab æterno præordinauit. Quid igitur mirandum erit, quod interceſſione Virginis Mariæ & equi iuuantur.

Márcyan Węgierſki.

7. SEptimum Teſtimonium, Anno Domini 1645. Die 25. Februarij. Bárbárá Pomirſka Szláchćianká z pod Sokálá/ będąc bárzo w wielkim niebeſpieczeńſtwie przy dźiećięćiu / ktorego ná świát wydáć nie mogłá : gdy ſię ofiárowáłá do Pánny Przenaświętſzey do Podkámieniá / Pan Bog ią rozwiązał / przez przyczynę Pánny Naświętſzey. Przeto przyiechawſzy ná to mieyſce święte z małżonkiem ſwoim oddáłá dźięki.

Alexánder Pomirſki Małżonek zwyż pomienioney Bárbáry Pomirſkiey ręką ſwoią podpiſuię zá nię.

8. OCtauum. Eodem die, Agnißká Slosárká z Rostoku/ máiąc dźiecię swoie w Roku iednym / ktore dwá rázy ćierpiáło wielką chorobę/ gdy rádźili rodźicom tego dźiecięciá áby ofiárowáli dźiecię wielką chorobę ćierpiące; vczynili ták / y záraz zdrowe Dźiećię zostáło. Przeto przyiechawßy do Podkámieniá z żoną y z dźiecięciem/ Mßą świętą náięli / dźiecię ofiárowáli / y Przenaświętßey Pánnie podźiękowáli / ná co krzyżyk miásto pismá zostáwiłá.

✠

Wöyćiech Slusarz mąż iey ręką swą.

9. DIe 11. Martij 1645. Generosa Elizabeth Płoska / z Woiewodztwá Wołyńskiego / z Powiátu Łuckiego/ chorowáłá bárzo ná oczy / ták / że iey bielmo záßło / przez kilká Niedźiel: iáko skoro się ofiárowáłá na to mieysce święte do Podkámieniá / zdrową zostáłá/ zá przyczyną Naświętßey Pánny. Przeto przyiechawßy do Podkámieniá / ofiáry swoie / z małżonkiem pospołu/ y z Xiędzem Plebanem swoim oddáli. Ná co się rękámi swemi podpisáli.

Bártłomiey Płoski Mp. Helzbietá Płoska.

Pater Stanislaus Zochowski. Mp.

10. DIe 14. Martij 1645. Alezándrá Ráciborská / chora będąc przy dwoygu dźieciách w połogu / gdy się ofiárowáłá tu ná to mieysce do Podkámieniá / rozwiązał ią Pan Bog: znowu po porodzeniu záchorzáłá ták bardzo / że ią wßyscy odstąpili / y iuż zákonáiącą y vmárłą mieli / bo iuż sposobu do życia nie było: gdy ią Małżonek Jego mość Pan Alexánder Ráciborski ofiárował / prędko záraz do śiebie przyßłá / y zdrową zostáłá. Przeto przyiechawßy do Podkámieniá / dźiecię swoie Naświętßey Pánnie oddáłá. Co pod przysięgą zeznáłá. Ná to pisáć nie vmieiąc krzyżyk vczyniłá. Sophronius. Tum verè eam colitis & amatis, si imitari velitis de toto corde quam laudatis.

✠

Po przyięćiu świádectw wpisánych, znowu prezentowáli się Ichmość Pánowie Zołnierstwo, z pod Chorągwi Iegomośći Páná Stra-

ná Strażniká Woyskowego, Iegomość Pan Ian Osiński, y Iegomość Pan Wálenty Boniecki: że konie swoie ktore prędką chromotą y inne choroby nagle nápadáły, ták, że iuż one przyszło rzucáć, & de facto rzucáli, zá rádą innych ludźi, gdy ich ofiárowáli do Podkámieniá, tedy zdrowemi zostáli: ná co przyśięgli.

Nobilis Mikołay Gołębiowski/ teyże chorągwie Towárzysz/ niemogąc lewą reką władnąć przez Niedźiel dwie/ gdy się tu ofiárował y presentował przed Ołtarz Naświętszey Pánny/ záraz ozdrowiał: ná co przyśiągł.

Nos itaq; infra scripti ad hunc actum deputati Commissarii, receptis omnibus tàm viuæ vocis oraculo expræssis, quam calamo & scriptura exaratis, supra nominatarum Personarum testimoniis, super miraculis & gratiis per imaginem VIRGINIS MARIÆ in Ecclesia Sublapidensi Ordinis Prædicatorum sitam, Christi fidelitas sexus vtriusq; VIRGINIS DEI PARÆ opem deuotè implorantibus, à multis annis præstitis, & in dies singulos præstari solitis, seruatisq; omnibus, quæ circa talia seruari consueuerunt, exhortatione sufficienti prius ad populum factâ, gratiisq; DEO OPTIMO MAXIMO pro felici negotij transactione peractis, finem Commissioni imposuimus, totumq; huius inquisitionis processum manibus nostris subscriptum, & Sigillis nostris munitum, in votulo occluso nostris itidem sigillis obsignato, ad Illustrissimum & Reuerendissimum D.D. Loci Ordinarium nostrum remisimus. S. Ephrem: in lament: Deip: super Pass: Dom: Eripe nos ô Virgo Sancta atq; intemerata à quacunq; necessitate ingruente.

Iego M. Pan Hetman Polny Koronny teráźnieyszy Wielki Hetman y Kásztellan Połocki w chorobie ćiężkiey/ w ktorey przez puł roká y więcey ná łożu zátrzymány/ y wrzodámi záráżony był/ oddał votum swoie niemáłey wádze srebrá do Naświętszey Pánny 1643.

Iey M. Páni Stáróśćina Kámieniecka Kalinowska nieobyczáynie od Pánny ogniem zápalona z rozláney aquauity ná głowę iey zchorzáłá/

Báłá/ zá oddániem się do Naświętszey Pánny do zdrowia przyszła 1643.

Wiele innych łásk iest otrzymánych zá przyczyną Naświętszey Pánny co nie tylko wotá/ woski/ srebrá Kościelne/ murowánia Kościołá/ sypánie wáłow/ wywiedzienie murow y Káplic/ oświadczą ále codzienne od ludzi peregrynácye/ nabożeństwá / y z dálekich stron ludzi náwiedzánia tego mieyscá dostátecznie opowiedáią/ przeto zá tákie dobrodzieystwá niech będzie Troycy Przenaświętszey chwałá / Zbáwicielowi nászemu dzięká/ Naświętszey Pánnie Błogosłáwieństwo ná wieki. D. Bonauentura in stimulo diuini amoris p. 1. cap. 7.

Acta hæc sunt in Ecclesia Conuentuali Sublapidensi Ordinis Prædicatorum, Die 26. Martij, Anno Domini, Millesimo, Sexcentesimo, Quadragesimo Quinto, Indictione Romanâ Decimatertia, Pontificatûs Sanctissimi Domini nostri Innocentii, Diuina prouidentia Papæ eius nominis Decimi, Anno Primo.

Decre-

Decretum Illustrissimi & R. D.D. Episcopi Luceoriensis.

ANDREAS GEMBICKI

Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Luceoriensis & Brestensis.

Vniuersis & singulis, præsentes Nostras visuris, lecturis, siue legi audituris, Salutem in Domino.

NOtum facimus per præsentes & attestamur, quod cum processus miraculorum quorundam Imaginis Sanctissimæ Deiparæ in Ecclesia Conuentus Sublapidensis Ordinis Prædicatorum, Diæcesis nostræ Luceoriensis existentis, per idoneos Cõmissarios nostros ad hoc specialiter ac serio à nobis deputatos, diligenter & fideliter, vt apparebat, formatus & descriptus à Reuerendo Patre Hyppolito Zaklika Priore dicti Conuentus Sublapidensis, nomine totius Conuentus sui nobis oblatus esset, & ab eodem vt dicta miracula ad Maiorem Dei Gloriam, eiusq; Sanctissimæ Matris MARIÆ Laudem, authoritatem ordinariâ confirmare & approbare dignaremur supplicatum. Nos quia omnia Diuini cultus augmentum, fideiq; Catholicæ exaltationem, Beatissimæq; semper Virginis Matris Mariæ honorem, populiq; Christiani erga illam deuotionem concernentia, pro viribus Diuina adiutrice gratia promouere semper volumus & optamus, attento præfati supplicantis pio desiderio & instantia, auditoq; dictorum miraculorum cum fidei testimoniorum delatione, processu palam coram nobis assidentibus etiam Iurisperitis, perlecto requisito dictorum Assessorum super his iudicio & sententia, omnibusq; vnanimiter sentientibus consideratis maturè considerandis minimè de dictis miraculis dubitantes; imò Diuinam laudando clementiam & misericordiam, quæ non desinit omnibus sæculis se largiter variisq; modis fidelibus suis communicare, cuncta & singula, quæ in dicto processu contenta sunt miracula prænominatæ Imaginis iure optimo confirmanda & approbanda esse duximus, prout Authoritate Nostra Ordinaria tenore præsentium in Maiorem gloriam & honorem sanctissi-

mæ Tri-

mæ Trinitatis Beatiſſimæq; ſemper Virginis Matris MARIÆ, vt Diuinus cultus inter fideles cum fructu indies magis ac magis augeatur, & populi Chriſtiani pietas & deuotio erga Deiparam, præcipuè ubi tot graſſantur, Hæreſes & Schiſmata eniteat, floreat & vigeat, vtq; inter earundem hæreſum peſtes, velut Schyſmaticam pertinaciam, & Arianam impietatem Chriſti fideles Diuinæ intuitu potentiæ per tam euidentia miracula patefactæ in fide & charitate ſancta firmentur & roborentur, omnia & ſingula ſupra dicta miracula à Commiſſariis Noſtris diligentiſſimè inquiſita, & a Nobis excuſſa & examinata, & tanquam vera & indubia reperta, Diuina ſic inſpirante gratia omnibus melioribus via, iure, modo, forma, quibus poſſumus & valemus, admittimus, confirmamus, & approbamus: ſicq; à Nobis admiſſa, confirmata & approbata, ab omnibus Chriſti fidelibus vtriuſq; ſexus, & cuiuſcunq; ſtatus, gradus, & conditionis, haberi, & tanquam talia vbiq; quouis modo prædicari & publicari, ac celebrari volumus & concedimus, ſperantes omnipotentem Deum ex infinitis miſericordiæ ſuæ theſauris plura adhuc fidelibus, deuotè benignitatem ſuam implorantibus demonſtraturum, vt per hæc tam inſignia miracula à dicta Sancta Imagine ſic Deo dante prouenientia, omnes qui tot errorum tenebris obcecati, à veritatis tramite in obliquum ruere videntur, vera fide illuminati, ad vnitatem & communionem Sanctæ Matris Eccleſiæ Catholicæ deducantur, & omnipotenti Deo cuius miſericordiæ infinitus eſt theſaurus, laudes & grates debitæ perſoluantur. Vt verò perennis dictorum miraculorum memoria prout & Noſtræ eorundem confirmationis & approbationis teſtimonium conſeruetur, totum eorundem proceſſũ cum hac Noſtra confirmatione & approbatione ad Acta Conſiſtorij Noſtri Luceorienſis inſeri & deſcribi fecimus & mandauimus in Dei Nomine In quorum fidem præſentes manu Noſtra ſubſcripſimus, & Sigillo noſtro communiri mandauimus. Dat: Luceoriæ. die 21. Iulij, Anno Domini 1645. Præſentibus Perilluſtr: & Adm̃: RR. DD. D. Franciſco Gogolinski Cuſtode Luceorien: & R. M. Secretario, & Prothonoth: Apoſtolico, Nicolao Alexandro Ramult Canonico & Officiali Generali Luceorien: Præpoſito Oſtrogienſi, & Conſtantino Ivvanicki Canonico & V. Officiali Luceorien: I. V. D. & alijs.

ANDREAS GEMBICKI Epiſcopus Luceorienſis.

Locus Sigilli

Joannes Baptiſta de Rubeis ſuæ Illuſtr: Celſitud: Not: & Secretarius. M. p.

Frater

Frater Hieronymus Grocholſki Sacræ Theologiæ Baccalaureus Prior Prouincialis Prouinciæ Ruſſiæ Ordinis Prædicatorum.

AVthoritate Officij noſtri tenore præſentium Tibi Admodũ Reñdo Patri Fratri Simoni Okolski Sacræ Theologiæ Magiſtro Priori Conuentus noſtri Iezupolienſis committimus in virtute Spiritus Sancti & ſanctæ obedientiæ nec non ſub præcepto formali vt omnia miracula per Sacratiſſimam Matrem Nominis Dei in Conuentu noſtro Sublapidenſi tituli montis Roſarij patrata, iuxta tuam induſtriam deſuper ſibi conceſſam, in vnum compiatis prælo ad perpetuam eiuſdẽ Thaumaturgicæ Virginis in terris gloriam Mandanda. Et hoc tibi munus in meritum ſanctæ obedientiæ & in remiſſionẽ peccatorum tuorum imponimus. In nomine Patris, eſt Filij, & Spiritus Sancti, Amen. In quorum &c. Datum in Conuentu noſtro Leopolienſi Sanctiſſimi Corporis Chriſti Datum 15. Febr: Anno Domini 1647.

Conſeruus in Domino.

Frater Hieronymus Grocholſki Sac: Theolog: Baccalaureus Prouincialis Ruſſiæ manu propria.

Frater Stanislaus Sekowſki Sac: Theolog: Lect: Prior: Rubei Caſtri & Socius manu propria.

Xiądz Jákub Vstiensis świetoḡ pismá y práwá oboygá Doktor y Ksiąg do druku idących Censor/ przeyrzawszy ksiąszkę pod tytułem Gorá Swieta od Wielebnego Oycá Symoná Okolskiego Zakonu Káznodzieyskiego á Pryorá Iezupolskiego z processem inquizycyey y cudow z nabożeństwá ku Pánnie Naświetszey w Podkámieniu opisánych wydána/ pozwalam áby mogłá być drukowána.

Sanctus

Sanctus Bonauentura in ſtimulo diuini Amoris par: 1. Cap: 2.

Hoc ſemper habeas pro regula generali, vt Virginis Mariæ veſtigia ſimpliciter imiteris, eius appetieris ſuffragia poſtulare, quia tunc procul dubio te ſibi tanquam matri veraciter exhibebis, & ipſa te tanquã ſuum filiũ veraciter adiuuabit & quæ digne ab ea petieris tibi dabit, & in omnibus tibi neceſſarijs ad ſalutem ſimpliciter miniſtrabit, & tandem in cæleſti gloria te apud ſe fæliciter collocabit.

